

ONGA VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2016. október

Tartalomjegyzék

1	BEVEZETÉS	6
2	HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	7
2.1	A VÁROSI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	7
2.2	A VÁROSRÉSZI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA	20
3	KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	21
3.1	JÖVŐKÉP	22
3.2	A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA	24
3.2.1	Városi szintű középtávú tematikus célok	24
3.2.2	Városrészi szintű területi célok	31
3.3	A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA	31
4	A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK	33
4.1	AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE, A KIJELÖLÉS ÉS LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA	33
4.2	AZ EGYES AKCIÓTERÜLETEKEN MEGVALÓSÍTANDÓ FEJLESZTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓ BEMUTATÁSA	38
4.2.1	Zöld Város AT:	38
4.2.2	Szociális rehabilitációs AT	39
4.2.3	Turisztikai AT	40
4.2.4	Gazdaságfejlesztési AT	40
4.3	AZ AKCIÓTERÜLETEKEN KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZÉ SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK	40
4.3.1	Kulcsprojektek	41
4.3.2	Hálózatos projektek	43
4.3.3	Egyéb projektek	45
4.4	A TERVEZETT FEJLESZTÉSEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIAI CÉLJAIHOZ	50
4.5	FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE	54
4.5.1	Az ütemezés indoklása	54
4.5.2	A tervezett fejlesztések indikatív ütemezése	54
4.6	AZ AKCIÓTERÜLETI FEJLESZTÉSEK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE	57
5	ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM	63
5.1	A TELEPÜLÉS SZEGREGÁTUMAINAK ÉS SZEGREGÁCIÓ ÁLTAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEINEK BEMUTATÁSA	63
5.2	AZ ELMÚLT ÉVEKBEN MEGVALÓSÍTOTT, A SZEGREGÁTUMOKAT ÉRINTŐ BEAVATKOZÁSOK	69
5.3	ANTI-SZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSI TERV	70
5.3.1	A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések	70
5.3.2	A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések	73
5.3.3	A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések	73
6	A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	76
6.1	KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	76
6.1.1	Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseire	76
6.1.2	Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz	77
6.1.3	Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat	80
6.2	BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK	82
6.2.1	A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata	82
6.2.2	A célok logikai összefüggései	86
6.2.3	A stratégia megvalósíthatósága	86
6.2.4	A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása ...	87
7	A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI	91

8	A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE.....	94
8.1	A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK	94
8.2	AZ ITS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEI.....	95
8.2.1	<i>A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere</i>	<i>96</i>
8.2.2	<i>Az ITS megvalósításának intézményi háttere</i>	<i>98</i>
8.3	A TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK	102
8.4	A PARTNERSÉG BIZTOSÍTÁSA AZ ITS KÉSZÍTÉSE ÉS MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN	103
8.5	MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA	106
8.5.1	<i>Az ITS intézkedéseihez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása.....</i>	<i>106</i>
8.5.2	<i>A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása</i>	<i>117</i>
9	RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK.....	119
10	MELLÉKLETEK	120
10.1	SZEGREGÁTUMOK STATISZTIKAI ADATAI	120
10.1.1	<i>1. szegregátum.....</i>	<i>120</i>
10.1.2	<i>2. szegregációval veszélyeztetett terület.....</i>	<i>121</i>
10.1.3	<i>Ongaújfalu területe</i>	<i>122</i>
10.1.4	<i>Beruházási prioritások.....</i>	<i>123</i>

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Onga SWOT elemzése.....	12
2. táblázat: Stratégiai célok és projekttípusok kapcsolata	50
3. táblázat: Projektek ütemezése	54
4. táblázat: Borsod-Abaúj-Zemplén megye TOP forráskerete terhére tervezett forrásallokáció ..	58
5. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve	60
6. táblázat: Szegregátumok Ongán.....	64
7. táblázat: Onga város KSH által kijelölt és a város által jóváhagyott szegregátumainak és szegregációval veszélyeztetett területeinek státusza –a legsúlyosabb helyzetben lévő területek kiemelésével	68
8. táblázat: Az anti-szegregációs terv horizontális céljai és alcéljai	70
9. táblázat: Az anti-szegregációs terv terület specifikus céljai és azok relevanciája az egyes szegregátumokban.....	70
10. táblázat: Az anti-szegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései	72
11. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedése az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz	76
12. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásaihoz	78
13. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a megyei operatív program prioritásaihoz ..	79
14. táblázat: A gazdasági program és az ITS összhangja	81
15. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai	83
16. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és adottságok kapcsolatai	84
17. táblázat: A beavatkozások logikai összefüggései	89
18. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai.....	91
19. táblázat: A városfejlesztés szervezete Ongán	98
20. táblázat: Munkamegosztás Onga és a vonzáskörzetébe tartozó települések között	102
21. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai	108
22. táblázat: Az akcióterületi fejlesztések output indikátorai	110
23. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai	113

Ábrajegyzék

1. ábra: Onga átfogó céljai a jövőkép elérése érdekében	24
2. ábra: Onga városfejlesztési célrendszere 2016-2023-ig	32
3. ábra: Szervezeti ábra	97
4. ábra: A stratégiai menedzsment összetétele	99
5. ábra: Operatív menedzsment szervezeti felépítése	100
6. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása	117

Térképjegyzék

1. térkép: Onga problématerkép.....	18
2. térkép: Onga értéktérkép.....	19
3. térkép: Akcióterületi lehatárolás a város egészére.....	34
4. térkép: Zöld város akcióterület lehatárolása.....	35
5. térkép: Szociális rehabilitációs akcióterület lehatárolása	36
6. térkép: Turisztikai akcióterület lehatárolása	37
7. térkép: Gazdaságfejlesztési akcióterület lehatárolása	38

8. térkép: Onga város szegregált és szegregációval veszélyeztetett területei (KSH Népszámlálás 2011).....	63
9. térkép: 1. szegregátum Ongán.....	64
10. térkép: 2. szegregátum.....	65

1 Bevezetés

Magyarországon a városok integrált településfejlesztési stratégiát (ITS) készítenek, amelyben megfogalmazzák a város egészére vonatkozó fejlesztési elképzeléseiket, s amely az egyik alapidokumentuma lesz a 2014-2020 közötti tervezési időszakban a településfejlesztésre fordítandó Európai Unió források felhasználhatóságának is.

Az integrált településfejlesztési stratégia középtávú dokumentum, amely 4-10 évre szól. Célja, hogy megalapozott stratégiai alátámasztást nyújtson Onga 2016-2023 között tervezett fejlesztési elképzelései számára. Az ITS a területi alapú és szemléletű tervezést figyelembe véve városrészeket jelöl ki és elemez, amelyekre vonatkozóan olyan városrészi célok kerülnek meghatározásra, amelyek középtávú megvalósítása a kívánt irányba mozdítja el az adott városrész fejlődését.

A 2014-2020-as európai uniós tervezési időszakra való felkészülésben fontos szerepe van a megfelelő módon előkészített, megalapozott területi terveknek. Ennek érdekében a városi önkormányzatok elkészítik

- integrált településfejlesztési stratégiájukat (ITS),
- településfejlesztési koncepciójukat,
- valamint az ezek kiindulási alapként szolgáló ún. megalapozó vizsgálatot.

A folyamat részeként Onga város vonatkozásában is elkészülnek a fenti dokumentumok. A stratégiai tervezés téje jelentős: egyrészt a most kijelölendő irányok (milyen városban szeretnénk élni) hosszú távra meghatározzák a település fejlődését, jövőjét; másrészt jelentős mértékben függ a tervezés sikerétől, hogy a 2014-2020-as EU-s tervezési időszakban rendelkezésre álló forrásokból milyen mértékben tud részesülni a város, illetve azokat mely területeken és mennyire hatékonyan tudja felhasználni.

Jelen dokumentum **Onga Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája**. Az ITS **kijelöli a középtávon (4-10 év) elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit** – elsősorban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP), másodsorban az ágazati operatív programok forrásainak felhasználásához, illetve egyéb fejlesztési források mozgósításához.

Az ITS az alábbi rendeletek, módszertani útmutatók figyelembevételével került kidolgozásra:

- 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről,
- Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (Belügyminisztérium, 2014. 12. 11.),
- Városfejlesztési Kézikönyv (Második, javított kiadás, NFGM, 2009. január 28.).
- Az integrált településfejlesztési stratégia elkészítését egy részletes **megalapozó vizsgálat** (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) előzte meg, amely – számszerűsített adatokra, tényekre, tendenciákra támaszkodva – bemutatja a város gazdasági és társadalmi folyamatait, legfőbb erősségeit, adottságait, valamint gyengeségeit, problémáit. Ezekre reagálnak az ITS keretében megfogalmazott célkitűzések és azonosított beavatkozások.
- Az integrált településfejlesztési stratégia partnerségi **egyeztetése és elfogadása** a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet, valamint Onga Város Önkormányzata Partnerségi

egyeztetési szabályzata alapján történt, ami a 27/2013. (III.19.) Képviselő-testületi határozattal került elfogadásra.

2 Helyzetelemzés összefoglalása

2.1 A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Onga térségi
szerepköre

Onga Magyarország ÉK-i részén B.-A.-Z. megyében, Miskolctól 8 km-re található. A város elhelyezkedése kedvező, mivel két főút, a 4 km-re leágazó M3-as autópálya és Miskolc közelsége, illetve a keresztülhaladó Miskolc- Kassa vasútvonal előnyös helyzetbe hozta a települést. Ongát körülölelik a különböző időkben megnyitott bányatavak, melyek közül a legismertebbek a település keleti határánál találhatóak, számuk a kavicskitermelés következtében emelkedik.

Onga a miskolci agglomeráció része, mely az ország második legnagyobb népességtömrődése, a földrajzi fekvése és térségi kapcsolatrendszere pedig kedvező.

Onga a miskolci agglomeráció részeként a borsod-abaúji térség központjához tartozik. Térségi és regionális szerepkörétföldrajzi fekvése adja: az agglomeráció körül körkikk-szerűen terül el a Bükk hegység, a Cserhát és az Alföld szegélye. A megyei Integrált Területi Program alapján Onga a „Borsodi tengelyhez” tartozik, ahol a települések között jól működő közösségi közlekedési rendszer kialakítása szükséges, amely biztosítja a munkába való eljutást és a vállalkozások közti kapcsolatot.

Társadalom:
demográfiai
viszonyok és
tendenciák

Onga város állandó népessége 2005-ben 4956 fő volt, ami 2015-re 4898 fő-re csökkent. A csökkenés 1,17 %-os, ami jelentősen alacsonyabb a megyei adatokhoz hasonlítva (6,43%), továbbá az országos adathoz (1,36 %) viszonyítva is kisebb népességcsökkenés tapasztalható.

A város népsűrűsége a 2014. évi KSH adatok alapján 151 fő/km², ami 2005-hez képest (168 fő/km²) csökkent, de jelentősebb változást nem mutat; ez az érték a megyei átlaghoz (96 fő/km²) képest magasabb.

Népmozgalmi mutatók elemzése során a születések és halálozások alakulását, természetes szaporodást, a vándorlási adatok elemzését tekintjük át. Az élveszületések száma 2005-ben 51 fő, 2014-ben jelentősen magasabb, 70 főre nőtt, ami 37%-os növekedést jelent. A 2005-től tartó idősoros adatokat tekintve megállapítható, hogy 2012-ig stagnálás tapasztalható, majd a 2013 és 2014 évektől lassú növekedés figyelhető meg. A halálozási adatokkal összevetve a természetes szaporodás értéke a 2005-2014-es időszakban többnyire pozitív, mindössze 2008-ban (15 fő) és 2013-ban (1 fő) haladta meg a halálozások számát a születések száma.

A vándorlási adatok szintén Onga város népesség csökkenését erősítik, mivel a vándorlási egyenleg (odavándorlások és elvándorlások különbözete) a 2005 és 2014 évi időszakban - 2007. év adatainak kivételével - negatív értéket mutat. Az odavándorlások száma szintén csökkenő tendenciát mutat.

Képzettség,
foglalkoztatottság

Onga lakosságának iskolai végzettsége a 2001-es és a 2011-es népszámlálás adatok alapján a megyei átlagtól minden kategóriában kedvezőbb, a megyei átlagot minden képzettségi szint esetén meghaladja, közel kétszeresére emelkedett a felsőfokú végzettséggel rendelkezők száma. A képzettségben érzékelhető pozitív változások erős potenciált jelenthetnek a fejlesztési stratégia kidolgozása során.

Onga városban 2011-ben a munkaképes korúak száma 3153 fő volt, ennek 51% a volt foglalkoztatott. Ez az arány, a 2001-es adatokhoz képest kedvezőbb értéket mutat

(foglalkoztatottak száma 2001-ban: 1304 munkaképes korúak 45,1 %-a volt). A foglalkoztatottak száma az aktív korú népesség körében alacsony, az eltartottak és inaktívok száma jóval meghaladja azt. A lakosság jövedelmi viszonyai a megyei átlaghoz hasonlóak, amely országos viszonylatban a legkedvezőtlenebbek közé sorolható. A városban érzékelhető magas munkanélküliséghez hozzájárul a jelenlévő vállalkozások, ezáltal foglalkoztatók alacsony száma, amely szintén az elvándorlást erősíti. A háztartások életkörülményei komfortfokozat, közcsatorna hálózat és ivóvíz-hálózatba bekapcsolt arányai viszont kedvezőek, a megyei átlag fölöttiek.

Települési közösség

Ongán a civil szféra jelenléte kimondottan erősnek nevezhető, mely jelentősen hozzájárul a helyi társadalmi kohézió erősítéséhez. A társadalmi szemléletformálásban betöltött szerepük számottevőnek mondható, működésükkel kulturális életének szerves színtestjét képezik, mindemellett pedig a város közösségi életének szervezésében kap nagy hangsúlyt létük. Onga civil szervezetei tevékenységük és célcsoportjaik alapján meglehetősen sokfélék. Megtalálhatóak a klasszikus hagyományőrző körök, a vallási és sport tematika köré épült szerveződések. Ezen kívül az óvodákhoz, iskolához és az egész városhoz kapcsolódó egyéb baráti körök, alapítványok, egyesületek szintén aktív résztvevői a város kulturális életének.

Intézményrendszer (közfoglalkoztatások)

A humán közfeladatok és a közszolgáltatások ellátását az önkormányzat tudatos és átgondolt módon tervezi és valósítja meg, így a város minden lakosa számára biztosított a magas minőségű szolgáltatások elérhetősége – az egyenlő hozzáférés elvének érvényesítésével. Az intézmények infrastrukturális fejlesztése, felújítása folyamatosan zajlik, illetve a még szükséges kisebb-nagyobb léptékű beruházások előkészítése folyamatban van.

Onga városban az óvodai feladatellátás a Bársonyos Napközi Otthonos Óvodában és az Arany János úti Tagóvodában történik. A könnyen megközelíthető intézmény fenntartója és működtetője Onga Város Önkormányzata. Az összes óvodai férőhely száma 200 fő, a városi szintű kihasználtság 2014-ben 92%-os volt. A városban családi napközi nem működik.

Az alapfokú oktatás intézményrendszere néhány évvel ezelőtt jelentős átalakuláson esett át, de a helyi oktatási rendszerben jelenleg alapfokú oktatásra van lehetőség a Görgény Artúr Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolában. Az intézmény kihasználtsága a 2013-2014 évben 74%-os volt. Középfokú oktatási intézmény nincs a városban (A Báthori István Gimnázium ongai tagintézményének működése a jelentkezők számának elenyésző volta miatt szünetel), a szomszédos városokba Miskolc, Szikszó ingáznak a diákok.

Az egészségügyi, valamint a szociális alapellátás rendszere jól szervezett, minőségi és mennyiségi mutatói megfelelőek a szolgáltatások szempontjából, azonban infrastruktúrájuk felújítása indokolt. A szociális alapellátás elérhető szolgáltatásai a településen az következők: szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, támogató szolgáltatás, nappali ellátás, szociális foglalkoztatás, gyermekjóléti és tanyagondnoki szolgálat.

A kulturális és szabadidős szolgáltatások intézményi, szervezeti feltételrendszerét tekintve Onga helyzete átlagosnak tekinthető, az infrastruktúra felújításra szorul. Kulturális rendezvényeket rendszeresen szerveznek a városban. Az Ongai Kulturális Egyesület által a lillafüredi Palotaszállóban évente szervezett Quintessence Pálinkaverseny egyre nagyobb jelentőséggel bír a térségben.

Szabadidős és sport tevékenységek területén a lakosság részéről is igény jelentkezik a szolgáltatások bővítésére és a kiszolgáló infrastruktúra folyamatos fejlesztésére. A településen egy sportegyesület működik.

A megfelelő minőségű humán infrastruktúra és szolgáltatások hosszú távon pozitívan befolyásolják a lakosság életszínvonalát, elégedettségét, ami közvetett módon az elvándorlás mérséklődéséhez is hozzájárulhat.

Gazdasági szerkezet és dinamika

Onga város gazdasági súlyát és szerepkörét érintően nem kerül említésre a megyei területfejlesztési programban. Gazdasági szerepkörét tekintve a megyei program Miskolc és agglomerációját regionális pólusként definiálja, az OTTr rendeletében pedig „együtt tervezhető térségek övezete”-ként rögzíti a miskolci agglomerációt. A városban a regisztrált vállalkozások száma 368 db, a működő vállalkozások száma 156 db (KSH, 2014).

A rendszerváltást követően, a döntően Miskolcon és körzetében működő hatalmas építőipari komplexumok megszűntek. A térségben, de országosan is tapasztalható volt sok építőipari vállalkozás indulása. Onga nagyközségben is jelentős számban indult építőipari jellegű vállalkozás. A rendszerváltást követő első évtized fordulópontot jelentett a település gazdasági életében. A nagy ipari vállalatok, amelyek több ezer helyi lakosnak adtak elérhető közelségben munkalehetőséget, sorban átalakultak vagy megszűntek.

A településen a legátfogóbban jelenlévő tevékenység a kereskedelem. Megfelelő területi eloszlásban és színes kínálattal állnak a kereskedések a lakosság rendelkezésére. A kereskedelmi egységek mind méretükben, mint felszereltségükben korszerűek, fejlődésük állandó. A kínálati profilokat tekintve elsődlegesen élelmiszer üzletek jellemzőek, de egyaránt találunk ruházati, iparcikk, bútort, húst, díszkő és tűzép áru boltot is. A szolgáltatások területén is hasonlóan színes a kínálat. A hagyományos szolgáltatási formák, autószerelő, fodrász mellett jelentős szerepet töltenek be tervezői, szakértői, munkaközvetítői és biztosítási ill. banki tanácsadói szolgáltatások, de történelmileg igen fontos még ma is a személy- és teherszállító egyéni és társas vállalkozások szerepe.

A település legjelentősebb munkaadójának az önkormányzat bizonyul, ahol az intézményi struktúrában, a közigazgatásban, az oktatásban, a szociális ellátásban és a segítő technikai területen közel kétszázan dolgoznak. A munkavállalók döntő többsége főleg a közeli nagyvárosban, Miskolcon talál állást illetve helyben a közfoglalkoztatás rendszerében kerül alkalmazásra.

Ongán a használt földterület 95% szántóként kerül művelésre, illetve a gyepek aránya 3-4%. Az erdő, a szőlő, a konyhakert, ill. a nem hasznosított mezőgazdasági területek mind csak 0,5% alattiak. A megyei átlaghoz hasonlítva Ongán a szőlő, a gyümölcsös és konyhakert aránya is alacsonyabb, az erdő terület és a gyepek pedig lényegesen alacsonyabb a megyei átlaghoz képest.

2015-től az öngondoskodás irányába mozdult el a közfoglalkoztatás súlypontja, az Ongai Kulturális Egyesülettel együttműködve gyümölcsfák telepítésére került sor településen, hosszú távú terv, hogy a közfoglalkoztatottak bevonásával hozzá járuljanak az iskola, óvodák gyermekeinek gyümölcsökkel való ellátásához, az egészséges táplálkozás népszerűsítéséhez, a gyümölcsök feldolgozásával (pl. lekvár- és szörp-készítés, befőzés) pedig erősíteni szándékoznak az önellátásra való hajlandóságot és törekvést.

Természeti és táji adottságok

Onga város a régi Abaúj megye legnyugatibb csücskében terül el. A város a Hernád és Sajó törmelékkúpján található. Határába belenyúlnak a Cserehát hegység lankái, domborzatilag a Nagyalföld folytatásához tartozó síksági terület része. Onga a Bükk és a Zempléni hegység, illetve a Sajó és a Hernád folyók közé ékelődik. A települést kettészeli a Bársonyos-csatorna. A város az Észak-Alföldi-hordalékkejtő részét képező Sajó–Hernád-sík kistáj területén helyezkedik el. Onga egy része sík terület, valamivel több mint 110 méter tengerszint feletti magassággal. A város dombos részei meghaladják a 120 méteres abszolút magasságot. A Tiszántúli és a Bükk-i flórajárások mentén elhelyezkedő kistáj fontosabb erdőtársulásai a fűz-nyár-égerligetek, a tölgy-kőris-szil ligetredők, a gyöngyvirágos és cseres tölgyesek. A terület nevezetes lágyszárú növényei a Janka tarsóka, a budai imola, a magyar székfű, a szádorgófélék, a hegyi kökörcsin, a homoki csüdfű stb. Az erdőgazdasági területeken fiatal és vegyes korú, zömében lágyszárú, ill. keménylombos erdők találhatók. A mezőgazdasági területhasznosítás jellemzőbb kultúrái a búza, a vöröshere és az őszi árpa.

Az alföldi sík táj képe Onga határában megtörik a lankás dombokon. A város határában a természetes növénytakaró mára alaposan megváltozott. A kiterjedt erdőségeknek, mocsaras területeknek szinte nyoma sem maradt. Lecsökkent a vízjárta kiöntések, a rétek, a legelők kiterjedése is. Mára alig található természetes növénytakaró Onga közigazgatási határán belül, kivételt talán a Bársonyos és a Hernád árterülete jelent. Erdőtársulása nincs a településnek. A vadon élő fák döntő része nem természetes lakói a vidéknek.

A Hernád mellett az ócsanálási ártérben található a város egyik legszínesebb élővilága. A víz felszínén úsznak a vízitök kerek levelei, ahol több békalencse faj is található. Ezek között a ritka púpos békalencse és a sárga virágú, vízen úszó, rovarvő növény a rence is előfordul. Az ártéri gyepek, legelők és kaszáló rétek növényvilága is színes, változatos. Különféle nőszirmok fajok érdemelnek említést. A szárazabb részekben szegfű fajok nőnek.

Kisemlősök sokasága él a határban; nyúl, vándorpatkány, hörcsög, ürge, mezei pocok, egérfélék, a közönséges vakondok és különféle cickányok. A ragadozó madarak közül gyakori az egerészölyv és a barna réti héja. A fehérgólya a település kéményeire vonult vissza. A változatos madárvilágot szemlélteti a nagy fakopács, a kuvik, a veréb, a cinke, a szarka, a fécő, a fogoly, a vadgalamb, a különféle bagoly fajok (gyöngy, füles).

Zöldfelületi ellátottság

A zöldfelületi rendszer alatt a növényzettel időszakosan vagy tartósan fedett, biológiailag aktív, természetis, ill. kondicionáló célú felületek összességét értjük egy településen belül. Egy település „élhetőségét”, az ott élők életminőségét, a település képét nagymértékben meghatározza a zöldfelületek aránya és azok állapota.

A település első parkosítására 1898-ban került sor, amikor Erzsébet magyar királyné emlékére emlékpark létesült. Az Erzsébet-kert a mai polgármesteri hivatal területén volt 1950-ig. Az 1920-as évek elején több mint 1000 facsemetét ültettek el a település területén, főként az utak mentén.

Az 1950-es évek második felében telepítették a jelképpé vált nyárfasort a Berzsényi utcán. Az utca híres, időközben elöregedett nyárfasorát biztonsági okokból 1996-ban ki kellett vágni. Helyére platán facsemeték kerültek. A mára már gyönyörű fákká terebélyesedő platánok alatt sétány került kialakításra sziklakertekkel, **virágos szigetekkel, emlékművekkel** és pihenőpadokkal. A park mellett található egy helyi piac is. 2007-től önkormányzati és civil összefogással évente több száz fa és cserje került kiültetésre cserje (pl. vérszilva, szilfa, japán kecskerágó stb.).

A „Virágos Ongáért” mozgalom keretében a település köztereire virágtartó ládába és az oszlopokra függő virágok kerültek kihelyezésre. Az önkormányzat karbantartó csoportja és a falu lakói szorgalmasan kaszálják és gondozzák a telkek előtti területeket és a vízelvezető árkokat.

A település közparkjai, közkertjei, valamint a jelentős zöldfelülettel rendelkező intézményterületek szigetes helyzetűek, egyéb területfelhasználási egységek által körülzárva jelennek meg a település szerkezetében. A település területén, általában a perifériákon szántóterületek és gyepterületek helyezkednek el kisebb foltokban. A település zöldfelületei, zöldfelületi létesítményei a használat jellege és a tulajdonviszonyok szerint magántulajdonú és közcélú zöldfelületekre oszthatók. Használatukat tekintve a közcélú zöldfelületek: korlátlan közhasználatú, korlátozott közhasználatú és közhasználat elől elzárt zöldfelületek lehetnek. A legnagyobb egybefüggő zöldfelületek: horgász- és bányatavak és a sportpálya területe.

Közlekedési hálózat és minősége

Onga közlekedési hálózatai elemzése során: a vasúthálózat, a helyi és távolsági autóbusszjáratok, a fő közlekedési utak (3-as számú; 37 számú), az autópálya (M30) jelentőségét emelhetjük ki.

A település az M30 gyorsforgalmi úttól 4 km-re található. Az M30-as út nemzetközi jelentőségű, hiszen az M3 autópályával összeköttetést teremt az észak- és közép-

magyarországi területek és Kelet-Szlovákia között, ugyanakkor tranzitforgalom áthaladását teszi lehetővé Szlovákia és Lengyelország keleti területei felé.

A vasúthálózat egyik állomása Onga, amely a 80-as számú Budapest-Nyíregyháza vasútvonal mellett van. A vasútállomásáról a 90-es számú vasúti szárnyvonalon indulnak a vonatok Hidasnémeti-Kassa irányába.

A településközpont legjelentősebb útvonalai a Berzsényi-Dózsa György utca, és a Petrovics-Darvas utcák.

A településen nincs kiépített kerékpárút, a település lakosai a közforgalmi utakat használják a kerékpáros közlekedésre. A településrészek és környező falvak között történő kerékpár-út összeköttetés az önkormányzat fejlesztési tervei között szerepel, lakossági igényként is megjelenik.

A településen kijelölt ingyenes parkolók száma 120 db, amely kiszolgálja Onga autóhasználóit. A kisebb önkormányzati utak mentén a csekély forgalom miatt nem okoz problémát, ha az egyéb parkolást a közterületeken, az útpadkán oldják meg.

Közművek és
elektronikus
hírközlés

Az ivóvizet a településen az ÉRV Zrt. biztosítja (Onga és a két külterületi lakott hely: Ongaújfalu, Ócsanáros). Onga város ivóvízhálózata 45 km hosszú. A bekötött lakások száma 2005-ben 1336 db (91%), 2014-ben 1403 db volt (89%).

Ongán a Borsodvíz Zrt. működteti a csatornázási szolgáltatást. Ócsanáros külterületi lakott helyen: Hernád Közmű Kft., Ongaújfalu külterületi lakott helyen: nincs közműves szennyvízelvezetés, folyékony települési hulladék elszállítása történik, szerződött partner: Kurmai és Társa Kft. A szennyvízgyűjtő hálózatba kapcsolt lakások száma folyamatosan emelkedik. Az utóbbi években folyamatosan emelkedett a közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások száma Ongán. A bekötött lakások száma 2005-ben 1097 db (74,8%), 2014-ben 1245 db volt (78,6%).

Onga településen a csapadékvíz összegyűjtés és a lakóingatlanoktól történő eseti távoltartása nyílt szikkasztó árkokkal történik. Onga településen a csapadékvíz elvezetés hossza 22,13 km, továbbfejlesztése indokolt, mivel a település egészére vetítve nincs egységesen megoldva a csapadékvíz elvezetés befogadó hiányában. A csapadékvíz elvezetés problémájának kezeléséhez komplex engedélyezett tervek és szakszerű kivitelezés szükséges.

Onga a Sajó-Hernád kavics-teraszára települt település. Ennek következtében a tartósan megemelkedett talajvíz miatt súlyos belvízhelyzet alakulhat ki. A talajvíz a település teljes területén a felszín közelében állandósult, ebből mintegy 25 hektáros területet érinthet.

A településen levő energiaszolgáltató az ÉMÁSZ Nyrt. A hálózat kielégíti a települési igényeket. A költségek mérséklése érdekében valósult meg a közvilágítás részleges korszerűsítése kisebb teljesítményű korszerű LED-es lámpatestek alkalmazásával. A város területén lévő 544 db lámpatestből 254 db lámpatest cseréje történt meg.

A gázszolgáltatást a Főgáz Zrt. látja el, a vezetékek kiépítettsége 100%-os. A gázfogyasztók száma 2010-től csökkenést mutat.

A településen megtalálható valamennyi mobil szolgáltató, a vezetékes telefonszolgáltatást a Magyar Telekom végzi. A kábeltelevíziós szolgáltatást nyújtó szervezet - UPC Magyarország Kft., Magyar Telekom Nyrt.

Környezetvédelem
és klímatudatosság
/energiatakarékosság

A 2007-2014-es időszakban több energetikai beruházás történt a településen: biomassza kazánok kerültek beépítésre a Polgármesteri Hivatal, az általános iskola és az óvoda épületébe. A megújuló energiaforrások – pl. napelemek és napkollektorok - alkalmazására gazdaságossági szempontok miatt is igény mutatkozik városunkban.

További energiahatékonysági intézkedések végrehajtását tervezi az önkormányzat a polgármesteri hivatalban, a székhely és telephely óvodában, a művelődési házban, a szociális ellátás épületeiben és az orvosi rendelőben.

2006-ban egy szélérőművet telepítettek Felsőzsolca és Onga határában, melynek a teljes magassága 150 m, névleges teljesítménye 2 MW, és az ÉMÁSZ hálózatára csatlakozik. A térségbe másik szélérőművet is telepíteni kíván az Észak szél Konzorcium: a felsőzsolcai kavicsbányához. Településünk is csatlakozni kíván ehhez a programhoz.

A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004 (XII. 25.) KvVM rendelet értelmében Onga közigazgatási területe fokozottan érzékeny a felszín alatti vizek állapota szempontjából és kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területi kategóriájú.

Köztisztasági tevékenységet végző szervezet – szilárd települési hulladék elszállítása - 2014. október 01. napjától a ZV Zöld Völgy Közszolgáltató Nonprofit Kft.

Onga környezetvédelmi programja értelmében a település célul tűzte ki, hogy a hulladékmennyiség ne növekedjék a jelenlegi mértéken túl, ezen belül a szervesanyag-tartalmat fokozatosan csökkenteni kell. A veszélyes hulladékok szelektív gyűjtését el kell kezdeni, majd meg kell teremteni a szelektív hulladékgyűjtés feltételeit, és a gyűjtést be kell indítani. Meg kell szüntetni a település környéki illegális hulladék-lerakásokat, és az ilyen esetek szabálysértési eljárás megindításával, valamint környezetvédelmi bírság kiszabásával visszaszorítandók. Mivel Ongát „sérülékeny vízbázisú”, illetve „kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területű” csoportba sorolják, ezért elsőrendű cél a település teljeskörű csatornázása valamint a különböző szennyező lehetőségek megszüntetése.

1. táblázat: Onga SWOT elemzése

Erősségek	Gyengeségek
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
- A foglalkoztatottak száma nőtt 2001 óta - Fokozatosan csökkenő munkanélküliség 1000 lakosra jutó adófizetők száma növekszik - A városi népesség iskolázottsági szintje emelkedik	- A képzett fiatalok elvándorlása - Több szempontból hátrányos helyzetű munkanélküliek - Roma lakosság munkaerőpiaci hátrányai - A szegregált lakóterület megléte - A megye- és főváros elszívó hatása erősödik
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
- Erős lakossági aktivitás a közösséget érintő ügyekben - Aktív civil szervezetek pl. kultúra, sport, idősök képviselői területén - Aktív közösségi és kulturális élet - Nyugdíjas klub értékőrző szerepe	- Forrásszegény a civil szféra - Városmarketing alacsony hatékonysága - Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok problémáinak kezeléséhez nincs gazdasági háttér - A hátrányos helyzetű csoportok aránya tovább növekszik - A foglalkoztatási problémák kezelésének elmulasztásával szociális válság alakulhat ki - Kiéleződhetnek a konfliktusok a helyi társadalmon belül
3. Intézményrendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	
- Az intézményi ellátottság megfelelő - Lakossági alapszolgáltatások spektruma lefed minden területet	- Fiatalok szabadidős tevékenységét szolgáló infrastruktúra nem teljes körű - Sportolási lehetőségek hiánya

■ Szociális alapszolgáltatások magas színvonala ■ Alapfokú oktatási-nevelési intézményi ellátottsága megfelelő ■ Alap orvosi ellátás jó színvonalú ■ A szolgáltatások egyenlő elérhetősége biztosított a város, ill. egyes esetekben a térség lakosai számára is ■ Sportpálya, sportegyesület ■ Kiemelkedő térségi szerepvállalás	■ Egyes közintézmények infrastrukturális állapota nem megfelelő ■ Az önkormányzat befolyása az oktatás esetében megváltozott, a fenntartói viszonyok megváltozása miatt korlátozott ■ A településen nem található középfokú oktatási intézmény vagy annak kihelyezett tagozata ■ Az önkormányzati bevételek csökkenése miatt a rendelkezésre álló fejlesztési forrásokat a működésre kell fordítani ■ Városi jellegű településközpont nem található Ongán ■ Művelődési ház bővítése szükséges
4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
■ Egybefüggő önkormányzati területek, zöldmezős beruházásokra alkalmas területek ■ Tercier szektorban működő vállalkozások száma emelkedik ■ Jelentős szabad és olcsó munkaerő rendelkezésre áll, kisebb ipari üzemek igényeinek megfelelnek ■ KKV szektor magas aránya ■ A fenntartható fejlődés keretein belül művelhető mezőgazdasági területek.	■ Nincs elegendő iparterület ■ Tőkeerő hiánya, feldolgozóipar hiánya, a feldolgozóiparnak nincs hagyománya a településen ■ Mikro- és kisvállalkozások dominanciája a jellemző, nagyvállalkozás egyáltalán nincs a településen ■ Helyi és térségi vásárlóerő és kereslet gyenge ■ Hiányzó turisztikai attrakciók és szolgáltatások ■ K+F tevékenységet végző szervezet nincs a városban ■ A pénzügyi-gazdasági válság hatása még mindig érződik a város - eddig sem túl erős - gazdasági életében ■ Kevés a nagy foglalkoztató vállalkozás ■ Piac hiánya
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
■ A helyi adók kiszabásában figyelembe veszik a lakosság és vállalkozók érdekeit ■ Agilis önkormányzat	■ Az önkormányzatnak nem elég a saját bevétele a fejlesztések, felújítások elvégzéséhez ■ Kevés a hasznosítható önkormányzati vagyon
6. Zöldfelületek, táji és természeti adottságok	
■ Sportlétesítmények területe, mint összefüggő nagyméretű környezeti elem ■ Kertvárosi jellegű településszerkezet ■ Bányatavak léte, Hernád közelsége	■ Természeti értékek rendszerezett bemutatása nem megoldott ■ Átalakított természeti környezet ■ A zöldfelületek funkciószegények, műszaki állapotuk változó ■ Játsszóterek fejlesztésre, bővítésre szorulnak a településen ■ Utcafásítások hiánya ■ Bányatavak turisztikai hasznosítása gyenge
7. Épített környezet (épített örökség is)	
■ Kisvárosias, falusias jelleg ■ Lakásállomány nőtt	■ Építészeti szempontból kevésbé jellegzetes város, jelentősebb történelmi épületek nélkül ■ A településkép nem teljesen egységes, még kialakulóban van ■ Alacsony lakásépítési kedv
8. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
■ Szlovákia közelsége	■ Határ menti együttműködések alacsony

■ Megyei központi fekvés ■ 3.-as és 37.-es főút melletti fekvés úgy, hogy a főutak mégis elkerüljék a települést ■ Vasúti fővonal melletti fekvés	intenzitása ■ A járdahálózat kiépítettsége hiányos ■ Járdák és utak műszaki állapota folyamatos karbantartást igényel ■ Úthálózati rendszer fejlesztésre szorul ■ Városi kerékpárút rendszer nincs, a biztonságos kerékpáros közlekedés megoldatlan ■ Zebrák, forgalomcsillapítók hiánya
9. Közművek és elektronikus hírközlés	
■ A településen a vízellátottság magas arányú ■ A gázvezeték hálózat lefedettsége a településen közel 100%-os és jó állapotú ■ A villamos-energia hálózat kiépítettsége szintén 100% és bővítésre is alkalmas ■ Hírközlési hálózat a településen teljesen ellátott	■ A szennyvízhálózatra való rákötés nem 100%-os. ■ Vízvezető rendszer hiányosságai ■ A közművek folyamatos karbantartást igényelnek
10. Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	
■ Jó levegőminőség, nincs jelentős zajterhelés a városban ■ Nincsenek kiemelkedő ipari veszélyforrások	■ Alternatív energiaforrások (pl. geotermikus energiaforrások) alacsony hasznosítási szintje

Lehetőségek	Veszélyek
1. Társadalom: demográfiai viszonyok és tendenciák	
■ Célzott fejlesztések az életszínvonal növeléséhez ■ A fiatalok városban tartása, mellyel a munkaerő megtartó képesség javul ■ Pozitív vándorlási index ■ Munkahelyteremtés a képzett és fiatal munkaerő városba vonzásához ■ A kvalifikáltabb népesség helyben tartása településfejlesztési húzóerő lehet ■ Mélyszegénységben élők felzárkóztatása ■ Foglalkoztatás növelése az ipari, szolgáltató és turisztikai ágazatokra támaszkodva	■ A város fiatalokat megtartó ereje tovább csökken ■ Képzett munkaerő elvándorlása a megfelelő minőségű munkahelyek hiányában, ezzel is csökken a város potenciális munkaerő bázisa ■ Szociális hátrányok kumulálódása, a hátrányos helyzetű csoportok aránya tovább nő ■ Kieleződhetnek a konfliktusok a helyi társadalmon belül ■ A megye, a főváros és külföld elszívó hatása erősödik ■ Munkanélküliség növekedése
2. Települési közösség (kohézió, kultúra, hagyományok, civilek) – a közösség, mint településfejlesztési erő	
■ Összefogás a három szféra szereplői között (öngondoskodásra törekvés pl. a gyümölcsfeldolgozás területén) ■ Társadalmi felzárkózást segítő programok elindítása ■ A betelepülő fiatal családok érdeklődése nő a város iránt ■ A civil szervezetek tovább erősödnek és a város fejlődésének aktív részeseivé válnak ■ Aktív szerveződés a város Görögkatolikus Templomának kialakítása érdekében ■ A közösségépítés, együttműködést segítő további pályázati források várhatóak ■ Létrejön a térségi szemlélet és tovább javul a	■ Az országos/megyei/járási fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei ■ Az európai uniós források tekintetében élesedő verseny várható ■ Nem javul a térségi együttműködés ■ Civil szervezetek működése forráshiány miatt veszélybe kerül

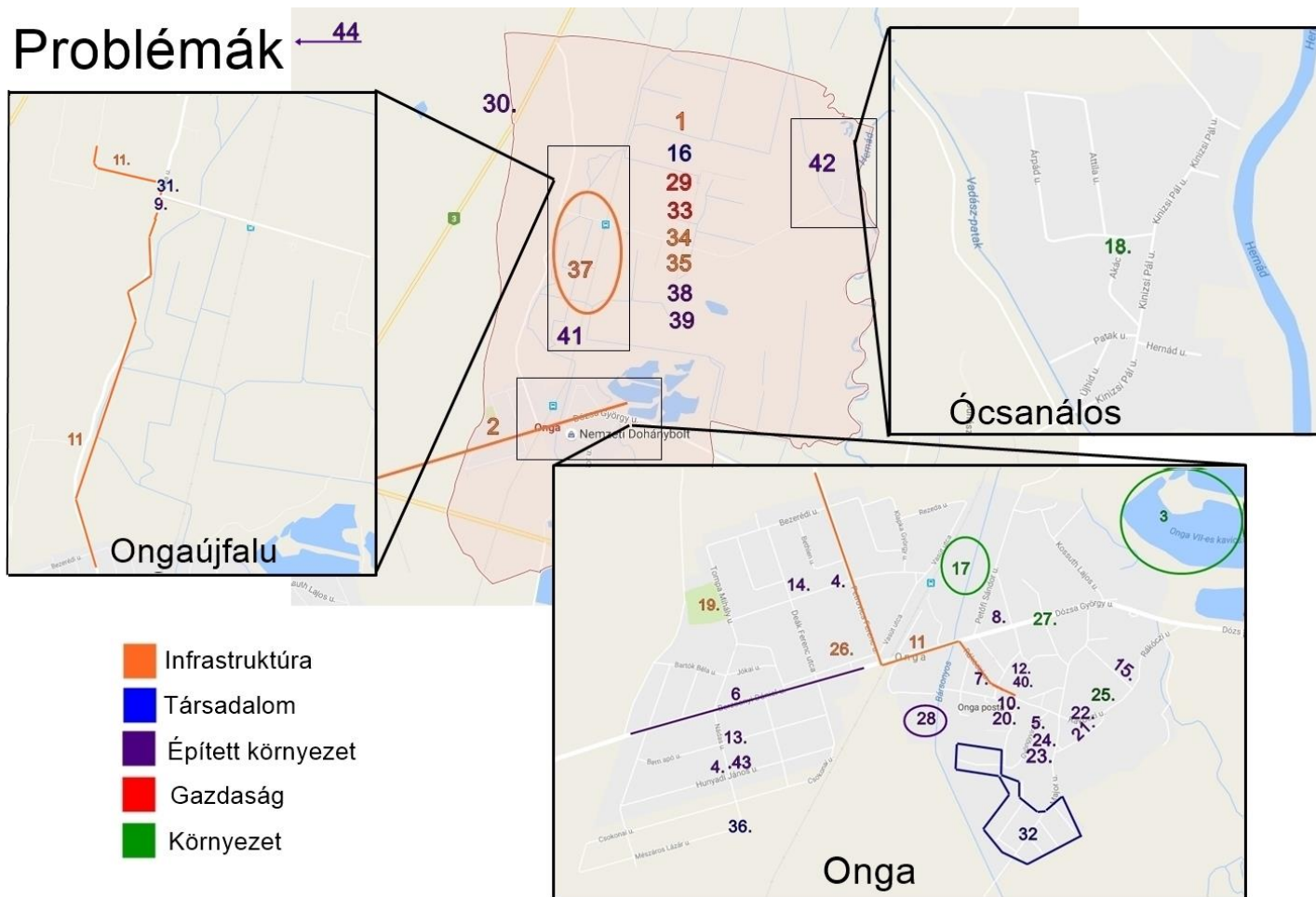
Lehetőségek	Veszélyek
- települési együttműködés - Információs társadalom kibontakozásának, dinamizálásának segítése - Önszerveződés segítése, elindítása	
3. Intézményrendszer (közszolgáltatások) és városüzemeltetés	
- A térségi szakmai kooperáció, tapasztalatcsere erősödése - Művelődési ház múzeum szolgáltatásainak, funkcióinak további bővítése - Szociális foglalkoztatás bővítése, a szociális ágazatnak konferencia központ kialakítása - Idősek szociális otthonának kialakítása - Sport és rekreációs szolgáltatások bővítése - Helyi sportcentrum bővítésére igény mutatkozik: uszodaépítés, tenispálya, strandfoci és röplabda pálya kialakítása, sportparkok létesítése - Közigazgatási feladatok (kormányablak) kitelepítése - További jelentős pályázati források megjelenése várható	- Közüntézmények épületének állagromlása - Diákok elvándorlása - Szociális olló nyílása - Foglalkoztatási problémák kezelésének elmulasztása szociális válsághoz vezethet - Az országos/megyei/járasi fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei - Ellenérdekek felmerülése a város és környező települések között
4. Gazdaság szerkezet és dinamika	
- Gazdasági nyitás az EU felé, intenzívebb határon átnyúló kapcsolatrendszer, nemzeti szerepkör bővítése - Kis környezeti terheléssel járó iparágak betelepítése - Befektetők helyzetbe hozása, újabb befektetők megjelenése a városban - Nonprofit szektor térségfejlesztésbe való bevonása - Turizmus vendéglátás élénkítése, szálláshely fejlesztés - Önkormányzat és a vállalkozói szféra között az együttműködés erősödik - K+F tevékenységek jelennek meg a primer és a szekunder szektorban - Elterjednek az alternatív mezőgazdasági tevékenységek - Miskolc fejlesztéseinek hatására megélénkülő gazdaság a miskolci agglomerációban - Bio mezőgazdasági termékek kereslet növekedése - Mezőgazdasági feldolgozóipar megteremtése - Gazdasági együttműködések (családi gazdaságok, új típusú szövetkezetek stb.) szerepe felértékelődik - Csökken az idegenforgalom szezonálisága - A város vonzerő- és szálláshely kínálata nő az intenzív befektetői érdeklődés miatt (pl. Darvas Kúria fejlesztése, panzió, szálloda, étterem, cukrászda létesítés) - További jelentős pályázati források	- Innovációs tevékenység hiánya - A fejlesztések előre nem tervezett hatásai - Forráshiány veszélyezteti a további fejlesztéseket - Pályázati lehetőségek szűkülése - Kiskereskedelmi tevékenység kedvezőtlen helyzetbe kerülhet a multinacionális kereskedelmi láncok és a jogszabályi változások miatt - Helyi vállalkozások nem tudnak megerősödni - A gazdasági válság tovagyűrűző hatása miatt csökkenhet a befektetői érdeklődés a térség és az ország iránt - Erősödnek a város gazdasági szereplőinek hazai és nemzetközi versenytársai - A vállalkozási feltételek kedvezőtlenebbé válnak - Tovább nő a különbség a megyeszékhely és a többi település között - Az országos/megyei/járasi fejlesztési elképzelések között nem szerepelnek kellő súllyal a város szükségletei, igényei - Európai Unió források tekintetében élesedő verseny várható

Lehetőségek	Veszélyek
megjelenése várható - További ipari területek kialakítása - Az ongai tavaknál turizmus (horgász, vízi turizmus fejlesztése, kemping és plázs kialakítása), ill. lovas-turizmus, üdülési körzet kialakítása iránti igény növekedése - Mikro- és kisvállalkozások innovációja - Ongaújfalu gazdasági fejlesztése új funkciók meghonosításával (oktatási központ, tanműhely, gyümölcsfeldolgozás technikai háttérének erősítése, rendezvényszervezés, szálláshely fejlesztés)	
5. Önkormányzat vagyoni helyzete és gazdálkodási egyensúlya	
- Az önkormányzatok állami forrásai/támogatásai növekszenek - Az önkormányzat saját bevételei, forrásai növekednek, nő az adóbevétel, így több szabad forrást tud fordítani a fejlesztési feladatokra - Pályázati források a fejlesztési igényekre, ami így kevésbé terheli meg az éves költségvetést	- Az önkormányzat feladat- és hatásköre kedvezőtlenül alakulhat - Az önkormányzatok állami forrásai/támogatásai csökkennek - A bevételek csökkenése miatt a fejlesztési forrásokat a működésre kell fordítani - A csökkenő bevételek miatt hitel felvételére kényszerül az önkormányzat
6. Zöldfelületek, táji és természeti adottságok	
- Fenntarthatóságot figyelembe vevő fejlesztések - Természeti, táji értékek védelmével fokozódik a természet megőrzése és védelme - Ökológiai, környezeti rehabilitációs együttműködések a szomszédos településekkel - Zöldfelületek rendszerbe foglalása, teljes körű rehabilitációja megvalósul - Települési zöldfelületi rendszer és a természeti környezet térben összefüggő ökológiai egységbe foglalása, a külterületi (bányatavak) és belterületi biológiailag aktív zöldfelületek összekapcsolása - Újabb parkok és játszóterek kerülnek kialakításra a beáramló fejlesztési forrásoknak köszönhetően - Társadalmi összefogás egy-egy zöldfelület rendbetételére, megújítására a civilekkel összefogva - Szabadidős terek kiépítése külső források igénybevételével (Történelmi Emlékpark fejlesztése)	- Természeti-táji értékek károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában, - Értékes élőhelyek megszűnnek - Nem lesz forrás a zöldfelületek rehabilitációjára és fejlesztésére - Nincs civil és önkormányzati akarat a felületek karbantartására
7. Épített környezet (épített örökség is)	
- Pályázati források felhasználása a település arculatának fejlesztésére - A város arculatához illeszkedő beépítések történnek - Nő a magánérs építkezések és felújítások száma - Meglévő értékek arculat teremtő felhasználása	- Forráshiány miatt az épületállomány állagromlása - A potenciális természeti és települési értékek tulajdoni/financiális akadályok miatt kihasználatlanok maradnak - Tradicionális városszerkezet felbomlik - Előfordulhat a szegregátum térbeli

Lehetőségek	Veszélyek
a városközpont fejlesztése kapcsán; egységes városi arculat	növekedése, a kedvezőtlen folyamatok más utcákra is áttérjednek
8. Közlekedési hálózat és minősége (belső és külső)	
■ Kulturált gyalogos és kerékpáros közlekedés kialakítása ■ Környezetbarát közlekedési módok egyre inkább elterjednek ■ További jelentős pályázati források megjelenése várható ■ Az M30 Tornyosnémeti-országhatár közötti szakaszához kapcsolódó fejlesztési lehetőségek	■ Forgalomnövekedés, fokozott balesetveszély ■ Növekszik a személy- és gépkocsi forgalom a betelepülő vállalkozások miatt
9. Közművek és elektronikus hírközlés	
■ Meglévő csapadékvíz-elvezető rendszer felülvizsgálata	■ A csapadékvíz-elvezető rendszer hiányossága miatt a talajvízszintje megemelkedik ■ Nem nő a rácsatlakozás mértéke a közüzemi víz- és szennyvízhálózatok esetében
10. Környezetvédelem - klímatudatosság/ energiahatékonyság	
■ Pályázati források felhasználása energiahatékonysági intézkedések/fejlesztések bevezetéséhez (pl. geotermikus energia) ■ Növekedik az alternatív erőforrásból származó energia előállítására iránti igény ■ Zöld város koncepció megvalósul	■ A pénzügyi lehetőségek és a gazdasági érdekek miatt a környezettudatosság nem javul ■ Forgalomnövekedés miatt levegőszennyezés, zajterhelés fokozódik ■ Energiafüggőség fokozódik ■ Természeti-környezeti értékek károsodnak az ökológiai szemlélet hiányában

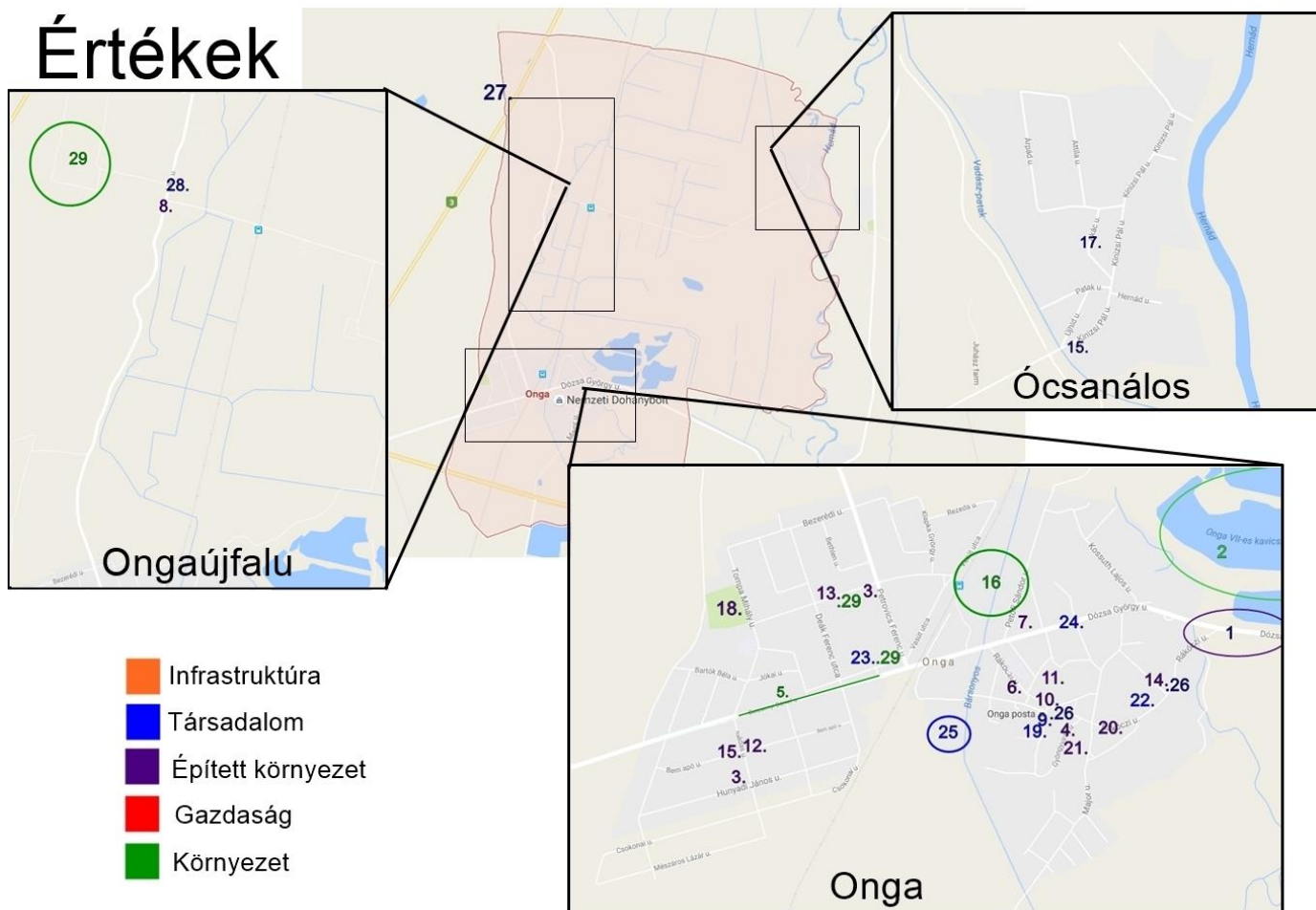
1. térkép: Onga problématerkép

Problémák

2. térkép: Onga értéktérkép

Értékek

2.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Ongán nincsenek városrészek, ezért ezen fejezet kidolgozása nem releváns.

3 Középtávú célok és azok összefüggései

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia elérendő céljait erőteljesen befolyásolják

- egyrészt az Európa 2020 stratégiából levezethető fejlesztési irányok: a kohéziós politika 11 tematikus célja és az egyes támogatási alapok (ERFA, ESZA, Kohéziós Alap) ezen célokhoz illeszkedő ún. beruházási prioritásai;
- másrészt Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Területfejlesztési Koncepciója, Stratégiai Programja és Operatív Programja.

Mivel várhatóan az európai uniós támogatások továbbra is kiemelt szerepet játszanak majd Onga város fejlődésében, ezért az ITS kidolgozásának fontos eleme a város célrendszer illeszkedése a magasabb rendű célkitűzésekhez.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia célhierarchiája maximálisan épít a város meglévő stratégiai dokumentumaira és ágazati programjaira, amelyek közül a legfontosabbak az alábbiak:

- Onga Város Önkormányzati Képviselő-testületének Gazdasági Programja 2014-2019 (2015).

Mivel a város településfejlesztési koncepciója is a folyamat részeként készül el, így jelen dokumentumokban fogalmazódik meg a város **szakmailag megalapozott és társadalmilag elfogadott célrendszere**, amely esetében a gazdasági programban megjelent célkitűzések teljes mértékben figyelembe vettük, így **egyfajta szintézis** valósul meg, amely során a jelenlegi állapotnak és a jövőben várható folyamatoknak megfelelően formáljuk, pontosítjuk a korábbi célkitűzéseket.

A célrendszer kialakításakor az alábbi fő tényezőket vettük figyelembe:

- a megalapozó vizsgálatban feltárt kihívások, problémák, adottságok és lehetőségek,
- a város által betöltött és betölteni kívánt funkciók,
- a lakosság, a vállalkozások és a turisták általános és speciális szükségletei, elvárásai a településsel, a közszolgáltatásokkal és a városi funkciókkal szemben,
- a város és vonzáskörzete közötti jelenlegi és lehetséges együttműködési területek,
- a városok közötti élesedő hazai és nemzetközi versenyhelyzet.

Mivel a stratégiai tervezés során Településfejlesztési Koncepció is készül, ezért jelen fejezetben a koncepcióban megfogalmazott jövőkép bemutatása történik meg; az alkalmazandó településfejlesztési elvek részletes ismertetése a koncepcióban történik meg.

Azonban fontos szem előtt tartani, hogy a jelen ITS-ben megfogalmazott célok egyik fontos eleme kell, hogy legyen annak megítélése, hogy azok reális elérhetőségét hogyan befolyásolja a megváltozott külső feltételek rendszere, melyek az alábbi területre terjednek ki:

- az önkormányzatoknak megváltoztak a működési körülményei, elsődlegesen a humán szolgáltatások rendszerének alapvető átalakulása és a megváltozott önkormányzati feladatokból adódó városfejlesztési lehetőségek, illetve kihívások miatt, valamint
- a Kormány egyértelmű elkötelezettsége arra nézve, hogy alapvetően a gazdaságfejlesztést állítja a 2014-2020-as Európai Unió fejlesztések fókuszába.

3.1 Jövőkép

A város belső adottságait és a külső környezet által befolyásolt lehetőségeit figyelembe vevő hosszú távú jövőkép világosan kijelöli, hogy Onga milyen várossá szeretne válni 2030-ra. Ennek eléréséhez tudatos fejlesztési folyamatra, egymásra épülő, egymást erősítő célok kijelölésére és a célok elérését biztosító fejlesztések megvalósítására van szükség.

Jövőkép-Onga 2030-ban

Onga hosszú távon egy olyan magas életminőséget nyújtó és mikro-térségi (gazdasági, közösségi, turisztikai, oktatási és kulturális) szerepkörrel város, amely

- folyamatosan erősíti gazdasági és turisztikai szerepét a térségben,
- az egész város fenntarthatóan működik,
- képes eltartani lakónépességét,
- társadalma aktív helyi közösségekre épül, és erős identitással rendelkezik,
- könnyen elérhető és hatékony közszolgáltatásokat nyújt,
- minőségi infrastruktúrát működtet,
- széles kínálatot nyújtó, biztonságos és esztétikus lakókörnyezetet biztosít.

Onga középtávú fejlesztési céljai összhangban vannak a város jövőképével, az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) és egyben a város fejlesztésének **átfogó céljai** a jövőkép rövid, középtávú értékválasztáson alapuló megfogalmazása.

Átfogó cél: Versenyképes helyi gazdaság megteremtése

Onga esetében a város kedvező fekvését kihasználva hosszú távon a termeléshez és szolgáltatási tevékenységekhez szükséges vállalkozói infrastruktúra megteremtése a cél, amely egyre innovatívabb és egyre környezetkímélőbb bázison alapul. A gazdaságfejlesztés a befektetői, beruházási aktivitás ösztönzésére, az ipari és mezőgazdasági vállalkozások innovatív tevékenységének és új vállalkozások létrejöttének elősegítésére, a meglévő tőkeszegény kis- és középvállalkozások fejlesztésére és a terület tökevonzó képességének növelésére irányul.

Átfogó cél: Élhető városi életminőség kialakítása

A lakosság életszínvonalának, életfeltételeinek javítása megfelelő szolgáltatások (sport, kultúra, szabadidő, közszolgáltatások stb.) biztosításával, a települési környezet és a közösségi terek fejlesztésével, leszakadó városi területek revitalizációjával, új területek integrálásával valósulhat meg. Ezen folyamatok és fejlesztések egymással párhuzamosan is megvalósíthatóak, egymást kiegészítik és együttes pozitív hatásuk lesz a város életére, fejlődésére. Viszont azt el kell mondanunk, hogy ez a rész cél, csak a munkahelyteremtéssel együtt tud teljes egészet alkotni, s jelentős pozitív népszámmegmentő hatást elérni. Fontos az is, hogy a meglévő kulturális és épített örökséget és hagyományokat megőrizze a város lakossága, és a hasznosításuk fenntartható

módon valósuljon meg, ezzel is hozzájárulva a város kedvező arculatához és a lakosság helyi identitásának megerősítéséhez.

Átfogó cél: Zöld város kialakítása

Környezettudatos és energia hatékony működés városi, vállalkozói és lakossági szinten is a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás céljából.

Elsősorban a városi épületállomány megújítása és új épületek kialakítása energia hatékonysági beruházások megvalósításával, melyekkel az épületek fenntartási költségei jelentősen csökkennek. Emellett a megújuló energiaforrások alkalmazása az épületek üzemeltetésében, fenntartásában is jelentősen hozzájárul a környezettudatosság erősítéséhez.

Másik területe a cél megvalósulásának a városi zöldterületek revitalizációja és az egységes zöldfelületi rendszer kialakítása. A zöldfelületi rendszer a települési környezet és az ott élő lakosság számára létfontosságú kondicionáló, ökológiai kiegyenlítő szerepet betöltő, élő rendszer, amely sok esetben - kifejezetten - rekreációs céllal (is) használható. A zöldfelületi rendszer fejlesztése nem „csupán” városökológiai, környezetvédelmi, településesztétikai kérdés, hanem a zöldfelületekkel kapcsolatos előnyök a település élhetőségének javításán keresztül a település népesség-megtartó és egészségmegőrző, rekreációs erejét, a versenyképességét, a lakás és telekárakat is jelentősen befolyásoló gazdasági tényező is; a zöldfelület az önkormányzati vagyon része.

Átfogó cél: Onga turisztikai potenciáljának növelése

A turisztikai és rekreációs piaci jelenlét növeléséhez szükséges

- a város idegenforgalmi vonzerejének növelése,
- a kiszolgáló infrastruktúra és szolgáltatások (szállás- és vendéglátóhelyek) összehangolt fejlesztése,
- a turisztikai marketingkommunikáció intenzív és differenciált megvalósítása,
- valamint egymásra épülő, térségi szintű turisztikai programcsomagok létrehozása.

Átfogó cél: Térségi szerepvállalás erősítése

A város jövőjét meghatározza Onga adottságaira építő aktív hazai és akár nemzetközi **kapcsolatrendszer** működése. A kapcsolatrendszernek fontos elemét képezik az aktív testvérvárosi és partnervárosi együttműködések, illetve a hazai és határon átnyúló együttműködések, kulturális programok.

Onga térségi szerepköre az intézmények és a szolgáltatások fejlesztésével tovább erősíthető és erősítendő – részben a közeli hasonló adottságú városok konkurenciája miatt, részben pedig a lakossági igények minél teljesebb és színvonalasabb kielégítése érdekében.

1. ábra: Onga átfogó céljai a jövőkép elérése érdekében

Forrás: saját szerkesztés

3.2 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

Jelen fejezet célja a **középtávú városi célok** részletes meghatározása. Onga vonatkozásában a **városi szintű tematikus célok**, amely tematikus jelleggel megfogalmazott, de nem szükségszerűen egy-egy ágazatra korlátozódó érvényességű célok, melyek a város egészére vonatkoznak. A középtávú városi célok integrált jellegű célok, olyanok, melyek eléréséhez több tematikus/ágazati jellegű tevékenység koordinált végrehajtása szükséges.

E célok kialakításánál fontos szempont volt, hogy az ITS nem kizárólag Onga város önkormányzata, hanem a város egészének tervezési alapidokumentuma. Ebből kifolyólag tartalmazza azokat a célokat is, amelyek megvalósításáért a városi önkormányzat csak közvetve vagy részben felelős, hiszen azokat állami, magán, non-profit szereplők valósítják majd meg.

3.2.1 Városi szintű középtávú tematikus célok

A városi szintű, 7-8 évre szóló középtávú célok alapvetően ágazati bontásban kerülnek megfogalmazásra.

- T1: Fejlett helyi gazdasági élet, elsősorban a helyi és térségi erőforrásokra támaszkova
- T2: Onga a vonzó város
- T3: Aktív közösségi élet és társadalmi reintegráció, civil szféra kohéziós funkcióinak erősítése
- T4: Onga, mint térségi szereplő
- T5: Ongaújfalú, mint a város gazdasági központja
- T6: Ócsanálós a turisztikai potenciál
- T7: Onga turisztikai jellegének fokozása

T1: Fejlett helyi gazdasági élet, elsősorban a helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva

Gazdaságösztönzés

A gazdaságösztönzés négy elemből áll:

- javuló gazdasági feltételek mind a helyi, mind a betelepülni szándékozó vállalkozásoknak, melynek eredményeként új munkahelyek jönnek létre;
- a helyi gazdaság támogatása;
- turizmus feltételeinek erősítése;
- turizmus, mint ipari ágazat bevételtermelő képességének javítása.

A befektetés ösztönzés beavatkozási területei a következők:

- vállalkozói inkubátorház kialakítása kezdő vállalkozások számára
- ipari park kialakítása
- helyi termelők piacra jutási feltételeinek támogatása (pl. helyi termelők piaca)
- aktív, vállalkozásbarát önkormányzati működés kialakítása
- együttműködés a város és közvetlen környezete között

Mindezen elemek együttesen érik el hatékonyan a kívánt célt. Előnyöket nyújtanak a nagyobb vállalkozásoknak (közép- és nagyvállalatok) az ipari park kialakításával, segítik az induló vállalkozásokat és a vállalkozni akaró fiatalokat az inkubátorház kialakításával, ezekkel egyidejűleg a megfelelő infrastruktúrát és szolgáltatásokat is biztosítja az önkormányzat. A helyi – elsősorban mezőgazdasági termelők – segítése történhet meg az értékesítés támogatásával és a mezőgazdasági infrastruktúra fejlesztésével. S mindezeket a fizikai feltételeket erősíti a vállalkozásbarát önkormányzati működés, amely könnyebbé, s rugalmasabbá teszi a vállalkozások és az önkormányzat kapcsolatát.

A fejlett helyi gazdaság több tényezőből tevődik össze: infrastrukturális fejlesztések, munkahelyteremtés, munkavállalók kompetenciájának növelése és a KKV-k támogatása.

Infrastrukturális fejlesztések

A cél eléréséhez a következő infrastrukturális elemek megvalósítása tartozik: szabad iparterületek kijelölése a városban, ezen területeken az infrastruktúra teljes körű kiépítése (ipari park kialakítása, inkubátorház létesítése stb.), az iparterületek megközelítéséhez szükséges közlekedésfejlesztés (közösségi és fenntartható közlekedés fejlesztése is ide tartozik), valamint a barnamezős és alulhasznosított területek revitalizációja.

Másrészről a fejlett helyi gazdaság nagyon fontos eleme a munkahelyteremtés, a fiatalok letelepedését és helyben maradását támogató helyi önkormányzati politika, a foglalkoztatás bővítése.

Munkahelyteremtés

A munkahelyteremtés is többtényezős folyamat, amelynek fontos generálója a helyi önkormányzat: kommunikációt folytat a vállalkozásokkal, biztosítja a fizikai és egyéb feltételeket is. Másrészről a munkahelyteremtéssel csökken a munkanélküliség elleni küzdelem, hiszen a munkanélküliekkel rendelkező családokban romlanak az életkörülmények és az emberek életminősége, ezzel egyidejűleg az önkormányzat szociális kiadásai emelkednek a támogatások miatt.

A sikeres munkahelyek teremtéséhez az Önkormányzat által kiemelten kezelendő területek a következők:

- helyi ipar segítése és támogatása, jó kapcsolat fenntartása a helyi vállalkozásokkal, valamint a helyi idegenforgalommal foglalkozó cégekkel és magánszemélyekkel;
- segíti a helyi gazdaság megerősödését, ehhez – a lehetőségeihez mérten – kedvező feltételeket biztosít, azért hogy a vállalkozások számára kedvező munkahely bővítési lehetőségeket teremtsen;
- a közszolgáltatások fejlesztésével munkahelyeket teremt és tart fenn;
- aktívan részt vesz a munkavállalók és a munkaadók igényeinek közvetítésében, ehhez a város honlapján hirdetési lehetőségeket biztosít;
- rendszeres együttműködik a munkaügyi szervezetekkel;
- ipari területek kialakítását tervezi, infrastruktúrát folyamatosan fejleszti;
- valamint a munkanélküliek részére foglalkoztatási lehetőséget biztosít.

Munkavállalói kompetencia növelése:

A következő elem a munkavállalói kompetencia növelése. Itt két területet különítünk el: az egyik a jelenlegi aktív korúak, a másik korcsoport pedig a gyermekek és fiatalok. Az aktív korúak esetében a cél és feladat az aktivitási ráta növelése, ehhez a munkavállalók elhelyezkedésének segítése. A másik korcsoport – a jövő munkavállalói - számára a szükséges feltételek megteremtése. A városban a szükséges oktatási infrastruktúra kiépült, minőségi javításokra, energetikai megújításra van még szükség. A hangsúlyt a szolgáltatások színvonalának további javítására szükséges helyezni. A magas színvonalú oktatás-nevelés biztosítása nem csupán társadalmi, hanem gazdasági szempontból is kiemelkedő fontosságú. A versenyképes oktatási háttér biztosítása érdekében fontos a gazdaság igényeihez gyorsan és rugalmasan alkalmazkodni képes szakképzési rendszer jelenléte a térségben.

KKV-k támogatása:

Fontos a vállalkozások fejlesztését segítő hatékony városi intézményrendszer kialakítása. Az Önkormányzat törekszik a magán befektetőkkel való szervezett és strukturált együttműködésre, ösztönzi a piaci szereplőket, hogy fejlesszenek és munkahelyeket teremtsenek. A magánbefektetőkkel való kapcsolatok módjai, amit az Önkormányzat alkalmaz: folyamatos kommunikáció, tájékoztatás, közös projektek generálása és megvalósítása. Erősíteni kell a helyi vállalkozásokat, ennek érdekében tovább kell ösztönözni a helyi termékek és szolgáltatások fogyasztását – többek között az értékesítés elősegítésével -, amely elősegíti a helyben keletkező jövedelmek minél nagyobb részének városban tartását és a város önálló képességének erősítését.

T2: Onga a vonzó város

Ezen tematikus cél eredményeképpen egy emberközpontú, szolgáltató város megteremtése történik meg. Ez egyrészt a szolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális alapellátás, sport, művelődés stb.) és a hozzájuk kapcsolódó infrastruktúra fejlesztésével; másrészt az e-közigazgatás továbbfejlesztésével valósul meg. Nagyon fontos szempont, hogy minden fejlesztés esetében a fenntarthatóság elve érvényesüljön, energiakímélő beruházások valósuljanak meg, s előtérbe kerüljön a megújuló energiaforrások minél nagyobb arányú hasznosítása.

A cél elérését az alábbi részterületek segítik:

Magas színvonalú szolgáltatások

Ezen céllal egy élhető, XXI. századi kisváros megvalósítása a feladat. Ennek az eléréséhez szintén több terület fejlesztése járul hozzá. Egyrészt a városban jelenlévő szolgáltatások színvonalának fejlesztése úgy, hogy ez kiterjedjen a szolgáltatások minden területére (közigazgatás, humán funkciók, sport és szabadidő stb.). Ehhez szorosan kapcsolódik a város zöldfelületeinek fejlesztése, egységes zöldfelületi rendszer kialakítása, figyelembe véve a városrészi igényeket és potenciális lehetőségeket is.

További cél az épületállomány megújítása, amely esetében kiemelt szerepet játszik az alulhasznosított és/vagy nem megfelelő műszaki állapotban lévő gazdasági és közfunkciókat betöltő épületállomány. Ezen a területen a város hatásköre elsődlegesen a saját tulajdonában lévő ingatlanok rekonstrukciójára terjed ki. A cél az, hogy a fizikai jellegű felújítások hozzájáruljanak az adott épület funkcióinak megerősítéséhez, bővítéséhez, költséghatékony üzemeltetéséhez – megfelelő infrastrukturális alapot biztosítva a köz- és humánszolgáltatások magas színvonalú ellátásához.

Kiemelt célként tekint a város arra, hogy a XXI. század digitális technológiáit használja a városfejlesztésben és a városüzemeltetésben. Ennek oka egyrészt, hogy a fejlődés ezt generálja, másrészt a fiatalok helyben tartásának egyik tényezője lehet, hogy a város hogyan és miként jelenik meg a virtuális térben. A jelenkorban a lakosság nagy része, s leginkább a fiatalok az ügyeik nagy részét az internet segítségével intézik, ami a közösségépítésben is egyre nagyobb szerepet játszik.

Zöld város

A cél egy környezetileg fenntartható város kialakítása; melynek folyamatában megjelenik a város által üzemeltetett intézmények káros anyag kibocsátásának csökkentése, ezzel egyidejűleg az elérhető legmodernebb technológiák alkalmazása és a működési költségek csökkentése is.

Ennek lépései a következők:

- kompakt, de tagolt városszerkezet kialakítása;
- a város közintézményeiben alternatív fűtési és világítási rendszerek kiépítése, későbbiekben alternatív meleg víz használat biztosítása;
- környezetbarát közlekedés feltételeinek megteremtése: a közösségi-, valamint a kerékpáros közlekedés feltételeinek javítása;
- a városi zöldfelületek arányának növelése, valamint a meglévő zöldfelületek revitalizációjának megvalósítása;
- környezettudatos szemléletformálási akciók megvalósítása a teljes lakosság körében; pl.: természet- és környezetvédelem, helyi értékek védelme, hulladékgazdálkodás, újrahasznosítás fontossága, alternatív közösségi módok előnybe részesítése;
- rekultiváció és kármentesítés a szennyezett területeken.

A város szerkezetével és épületállományával kapcsolatos fejlesztések kiemelt célja a nyugodt városi életforma hosszú távú felértékelődése. Ennek előfeltétele az épített környezet olyan fejlesztése, amely összhangba hozza a város gazdasági-társadalmi-környezeti hatékonyságának növelését, az életminőség javítását és a város karakterének megtartását. A kiegyensúlyozott településszerkezet érdekében a város minden része fejlesztéseket igényel, amellyel megőrizhető a város hagyományos karaktere – a megfelelő életminőség biztosításával párhuzamosan.

Ezekkel a lépésekkel az önkormányzat példát mutat a város lakói és vállalkozói számára, hogyan lehet környezettudatosan, fenntarthatóan működni, ezzel is ösztönözve a társadalom többi szereplőjét a változásra s környezetünk hathatós védelmére.

Városi arculat

A városi arculat javítása minden fejlesztéshez kapcsolódik, hiszen egy egységes városkép és városi imázs segíti a gazdaság fejlesztését is, valamint hozzájárul a városban élők jó életminőségéhez, továbbá a turizmusban is kiemelkedő szerepe van, hiszen ez alapján ítélik meg először a várost az ide látogatók. A városi arculat és imázs újabb karakteres városképi elemek létrehozásával is erősíthető. A városszerkezetben a közterek és a zöldterületek ilyen elemnek tekinthetők. A közterületek revitalizálása a közterek tudatos bővítését, minőségének emelését és „élettel telítését” jelenti, aminek eredményeként valódi közösségi térként funkcionálhatnak.

Közlekedés fejlesztése

A belső városi közlekedés fejlesztése az útminőség javítására és a környezetbarát közlekedési megoldások elősegítésére irányul. A városközpontban kiemelt figyelmet kell fordítani a parkolási kapacitások bővítésére, különösen a nagy forgalmú intézmények és kereskedelmi egységek esetében. A gyűjtő utak fejlesztése multiplikátor hatásként elősegíti a környező területek feltárását és gazdasági-társadalmi felértékelődését is – figyelembe véve az érintett településrészek elsődleges lakó- vagy gazdasági funkcióját. A közlekedés környezeti ártalmainak felszámolásához járul hozzá a közösségi közlekedés rendszerének korszerűsítése, amely egyfelől a járatok optimalizálást, másfelől környezetbarát közlekedési eszközök alkalmazását jelenti a városban. Szintén a környezetterhelés csökkentése miatt fontos a belterületi kerékpárút-hálózat bővítése és folyamatos karbantartása.

T3: Aktív közösségi élet és társadalmi reintegráció, civil szféra kohéziós funkcióinak erősítése

Aktív közösségi élet

Az elérhető városi életminőség (átfogó cél) elérése úgy történik meg, hogy ennek eredményeként Onga egy erős helyi közösségekkel rendelkező várossá válik. A legfontosabb hogy a város és a polgárai közötti kapcsolat erősödjön, interaktív kommunikációs csatornák alakuljanak ki. Ezen cél eléréséhez az első lépés a városi identitás tudat erősítése. Másodsorban fontos, hogy a közösségi események és programok ne csak városi szinten valósuljanak meg a város központi helyszínein, hanem ösztönözni kell helyi akciók megvalósítását a külső területeken is (pl. Ócsanáros Hernád part, bányatavak, sportcentrum). A közösségfejlesztés fontos eleme a városban működő civil szervezetek aktivitásának fenntartása és bevonásuk a város működésébe. A közösségfejlesztésnek egyik jó módszere a sportrendezvények szervezése, amihez szükséges a sportinfrastruktúra fejlesztése is. A negyedik rész cél pedig a kultúra és hagyományok megőrzése; fesztiválok, zenei és más programok hosszú távú létének biztosítása a város közösségi életében.

A városban élők életminőségét erőteljesen befolyásolja az elérhető kulturális és szabadidős szolgáltatások mennyisége és minősége. Ehhez kapcsolódóan hangsúlyos a szabadidő eltöltését segítő infrastruktúra, különösen a játszóterek, rekreációs terek, sportlétesítmények kiépítése, fejlesztése, amely a lakosság egészségi állapotának javításában is fontos szerepet tölthet be. Fontos a meglévő művelődési ház kapacitásának bővítése, továbbá egy olyan helyszín kialakítása is – infrastruktúrával, szociális kiszolgáló helyiségekkel-, ahol városi szintű rendezvényeket lehet megrendezni akár szabad téren is.

A városban jelenleg is van térségi hatáskörű rendezvény. E rendezvények kínálatának bővítése, az év minden részére kiterjedő programok szervezése tovább erősítheti a város vonzerejét. A kultúrához szorosan kapcsolódik a helyi identitástudat további erősítése is. A civil szervezetek is kiemelt szerepben jelennek meg, aktív résztvevői a város életének, a szervezetek működési feltételeinek javításával a társadalmi kohézió javítható.

Társadalmi reintegráció

A város lakói közül sokan élnek mélyszegénységben; akik felzárkóztatása, társadalmi integrációja kiemelt feladat. A város jelentős szegregátummal és veszélyeztetett területtel is rendelkezik, itt az elsődleges cél a szegregáció folyamatának lassítása, majd megállítása. Ezek után a leszakadt területek revitalizációját is meg kell valósítani, egyidejűleg az új funkciókkal való megtöltéssel. Kiemelt szempont az esélyegyenlőség érvényesítése a városi élet és a fejlesztések minden területén. Ezekhez hozzájárul nagymértékben a szociális városrehabilitációs és a funkcióbővítő tevékenységek megvalósítása.

T4: Onga, mint térségi szereplő

Onga célja, hogy gazdasági, turisztikai, szociális ellátó és oktatási központ legyen a mikrotérségben.

Ennek eléréséhez is több feltétel együttes megvalósulása szükséges:

- város és környezete közötti kapcsolatrendszer erősítése, új közösségek kialakítása, meglévő csoportok fejlesztése;
- a hagyományos határ menti kapcsolatok erősítése; itt ezen kapcsolatok lehetnek gazdasági, turisztikai, civil együttműködési, kereskedelmi és közigazgatási témájúak is;
- a térségi szolgáltatások (pl. szociális stb.) színvonalának javítása;
- helyi, térségi termékek előállítása és terjesztése;
- határon átnyúló szerepvállalás erősítése: többek között testvérvárosi kapcsolatokon keresztül és tematikus európai hálózatokban való részvétellel;

T5: Ongaújfalu, mint a város gazdasági központja

A város Ongaújfalu településrészen szabad gazdasági területek állnak rendelkezésre:

- Ongaújfalu külterületi részen- Szikszó felé vezető út két oldala mentén - IG – ipari gazdasági, KG – kereskedelmi - gazdasági funkciójú területfelhasználású területek találhatóak.
- Ongaújfalu Ócsanálós közötti területrészen mezőgazdasági funkciójú területfelhasználású területek találhatóak (pld. Tejtermelő telep).

Ennek megfelelően a terület fejlesztési irányai meghatározottak. A cél eléréséhez a következő tevékenységek járulnak hozzá: új funkciók meghonosítása a területen; a gazdaságfejlesztéshez kapcsolódó „kiegészítő” szolgáltatások létrehozása (oktatási központ, tanműhely) a gyümölcscsfeldolgozás technikai hátterének erősítése, üzleti infrastruktúra kialakítása, vállalkozói környezet feltételeinek megteremtése. Másodlagosan megjelenik a rendezvények szervezése és ezen tevékenységekhez szervesen kapcsolódóan szálláshely fejlesztés.

T6: Ócsanálós a turisztikai potenciál

Onga Ócsanálós településrésze a Hernád partján helyezkedik el. Helyzetéből adódóan gyönyörű természeti környezetben helyezkedik el, a Hernád és közvetlen környezete tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület, egyben kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület és különleges madárvédelmi terület. A településrész adottságai determinálják a fejlesztési irányokat; Ócsanálósan a turizmus szerepének erősítése az elsődleges feladat. A turizmus széles spektrumából a vízi- és az ökoturizmus fejlesztése jelent megoldást a városrész problémáira, fejlesztési igényeire. A Hernádot kísérő természetközeli állapotú ligeterdő maradványok fenntartása nagyon fontos, bemutatásuk természetmegőrző módon valósulhat meg. A kiemelt jelentőségű halfajok állományok fennmaradása érdekében a Hernádon természetközeli állapotú, gyorsabb folyású mederszakaszok fenntartása szükséges, amelyeken a hosszirányú átjárhatóság biztosított. A Hernádon a kavicspadok, mint szaporodóhelyek megmaradása is szükséges. Mindezen elvárások alátámasztják, hogy a fenntartható turizmus formáinak van prioritása a területen. A cél eléréséhez a vízi turizmus infrastrukturális feltételeinek megteremtése és fejlesztése az ökoturizmus különböző formáinak infrastrukturális fejlesztése járul hozzá a legjobban (bemutatóhelyek, tanösvények, madármegfigyelő állások stb.). Mindezekkel párhuzamosan oda kell figyelni, hogy a nagyvízi mederrel érintett területek használatával, hasznosítási lehetőségeivel, valamint az árvízi művek vonatkozásában a Megalapozó vizsgálat 1.15.8. fejezetében ismertetett előírásokat be kell tartani. Másodszorban a településrész turizmusának erősítéséhez a vendéglátóhelyek, szálláshelyek (elsősorban kisebb kapacitású kereskedelmi és magán szálláshelyek) kialakítása és fejlesztése valósulhat meg Ócsanálósan. A településrész alkalmas családok, egyéni turisták, kisebb baráti társaságok nyaralási helyszínéül, azok számára lehet potenciális célpont, akik a csendet, nyugalmat, természetközeli területeket részesítik előnyben pihenésük helyszínéül, s a nyaralásuk ideje alatt túráznak, kirándulnak, kedvelik a vízi turizmus formáit. Ócsanálós jó kiindulási pont is lehet egy csillagtúrának, hiszen közel van Miskolc, a Zemplén, s a megye sok-sok látnivalója.

T7: Onga turisztikai jellegének fokozása

A város elhivatott abban az irányban, hogy a turizmus feltételeit erősítse, szolgáltatásokat bővítse s ennek következtében a város életében a turizmus húzóágazattá váljon, ezáltal a bevételtermelő képessége jelentősen nő, ennek következtében munkahelyeket teremt, s az ott foglalkoztatott családok életszínvonala növekszik. Másrészt a városba látogatók a komplex turisztikai csomagoknak köszönhetően több időt töltenek a térségben, ami azt jelenti, hogy több bevételt is generálnak a helyi turisztikai vállalkozásoknak. A turizmus fejlesztése is komplexen, több lábon

állva valósul meg: attrakciók kialakítása (bányatavak, Hernád), szolgáltatásfejlesztés (vendéglátóhelyek, szálláshelyek, egyéb szolgáltatások). Mindezeket kiegészíti és erősíti a marketing. Egy város „eladhatóságának” legegyszerűbb módja a turizmus, ahol a város jelenkori és múltbéli értékeit megmutatjuk és kommunikáljuk. Valamint kiemelt szempont, hogy nem pontszerű turisztikai látványosságokat kívánunk fejleszteni, hanem turisztikai desztinációt, ami mint termék jelenik meg, s magában foglalja a hatékony együttműködést a turisztikai vállalkozások között mind a marketing, mind a közös programszervezés, de akár a közös foglalási rendszeren keresztül is.

Részfeladatok a cél eléréséhez: programcsomagok kialakítása; újabb szálláshelyek létrehozása; az épített és természeti értékek megőrzése és bemutatása; kerékpáros infrastruktúra kiépítése a Hernád mentén; TDM – térségi szolgáltatások fejlesztése; valamint szabadidős tevékenységek bővítése. A célokat az önkormányzat a civil szervezetekkel és alapítványokkal, gazdasági szereplőkkel való együttműködésben kívánja megvalósítani.

Az épített és természeti örökség esetében az alábbi feladatokra kell figyelmet fordítani:

- helyi szellemi és tárgyi értékek fizikai védelme és ahol lehetséges, funkcionális megújítása, hasznosításának elősegítése,
- országos és helyi védettségű műemlékek védelme,
- hagyományőrzés és -ápolás,

Önmagában a fenti tevékenységek folytatása azonban nem elegendő, hiszen a lakosság aktív részvételéhez és a turizmus kulturális vonulatának fejlesztéséhez elengedhetetlen a város szellemi és művészeti értékeinek közismertté és elismertté tétele, a programkínálat időbeli tervezése és összehangolása, továbbá a szolgáltatások illeszkedése a célcsoport elvárásaihoz és szükségleteihez.

3.2.2 Városrészi szintű területi célok

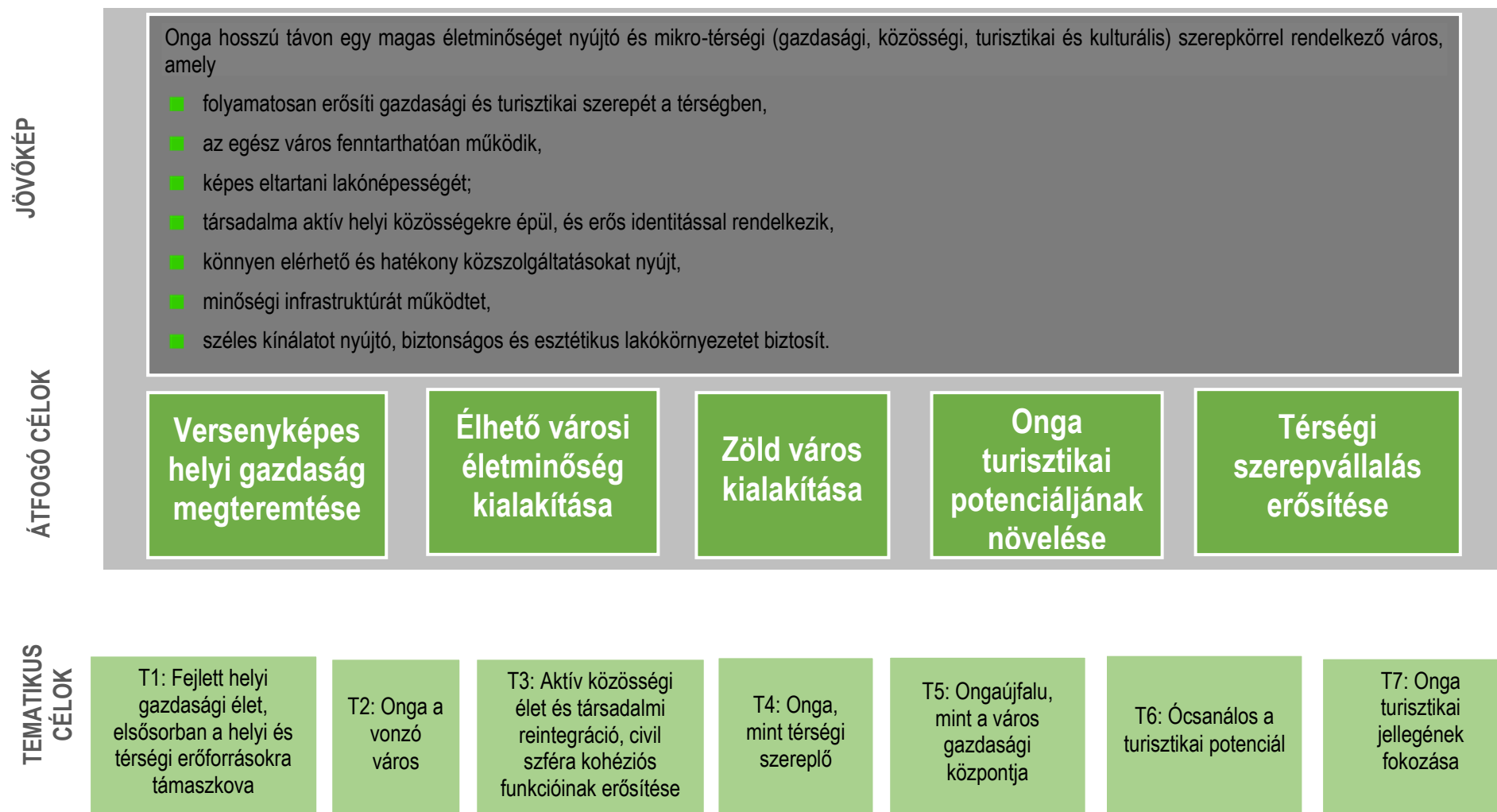
Ongán nincsenek lehatárolt városrészek, így városrészi szintű célok meghatározása sem lehetséges, így ez a fejezet nem kerül kidolgozásra.

3.3 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A területi célok és tematikus célok együttes megvalósítása segíti elő a településfejlesztési koncepcióban felvázolt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését.

A következő táblázat összefoglalóan mutatja be a tematikus célok és területi célok közötti összefüggéseket, kapcsolatuk erősségének mértékét.

2. ábra: Onga városfejlesztési célrendszere 2016-2023-ig

4 A megvalósítást szolgáló beavatkozások

4.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása

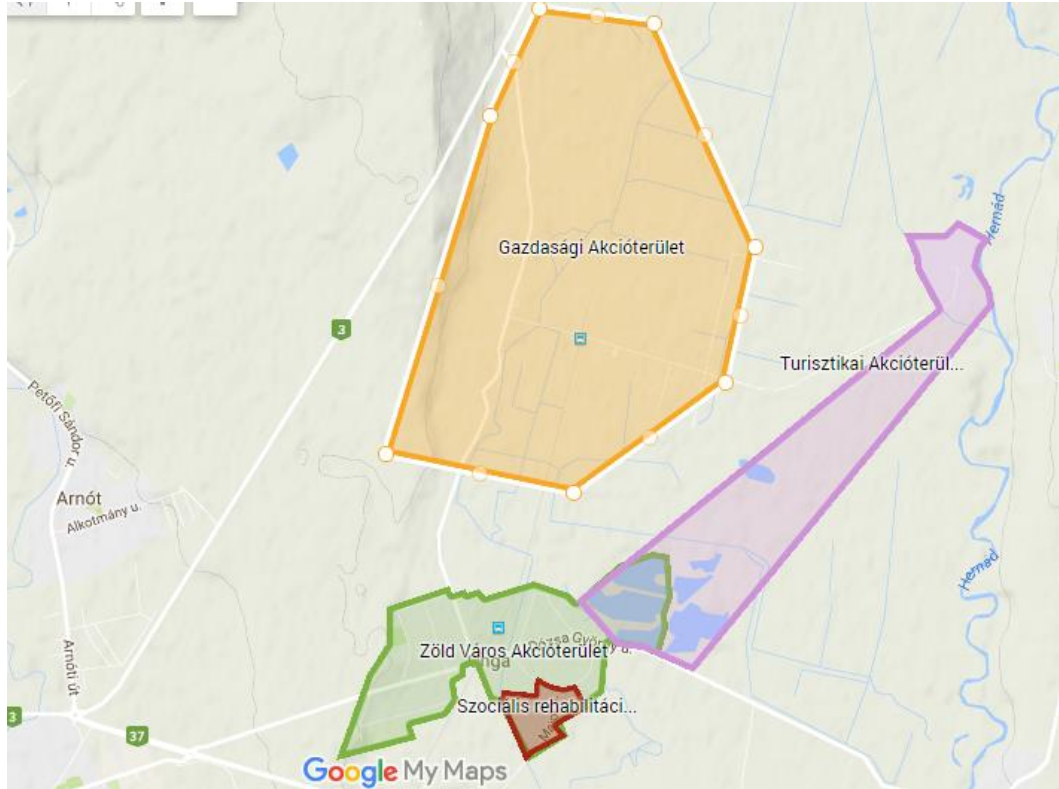
Azon beavatkozásokat, amelyek egy földrajzilag jól körülhatárolható területen helyezkednek el, célszerű területileg integráltan végrehajtani a valódi hatásosság érdekében. Az így kijelölt akcióterületek (AT) **a városfejlesztés funkcionális magjaiként** szolgálnak. Az akcióterületi megközelítés fontos – és az eddigi értékelések eredményei szerint is sikeres – eszköze a források koncentrált felhasználásának, és ajánlott keretét képezi a magánszféra fejlesztésekbe való bevonásának is. Az akcióterületek kijelölése azonban nem jelenti azt, hogy mindössze ezekben a városrészekben történnek átfogó fejlesztések, hiszen **az önkormányzat egyéb projektjei, valamint a magánszféra beruházásai a jövőben is érinteni fogják Onga teljes területét.**

Az akcióterületi projektek térben koncentrált és egymással összehangolt projektek, ahol földrajzilag is koncentráltan végbemenő fejlesztések vannak jelen és megfelelnek az alábbi elvárásoknak:

- az akcióterületek kiterjedése ne legyen eltúlzott, csak azok az utcák kerüljenek bele, amelyek a fejleszteni kívánt épületek, intézmények és közterek, valamint a lehetséges magánberuházások miatt valóban indokoltak;
- az akcióterületek megjelenésükben minél homogénebbek, térbelileg pedig koncentráltak legyenek;
- az akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra,
- egymásra szinergikus hatást fejtenek ki, az egyes projektelemek segítik más projektek megvalósulását illetve hatásának kiteljesedését,
- volumenük, így várható hatásuk is legyen akkora, hogy érzékelhető változást idézzenek elő az akcióterületen,
- a kijelölt akcióterületen a lehető legnagyobb addicionális hatást lehessen elérni a magántőke mobilizálásával;
- funkcionális szempontból az akcióterületek egy egységet alkossanak úgy, hogy a funkcióváltásra és -bővítésre megfelelő helyszínt kínáljanak;
- a szociális és „funkcióbővítő” jellegű akcióterületek teljesítsék azokat a feltételeket, amelyeket a korábbi hasonló pályázati konstrukciók előírtak akár a szociális mutatók, akár az ellátandó funkciók tekintetében.

Akcióterületi lehatárolások

3. térkép: Akcióterületi lehatárolás a város egészére

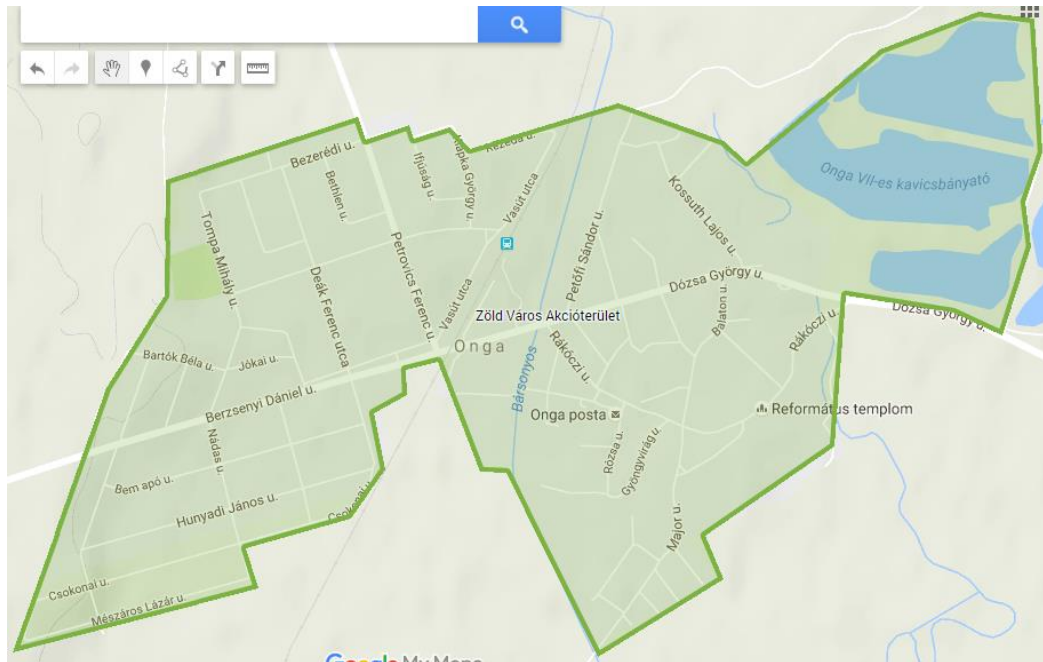
Forrás: saját szerkesztés

A fenti alapelveknek megfelelően Ongán 4 olyan terület határolható le indikatív jelleggel, ahol komplex beavatkozások megvalósítását tervezi az önkormányzat:

1. A **Zöld város akcióterületen** – a TOP érintett prioritásához illeszkedve – a versenyképes helyi gazdaság és az élhető városi életminőség tekinthető átfogó célnak. Az akcióterület lehatárolás indoka kettős: egyrészt a területen koncentrálódik Onga (köz)szolgáltatási funkciói, így a városközponti területek komplex fejlesztése az egész település gazdasági-társadalmi fejlődését elősegíti, másrészt számos olyan fejlesztési elképzelés azonosítható a városrészben, amelyeket – a pozitív hatások elérése érdekében – integráltan célszerű megvalósítani.

Az akcióterület lehatárolása: Onga teljes belterületét és az önkormányzati tulajdonban lévő két bányató területét foglalja magában.

4. térkép: Zöld város akcióterület lehatárolása

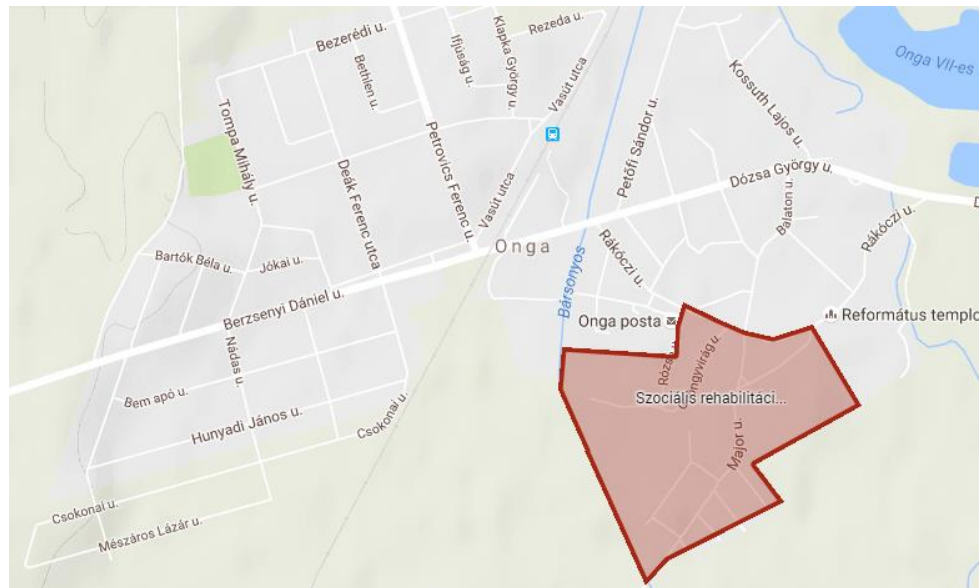
Forrás: Saját szerkesztés

A Zöld város nevet azért kapta az akcióterület, mert minden a területen megvalósuló fejlesztés esetében a környezet védelmének és a fenntarthatóságnak a szempontjai érvényesítése prioritásként szerepel.

- Szociális rehabilitációs akcióterület:** Ongán a 2011-es népszámlálási adatok alapján a KSH által készített dokumentum alapján egy szegregátum és egy szegregációval veszélyeztetett terület került lehatárolásra. Valamint Ongaújfalu, mint veszélyeztetett terület szintén megjelenik. Az akcióterületen az elsődleges cél az érintett terület komplex fejlesztése, ami magában foglalja az infrastrukturális feltételek korszerűsítését és az itt élő lakosság felzárkóztatását is. A leromlott lakókörnyezet alapján szükséges a terület szociális célú fejlesztése, ennek megfelelően a lakóövezet jellegének hangsúlyozása játszik főszerepet s ehhez kapcsolódóan jelennek meg zöldterületek kialakítása, rekreációs célú és infrastrukturális fejlesztések, valamint a területen elérhető közszolgáltatások színvonalának emelése is.

Utcaszintű lehatárolás: az akcióterület a város délkeleti részén helyezkedik el (a szegregátumot teljesen magában foglalja. Rákóczi u. (József Attila u. kereszteződéstől – Rákóczi u. 28.-ig) – Rózsa u. 9-22. – Bársonyos-csatorna – Major u. – belterület határa – József A. u. 1.

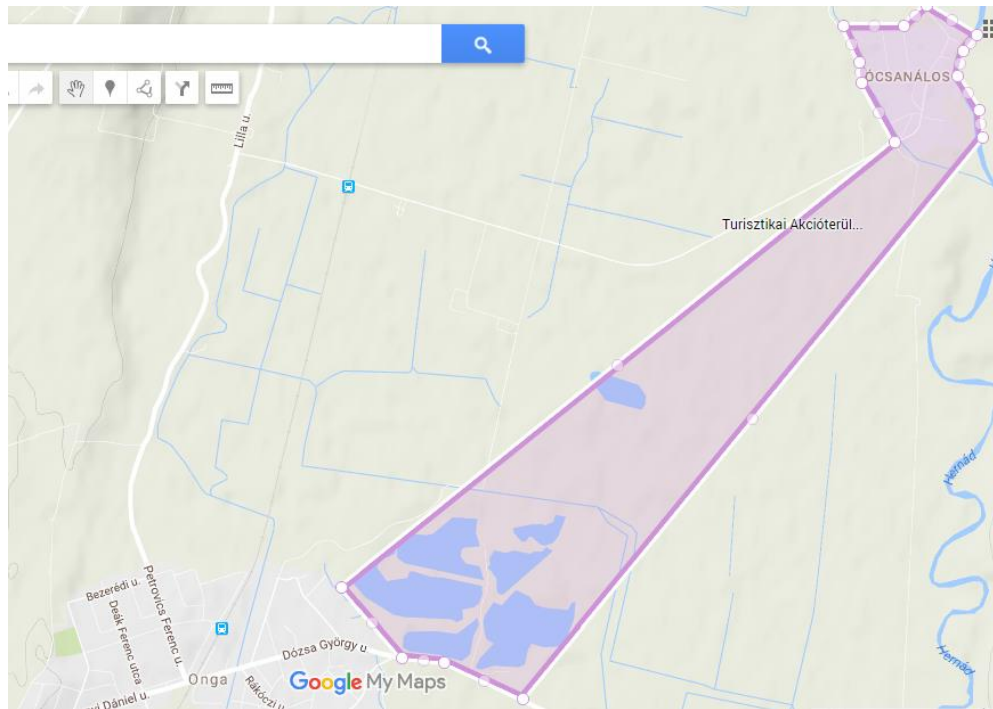
5. térkép: Szociális rehabilitációs akcióterület lehatárolása

Forrás: Saját szerkesztés

- Turisztikai akcióterület** Ócsanálós településrész és a bányatavak területe alkotja. A Turisztikai akcióterület a városközponttól északkeletre helyezkedik el egy speciális területet alkotva Onga városszövetében. Az itt összpontosuló kereskedelmi és rekreációs, közösségi létesítmények a többi területen nem tapasztalt sűrűségben jelennek meg az akcióterületen. Az akcióterületen a gazdasági ágazatok közül a turizmus lehet a legjelentősebb ágazat, ez a terület rendelkezik a legnagyobb vonzerővel és potenciállal. A városrész célrendszerében a turisztikai potenciál növelése a domináns fejlesztési irányvonal. Az akcióterület érinti a Hernád folyó jobb parti 2.18. számú és a 2.19. számú ártéri öblözetét, a 08.08. számú Hernádnémeti-hernádszurdoki árvízvédelmi fővédvonalát, az Ócsanálói önkormányzati körtöltést, valamint a folyó nagyvízi medrét. A nagyvízi mederrel érintett területek használatával, hasznosítási lehetőségeivel, valamint az árvízvédelmi művek vonatkozásában az 1995. évi LVII. sz. Vízgazdálkodásról szóló törvény, a 83/2014. (III. 14.), a 147/2010. (IV.29.), valamint a 30/2008. (XII.31.) kormányrendeletek előírásai az iránymutatóak. A Hernádnémeti Keleti Csúcsvízmű X. telep védőidoma és védőterülete „B” hidrogeológiai védőövezet, melynek egy része érinti az akcióterület középső részét. Ennek megfelelően a fejlesztéseknél figyelembe kell venni a védőidommal, védőterülettel kapcsolatos korlátozásokat, melyek a megalapozó vizsgálat 1.15.2. fejezetében (Felszíni és felszín alatti vizek) került bemutatásra.

6. térkép: Turisztikai akcióterület lehatárolása

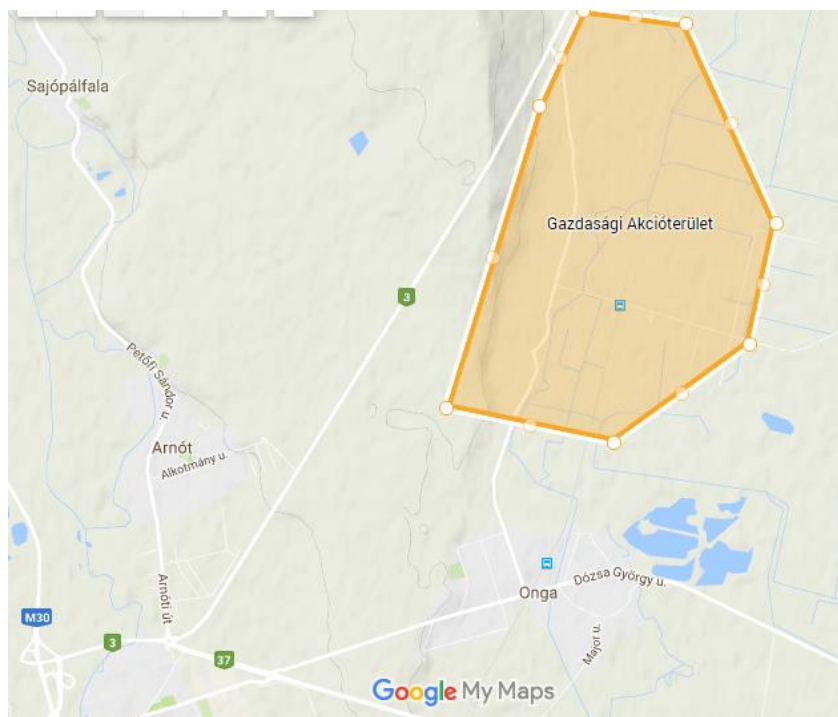

Forrás: Saját szerkesztés

4. **Gazdaságfejlesztési akcióterület:** Az akcióterület a város külső területén, Ongaújfaluban található, a város belső szövetétől északi irányban, Ongát a 3-as számú főközlekedési úttal összekötő út két oldalán. A városközpontból a Petrovics Ferenc utcán közelíthető meg. A terület a 3-as számú út irányából nagyon könnyen elérhető, mellette halad el a vasútvonal elhalad. Itt találhatóak a város szabad gazdasági területei; jól elkülönülve a lakófunkciótól. A terület biztosítani képes jelentős számú népesség foglalkoztatását.

A Hernádnémeti Keleti Csúcsvízmű X. telep védőidoma és védőterülete „B” hidrogeológiai védőövezet, melynek kis részben érinti az akcióterület DK-i sarkát. Ennek megfelelően a fejlesztéseknél figyelembe kell venni a 123/1997. (VII.18.) a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről szóló kormányrendelet III. fejezetét és az 5. sz. mellékletét, mely tartalmazza a védőidommal, védőterülettel kapcsolatos korlátozásokat.

7. térkép: Gazdaságfejlesztési akcióterület lehatárolása

Forrás: Saját szerkesztés

4.2 Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása

Az alábbiakban bemutatásra kerülnek az egyes akcióterületeken tervezett fejlesztések, amelyek ütemezését a 4.5. összehangolt vázlatos pénzügyi tervét pedig a 4.6 fejezet tartalmazza.

4.2.1 Zöld Város AT:

A Zöld Város akcióterület elhelyezkedéséből és a város történelmi gyökereiből kifolyólag megkerülhetetlen Onga bármilyen szintű fejlesztése esetén. Nemcsak hogy itt összpontosul a város által nyújtott összetett és sokrétű szolgáltatás kínálat, a városi funkciók nagy része, de a mikrotérsgégi szerepkörhöz kapcsolódó adottságok is itt lelhetők fel.

Az akcióterület kitűzött célja a városközpontban jelenlévő koncentrált intézményrendszer fenntartható, energiahatékony továbbfejlesztése, mely egyaránt szolgálja a város lakosainak és a turizmus fejlesztése folytán oda látogató vendégnek minőségi életről alkotott elképzeléseit. Kiemelkedően fontos a város egységes arculatának megteremtése a város központi részének rendezésével, ami magában foglalja az itt található közterületek átfogó rendezését, a közlekedési infrastruktúra fenntartható kialakítását és jelenkor igényeihez való igazítását. Harmadsorban megjelenik a város mikrotérsgégi szerepének fejlesztése a térségi szerepkör erősítésével. Minden fejlesztési elképzelés esetében előnyt élvez a költségcsökkentő, energiahatékony megoldások alkalmazása.

A város központjában az elmúlt években számos fejlesztés történt, de ezek nem kezelték minden problémát a funkcionalitás, az épített környezet, a közlekedés és a zöldfelületek szempontjából. Az akcióterület Onga központi területe, fejlesztésének fókuszában ebből adódóan olyan funkciók erősítése áll, amelyek a település teljes lakossága számára relevánsak, és a mikrotérsgégi

hatókörű funkciókból adódóan elvárhatóak. A városi területek megújításával, kiterjesztésével és racionalizálásával a cél egy olyan város megteremtése, amely

- egységes arculatú,
- sajátos szerkezetét megőrzi,
- biztosítja a modern kisvárosi életformát,
- közszolgáltatási, kereskedelmi, kulturális és turisztikai szempontból funkcionálisan megerősödött.

A fentieknek megfelelően a funkcióbővítő és térségi vonzerő növelő településfejlesztést az akcióterületen az alábbi fő tevékenységek szolgálják (a projektek részleteit a 4.3. fejezet tartalmazza):

- Onga kertje legyen zöldebb! - Zöld város kialakítása
- Bel- és csapadékvízzel való gazdálkodás fejlesztése
- Közintézmények energiahatékonyságának növelése
- Közigazgatási infrastruktúra fejlesztés az Ongai Polgármesteri Hivatalban
- Sportcsarnok és közösségi tér létesítése
- Bölcsőde kialakítása
- Utak, járdák fejlesztése
- Közvilágítás teljes körű korszerűsítése
- Hon és népismereti központ és közösségi hely, gyümölcsfeldolgozó és oktatási központ létesítése
- Városi Művelődési Ház és Könyvtár felújítása
- Városi uszoda építése
- Görögkatolikus templom építése
- Szabadtéri sportparkok kialakítása
- Szociális intézmény bővítése
- Sportcentrum fejlesztése
- Kegyeleti park fejlesztése
- Helyi főzőkonyha bővítése, új konyha építése

A fejlesztéseknél a bányatavak hasznosításával kapcsolatos jogokról és kötelezettségekről szóló 239/2000. (XII.23.) kormányrendelet előírásait figyelembe kell venni.

4.2.2 Szociális rehabilitációs AT

Az akcióterület a szegregátumot tartalmazza. Szerkezetét és funkcióját tekintve homogén zónának tekinthető, a lakóépületek mellett csak elszórtan találhatók más funkciót hordozó épületek. Gazdasági tevékenység alacsony szintű, csakúgy, mint az összes többi városi funkció, melyek nagy része a városközpont területén talált helyet magának. A terület jelentős nagyságú szegregátummal és veszélyeztetett területtel rendelkezik, így alapul szolgál szociális városrehabilitációs komplex fejlesztési programok aktiválására. A városrész kedvezőtlen társadalmi mutatókkal rendelkező városrészében olyan beavatkozás-csomag szükséges, amely integráltan kezeli a lakókörnyezet infrastrukturális hiányosságait, valamint az itt élők munkaerő-

piaci, képzettségi, egészségügyi és egyéb problémáit – összhangban Antiszegregációs programmal.

Tervezett beavatkozások (a projektek részleteit a 4.3. fejezet tartalmazza):

- Felzárkóztatás és szocializáció Ongán
- Bel- és csapadékvízzel való gazdálkodás fejlesztése
- Közbiztonság növelését szolgáló infrastrukturális fejlesztés
- Utak, járdák fejlesztése
- Közvilágítás teljes körű korszerűsítése

4.2.3 Turisztikai AT

Az akcióterületen fontos a turisztikai jelleg erősítése, szolgáltatások körének bővítése, új elemek beépítése a turisták idevonzása céljából.

Tervezett beavatkozások (a projektek részleteit a 4.3. fejezet tartalmazza):

- Kereskedelmi szálláshely fejlesztés
- Tavak idegenforgalmi célú fejlesztése
- Ócsanáros közösségi ház fejlesztése

A fejlesztéseknél a bányatavak hasznosításával kapcsolatos jogokról és kötelezettségekről szóló 239/2000. (XII.23.) kormányrendelet előírásait figyelembe kell venni.

4.2.4 Gazdaságfejlesztési AT

Onga városa esetében kiemelkedően fontos az ipari területein a megfelelő infrastruktúra kiépítése és fenntartása, így megteremtve az alap feltételeket az új vállalkozások bevonásához. Ezzel is hozzájárul az önkormányzat a vállalkozásokkal való együttműködés szorosabbá tételéhez. A terület külterületi településrészben található, így a belterületi környezetet és városlakókat nem zavarja, attól jól elkülönül.

Tervezett beavatkozások (a projektek részleteit a 4.3. fejezet tartalmazza):

- Inkubátor ház kialakítása
- Ipari Park létesítése
- Ongaújfalu településrész külső földgázhálózatának kiépítése
- Szélerőmű létesítése településünkön
- Ongaújfalu gazdasági szerepének erősítése
- Geotermikus alapú hő- és villamosenergia termelő projekt

4.3 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmazza a célok eléréséhez szükséges legfontosabb beavatkozásokat. Az ITS operatív jellege ugyanakkor nem jelenti azt, hogy

részletesen kidolgozva tartalmaznia kell a megvalósítandó projekteket, elegendő, ha a stratégia a tervezett fejlesztések vázlatos bemutatására szorítkozik.¹

Az ITS keretében azonosított projekt típusok (az akcióterületi fejlesztéseken kívül) az alábbiak:

- **Kulcsprojektek:** A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, amelyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt (ami jellemezően nagyobb összegű projekt) megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének.
- **Hálózatos projektek:** A hálózatos projekt egymással összehangolt, térben kapcsolódó fejlesztéseket tartalmaz. A hálózatos projekt több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből áll, és a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed.
- **Egyéb projektek:** a fenti kategóriákba nem tartozó, egyéb tervezett fejlesztések.

A tervezett beavatkozások jelenleg ismert részleteit (pl. lehetséges tevékenységek, becsült költségvetés, indikatív ütemezés) a következő fejezetek tartalmazzák azzal az előfelvetéssel, hogy ezek a projektkidolgozás későbbi fázisaiban kerülnek pontosításra, véglegesítésre.

4.3.1 Kulcsprojektek

■ Inkubátorház kialakítása

Gazdaságfejlesztési terveink végrehajtásában aktív szerepet szán településünk a kialakításra kerülő inkubátorháznak. A korszerű technikával felszerelt épület ideális feltételeket teremt településünk kisvállalkozói számára. A kialakításra kerülő új építésű 300 m²-es inkubátorház, egy olyan létesítmény lesz, amely közös szolgáltatásokat és üzleti-szakmai segítséget biztosít kezdő vállalkozások számára, hozzájárulva egy adott területen a vállalkozások fejlesztéséhez és új munkahelyek teremtéséhez.

Tervezett projektméret: 240 m Ft

■ Ipari Park létesítése

Gazdaságfejlesztési és munkahely teremtési terveink végrehajtásában településünk aktív szerepet szán a kialakításra kerülő ipari parknak. A kiépítésre kerülő ipari park a Szikszói Ipari Park szomszédságában, Ongaújfalu külterületi lakott helyen valósul meg. A kialakításra kerülő ipari park biztosítja a termelő- és szolgáltatótevékenységhez elengedhetetlenül szükséges infrastrukturális feltételeket, hozzájárul új - helyi munkaerőre épülő - munkahelyek teremtéséhez.

Tervezett projektméret: 500 m Ft

■ Sportcsarnok és közösségi tér építése

A helyi és a környékbeli települések lakóinak sportolási igényét kielégítő 1500 fő befogadására alkalmas sportcsarnok létrehozása. Az épülete szerkezete: nagy fesztávolságú, alátámasztás nélküli vázas acélszerkezet, nagy belmagassággal, hőszigetelt kialakításban, korszerű világítástechnikával. Funkcionális részei: előtér, előcsarnok, két részre osztható 40x20 m-es játéktér, 2 db 150m²-es terem, rádiós, televíziós közvetítések helyisége – sajtószoja, 2 db 50m²-es öltöző, 6 db 20 fős öltöző, vizesblokkok, játékvezetői öltöző, 2 db szertár, orvosi szoba, büfé, üzemeltetéshez kapcsolódó helyiségek. A

¹ Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020 elkészítéséhez (Belügyminisztérium, 2014. 12. 11.)

sportcsarnok építése mellett egy többcélú, városi jellegű funkciókat is magában foglaló (előcsarnok, ruhatár, mosdó, büfé stb.) közösségi tér kialakítása.

Tervezett projektméret: 1 500 m Ft

- Közüintézmények energiahatékonyságának növelése felújítással (nyílászárócseré, hőszigetelés)

A közüintézmények hőtechnikai adottságainak javítása nyílászárócserével, hőszigeteléssel, megújuló energiaforrások alkalmazásával, elsősorban napelemek, napkollektorok telepítése az intézmények fűtési, hűtési és használati melegvíz-rendszereinek korszerűsítése, illetve az épületeken belül világítási rendszerek korszerűsítése érdekében. Érintett intézmények: általános iskola, óvoda, szociális és egészségügyi alapellátás intézményei, intézményi étkeztetés, művelődési ház. Biomassza kazánok telepítése a tagóvodába, a művelődési házba és a Városi Rendészeti Központba.

Tervezett projektméret: 1 009 m Ft. (+250 m Ft nyílászáró és szigetelés, +67 m Ft biomassza kazánok telepítése)

- Szélerőmű létesítése

A szélerőenergia olyan megújuló energiafajta, amelynek felhasználása környezetvédelmi és költségelőnyei miatt rohamos ütemben nő a világban. Településünk ideális szélviszonnal rendelkezik egy szélerőmű építéséhez. A program keretében a zöldenergia felhasználása céljából az áramszolgáltatói hálózatba integrált szélerőművet építenénk az energiaköltségek csökkentése érdekében.

Tervezett projektméret: 400,05 m Ft

- Felzárkóztatás és szocializáció Ongán

A program keretében Onga Város Önkormányzata a mélyszegénységben élő családok életminőségének javításával és foglalkoztathatóságuk növelésével kapcsolatos deklarált céljait kívánja megvalósítani. A szegénység további elmélyülésének megakadályozása érdekében óvatos beavatkozás történik a résztvevő családok életvitelében, mely tevékenységben kiemelt szerepet kapnak a projektben bevont partnerek és szakmai megvalósítók. Programba 60 család integrált bevonása történik, egyszerre hatva a szülőkre és a gyerekekre, fejlesztve a családon belüli és családok közötti egyéni és közösségi kompetenciákat, elősegítve kisközösségek létrejöttét és hosszú távú fennmaradását, a szemléletformálást és a szokások tartóssá válását. A projekt keretében az alábbi képzések valósulnak meg: betanított varrónő, általános iskolai 7-8 osztály, alap kompetencia képzés, készségfejlesztés, betanított kőműves és festő, betanított karbantartó. A Cserhaj szolgáltató ház kialakításával és a szükséges eszközök beszerzésével, sportpark kialakításával megtörténik az alapvető szolgáltatásoknak a célcsoport számára elérhetővé tétele.

Tervezett projektméret: 170 m Ft

- Tavak idegenforgalmi célú fejlesztése

A tervek között szerepel kilátó, kemping építése, horgász-, vízi és lovas turizmus infrastrukturális feltételeinek megteremtése, plázs és kiszolgáló helyiségek (büfé, étterem stb.) kiépítése.

Tervezett projektméret: 323 m Ft.

- Közbiztonság növelését szolgáló infrastrukturális fejlesztés

A projekt két elemből áll: egyik a Városi Rendészeti Központ kialakítása, másik eleme pedig a térfelügyelő rendszer bővítése és fejlesztése. A bűnözés megelőzése és a felderítés

hatékonysága érdekében önálló rendőrőrs felállítására és a Városi Rendészeti Központ fejlesztése szükséges. Az épület infrastrukturális fejlesztése szükséges, mely informatikai fejlesztéssel is párosul. A projekt keretében megvalósuló eszközbeszerzések a település egészére kiterjedő, közbiztonságot és vagyonvédelmet célzó rendvédelmi tevékenységet kívánja támogatni. Az Ongai Polgárőr Egyesület nemcsak közbiztonsági feladatokat lát el, tevékenységük kiterjed az árvíz- és környezetvédelemre, rendezvények biztosítására, közterületeken továbbá a településhez tartozó két külterületi lakott helyen (Ongaújfalu, Ócsanáros) történő járőrzésre. 2009-ben átadott térfigyelő rendszerünk működésének tapasztalatai, a rendőrség irányából érkező fejlesztési jelzések és a mutatkozó lakossági igények figyelembe vételével kerül sor a térfigyelő rendszer optimalizálására. A térfigyelő rendszer optimalizálása a következőket tartalmazza: a településre bevezető utak mentén 5 db rendszámfelismerésre alkalmas kamera kihelyezése, új településrészek (Ongaújfalu, Ócsanáros, Szőlőhegy) bevonása a rendszerbe optikaikábeles megoldás segítségével, a meglévő térfigyelő kamerák (4 db) áthelyezése új helyszínekre, továbbá a kamerák látóterének bővítése, a kameraképek minőségét javító fényviszonyok kialakítása.

Tervezett projektméret: 38 m Ft.

■ Onga kertje legyen zöldebb! - Zöld város kialakítása

A fejlesztési azt szolgálja, hogy Onga már középtávon egy attraktív városképpel, funkcióját jól betöltő kisvárossá válik. A helyi közösségi élet meghatározó programjai sajátos, a településre jellemző arculatot kapnak, a programlehetőségek bővülnek. Onga Zöld Város Akcióterületén valósul meg a fejlesztés, melynek eredményeképpen a korábban kialakuló városi arculat még egységesebb lesz. A város jelenleg is viszonylag sok zöldterülettel rendelkezik, de ezek állapota változó minőségű. A fejlesztés révén a zöldfelület nagysága növekszik (új parkok kerülnek kialakításra), így a város általános környezeti állapota javul, mivel nő a növényállományok száma, másrészt a növénytelepítésnek köszönhetően megvalósul a zaj- és por elleni védelem is a gyalogosok részére. Emellett a környezettudatosság is erősödik, az intézményeken megújuló energiaforrások alkalmazásával. A fejlesztés alábbi elemekből épül fel: A Berzsenyi úton a meglévő történelmi emlékpark revitalizációja és bővítése; a Nádas úton gyermekek részére játszópark kialakítása, a városhoz tartozó rekreációs célú bányatavak mellett új aktív zöldfelületek kialakítása, közfunkciót ellátó épületek energiafüggőségének csökkentése napelemek telepítésével, valamint elektromos töltőhely kialakítása a város egyik frekvenciált pontján. Gazdaságélénkítő tevékenységként: helyi termékek számára piaci terület bővítése és fejlesztése a Dózsa Gy. utcában a Darvas Közösségi Ház és Múzeum udvarán.

Tervezett projektméret: 200 m Ft.

■ A foglalkoztatás erősítése – foglalkoztatási paktum

A projekt 25 település bevonásával megvalósítandó foglalkoztatási paktum létrehozását és megvalósítását célozza meg. 330 fő hátrányos helyzetű álláskereső részére munkaerő-piaci szolgáltatás, ebből 108 fő továbbfoglalkoztatása 6 hónapon keresztül. 215 fő képzése, 75 fő részére egyéb szolgáltatás (tréning, tanácsadás) biztosítása.

Tervezett projektméret: 505 m Ft

4.3.2 Hálózatos projektek

■ Bel- és csapadékvízzel való gazdálkodás fejlesztése

A belterületi csapadékvíz elvezetés megfelelő mértékű kiépítése rendkívül fontos, hiszen a lehulló és összegyűlt csapadék így nem az utak, házak, kertek irányába ömlik, veszélyeztetve ezáltal az itt lakók tulajdonát, a település értékeit, hanem irányítottan és

biztonságosan elvezethető. A környezeti állapot javítása hozzájárul a lakosság életminőségének emelkedéséhez, ezáltal a lakosság helyben tartásához. A projekt célja egy karbantartott, gondozott bel- és csapadékvíz-elvezető rendszer kialakítása Onga település közigazgatási határán belül. A projekt Onga belterületét érinti, ahol jelenleg foltokban kiépített csapadékvíz elvezető rendszer található, a csapadékvíz szabálytalanul a közterületeken, az utcák burkolatán, vagy az útburkolat mellett a padkákon folyik le. A domborzati viszonyok, a jelentős szintvonalbeli különbségek miatt a nagyobb intenzitású csapadékvíz rendkívüli felületi károkat okoz. Az elöntésekből, belvízből származó károk minimalizálása érdekében településünkön olyan állapotba kell hozni a vízelvezető árkokat és műtárgyakat, hogy azok alkalmasak legyenek a csúcs vizek elvezetésére.

Tervezett projektméret: 1 500 m Ft

■ Ongaújfalu településrész szennyvízkezelésének biztosítása

Ongaújfalu településrészen a külső közmű ellátás teljes körűvé tétele érdekében a hiányzó külső szennyvízrendszer kiépítése, mellyel önkormányzatunk eleget tesz a kötelező közcélú szolgáltatás biztosításának. Onga Város közigazgatási területéhez tartozó külterületi lakott helyen, Ongaújfalu keletkező kommunális szennyvizek gyűjtésének és kezelésének megvalósítása csatorna és kapcsolódó műtárgyak építésével, annak érdekében, hogy a szivárgó szennyvíz a mélyebb rétegekbe jutva az ivóvízbázist ne veszélyeztesse.

Tervezett projektméret: 400 m Ft.

■ Utak, járdák fejlesztése

A helyi közszolgáltatások biztosítása körében az önkormányzat kötelező feladata a helyi közutak és közterületek fenntartása. A projekt célja az önkormányzati kezelésű belterületi utak megépítése, fenntartása, javítása, karbantartása valamint a hiányzó járdák pótlása. A hiányzó forgalomtechnikai jelzések (zebrák, fekvőrendőrk) elhelyezése.

Tervezett projektméret: 300 m Ft.

■ Külterületi mezőgazdasági utak fejlesztése

A helyi közszolgáltatások biztosítása körében az önkormányzat kötelező feladata a helyi közutak és közterületek fenntartása. A projekt célja az önkormányzati kezelésű külterületi mezőgazdasági utak makadámköves fejlesztése.

Tervezett projektméret: 125 m Ft.

■ Közvilágítás teljes körű korszerűsítése

Az önkormányzatok számára a legnagyobb kiadáscsökkenést az elavult energetikai rendszerek felújítása jelenti. A kisléptékű helyi infrastruktúra fejlesztés keretében a település közigazgatási határán belül megtalálható közvilágítási hálózat fejlesztésére, a közvilágítási berendezések korszerűsítésére kerül sor alacsonyabb fogyasztású LED-es fényforrásokkal. A fejlesztéssel járó jelentős energia megtakarítás mellett a közvilágítás fényereje is megduplázódik az érintett utcákban. A fejlesztés Onga valamint Ongaújfalu és Ócsanáros külterületi lakott helyeket is érinti. A település közigazgatási határán belül megtalálható közvilágítási hálózat fejlesztésére, a közvilágítási berendezések korszerűsítésére kerül sor alacsonyabb fogyasztású LED-es fényforrásokkal.

Tervezett projektméret: 90 m Ft

4.3.3 Egyéb projektek

■ Bölcsőde kialakítása

A projekt keretében Ongán egy két csoportszobás bölcsőde építésére kerül sor, mivel Ongán az utóbbi időben jelentős igény mutatkozik bölcsődei ellátásra, azonban az önkormányzat jelenleg nem rendelkezik megfelelő kapacitással, infrastrukturális feltételei nem biztosítottak ennek az igénynek a kielégítésére. Az óvoda épülete a közelmúltban több átalakításon és bővítésen esett át, emiatt már nincs elegendő hely az ingatlanán további bővítésre, új épület építése szükséges. Az önkormányzat a fentiek miatt egy új bölcsőde komplex létesítményének építését határozta el a hamarosan a tulajdonába kerülő 1516, 1515, 1520 helyrajzi számú ingatlanokon. Az elképzelés szerint itt egy kétszobás bölcsőde épület kerülne kialakításra a szükséges kiszolgáló helyiségekkel és játszóudvarral.

Tervezett projektméret: 100 m Ft.

■ Hon és népismereti központ és közösségi hely, gyümölcsfeldolgozó és oktatási központ létesítése

Onga élhetőbbé tétele, a település megtartó erejének növelése nagyon fontos a helyi önkormányzat számára. A helytörténeti monográfiára, helyismereti tankönyvekre és kiadványokra épülő helyismereti tananyag évek óta része az óvoda és iskola pedagógiai programjának. 2010-ben került átadásra a Darvas Községi Ház és Múzeum, ahol méltó körülmények között helyeztük el a településünkön még fellelhető tárgyi emlékeket. Az épület azonban nem alkalmas közösségépítő helyismereti foglalkozások, képzések, közösségi programok megtartására, így az épületet ki kell egészíteni közösségi terekkel. A projekt keretében létrehozásra kerül egy gyümölcsfeldolgozó-, hon- és népismereti oktató és információs központ továbbá pálinkamúzeum.

Tervezett projektméret: 80 m Ft

■ Városi Művelődési Ház és Könyvtár felújítása

Az 1966-ban átadott művelődési ház épületében az elmúlt közel 50 évben csak kisebb volumenű felújításokra, kötelező karbantartási feladatok ellátására került sor. Az épület funkciója 2009-ben kibővült, mivel a művelődési ház klubtermébe kerül áthelyezésre a település könyvtára. Az intézmény neve pedig Csokonai Vitéz Mihály Művelődési Ház és Könyvtárra változott. Így a közösségi teret egy színházterem biztosítja településünkön, ami a helyi igényeket nem elégíti ki, ugyanakkor egy időpontban csak egy rendezvény megtartását teszi lehetővé. Önkormányzatunk a lakosság megtartása érdekében a helyben elérhető alapszolgáltatások körének bővítése, minőségének és hozzáférhetőségének javítása érdekében tervezi egy többfunkciós művelődési központ létrehozását. Egy új klubterem kialakítása hiánypótló jellegű, mivel újból teret biztosít ifjúsági közösségi programok szervezésére, civil szervezetek megbeszéléseinek megtartására, nyugdíjasok összejöveteleire. A fejlesztés eredményeként a művelődési ház alapterülete nettó 530 m²-re nő. Funkcionálisan a következő terek kerülnek kialakításra: közösségi tér - nagy terem színpaddal, klubhelyiség, könyvtár, raktár, ruhatár, büfé, személyzeti vizes blokk öltözővel, vendégek részére szociális blokk, akadálymentes vizes blokk. Az épület felújítása, átalakítása, akadálymentesítése és épületgépészeti korszerűsítése (energetikai korszerűsítés, épületgépészeti szelvények, berendezések felújítása, szaniter csere) megvalósul a projekt keretében. Az intézmény külső hőszigetelt színezett homlokzatvakolatot kap, sor kerül a nyílászárók cseréjére korszerű, hőszigetelt nyílászárókra, a meglévő fedélszerkezet hőszigetelésére, ereszképzésekre kerül sor, a helyiségek szakipari felújítása is megvalósul.

Tervezett projektméret: 150 m Ft

■ Városi uszoda építése

Településünk elkötelezett híve annak, hogy a városunkban élők minél szélesebb spektrumú sportolási lehetőség közül választhassanak. A testmozgásra serkentés újabb lehetőségeként uszoda építését tervezzük, felismerve, hogy a vízben való mozgás nem csak fizikailag, mentálisan is fejleszt, formál. A program keretében egy 25 méteres, 1,8 méter mélységű medencével rendelkező uszoda beruházás valósul meg, mely sportlétesítmény a kötelező iskolai úszásoktatás, úszás tömegsport foglalkozások, gyógyúszás foglalkozások színteréül is szolgál.

Tervezett projektméret: 800 m Ft

■ Ongaújfalu településrész külső földgázhálózatának kiépítése

Ongaújfalu településrészen a külső közmű ellátás teljes körűvé tétele érdekében szükséges a hiányzó külső földgázhálózat kiépítése, mellyel önkormányzatunk eleget tesz a kötelező közcélú szolgáltatás biztosítása mellett a környezetvédelmi szempontok érvényesítésének is, mivel a településrész szén-dioxid kibocsátása a fejlesztés segítségével jelentősen csökken. Onga Város közigazgatási területéhez tartozó külterületi lakott helyen, Ongaújfalu, a hiányzó külső földgázhálózat kiépítése valósul meg.

Tervezett költségméret: 495 m Ft.

■ Helyközi kerékpárút kiépítése

Településünkön is egyre többen használják nap mint nap az egyik legkörnyezetbarátabb közlekedési eszközt, a kerékpárt. A projekt keretében Felsőzsolca Ongai u. - Kazinczy F. u. kereszteződésétől (Köztemető) településünkön áthaladva egészen a geszelyi Hernád-hídig valamint Onga (Berzsenyi-Petrovics kereszteződéstől) a szikszói Hell gyárig kerülne kiépítésre a települések turisztikai vonzerejét növelő, ugyanakkor a közlekedés biztonságát megteremtő 18 km hosszú kerékpárút. Az új, önálló vezetésű, aszfalt borítású, közlekedésbiztonsági célú kerékpárút a KRESZ előírásainak megfelelően kerül kiépítésre, megfelelő jelzésekkel, sárga vonalas felfestéssel. A projekttel érintett települések határán kívüli külterületi részen különálló kerékpárút kialakítással, a települések belterületi szakaszain gyalogosjárdával egybeépítve a gyalogosok részére jelzéssel ellátott, elkülönített sáv kialakítással kerül a kerékpárút kiépítésre.

Tervezett projektméret: 300 m Ft.

■ Közigazgatási infrastruktúrafejlesztés az Ongai Polgármesteri Hivatalban

Az Ongai Polgármesteri Hivatal infrastrukturális fejlesztésével, az épület teljes körű akadálymentesítésével megvalósulhat a hivatal igazgatási és ellátási rendszerének minőségi fejlesztése, megújítása, mely elengedhetetlenül fontos az ügyfélbarát szolgáltatások nyújtásához és a belső munkafolyamatok hatékonyabb működtetéséhez. Az Ongai Polgármesteri Hivatal épületei energiahatékonyságának növelése érdekében szükséges hő- és vízszigetelési munkálatok elvégzése, épületgépészeti korszerűsítéssel, nyílászárók cseréjével, akadálymentesítéssel, lift beépítésével. Az épület felújításán túl az ügyfélbarát szolgáltatások nyújtásához szükséges informatikai fejlesztéssel, az elavult tárgyi eszközök, bútorok pótlása is megvalósul.

Tervezett projektméret: 146 m Ft.

■ Községi busz és tanyagondnok gépjárművek beszerzése

Városunk közigazgatási területéhez két külterületi lakott hely: Ongaújfalu és Ócsanáros tartozik. Önkormányzatunknak gondoskodnia kell arról, hogy az ott élők is egyenlő eséllyel férjenek hozzá a települési közszolgáltatásokhoz (oktatás, egészségügy, kultúra, sport stb.).

A közösségi busz és a tanyagondnoki jármű biztosítja az óvodások és tanulók versenyekre, színházba, bábszínházba, hangversenyre, helyben nem biztosított sportolási lehetőségek igénybevételére pl. úszás, táborokra, országjáró kirándulásokra, egyéb oktatási, kulturális rendezvényekre történő szállítását. Civil szervezetek (Nyugdíjas Klub, Hagyományőrző Néptáncsoport, Sportegyesület stb.) programjaihoz is segítséget jelent a busz beszerzése. A projekt keretében egy 40 férőhelyes közösségi busz és egy akadálymentesített tanyagondnoki gépjármű beszerzésére kerül sor, melynek meg kell felelnie a vonatkozó érvényes műszaki előírásoknak.

Tervezett projektméret: 91,4 m Ft

■ Kereskedelmi szálláshelyfejlesztés

Településünkéről - földrajzi elhelyezkedése folytán - B-A-Z megye valamennyi természeti és kulturális látnivalója (pl. Zemplén, Kassa, Miskolc, Aggtelek, Tokaj stb.) könnyen megközelíthető. A program keretében Onga Város Önkormányzata tulajdonában álló használaton kívüli ingatlanok új funkciókkal történő ellátásával, munkahelyek teremtésével olyan kereskedelmi szálláshelyek kialakítása a cél, mely hozzájárul a térségi turizmus fejlesztéséhez. Településünkön jelenleg kereskedelmi szálláshely nem működik, így ez a fejlesztés hiánypótló jellegű. A program keretében Onga Város Önkormányzata tulajdonában álló használaton kívüli ingatlanok gépészeti felújításával olyan kereskedelmi szálláshelyek kialakítása a cél, mely hozzájárul a térségi turizmus fejlesztéséhez.

Tervezett projektméret: 25 m Ft

■ Görögkatolikus templom építése

A városban igény mutatkozik görögkatolikus templom építésére. Ezen projekthez a terület rendelkezésre áll Onga belterületén, a Nádas u. 18. alatt. Az Ongai Görög Katolikus Templomért Alapítvány folyamatos adománygyűjtést tart a templom építéséhez kapcsolódóan. A projekt gazdája a Miskolci Egyházmegye lesz.

Tervezett projektméret: 120 m Ft

■ Szabadtéri sportparkok kialakítása

Street fitness parkok kialakítása a városban több helyen azzal a céllal, hogy a lakosság egészségi állapota javuljon és a szabadidő eltöltésére több lehetőség álljon rendelkezésre. A parkok a lakosság számára a nap 24 órájában szabadon használhatóak. Két park kerülne kialakításra az egyik a Sportcentrum előtti területen, a másik a város új részén, közterületen. A sportparkok minimális területe 150-150 m², amelyen 15 eszköz helyezhető el (húzódzkodás, tolódzkodás, fekvőtámasz, hasizom erősítés, hátizom erősítés, létramászás, lépcsőzés, függeszkedés, párhuzamos korlát.)

Tervezett projektméret: 40 m Ft.

■ Vásárcsarnok, piactér, közösségi kert kialakítása

A település infrastrukturális hiányosságai között említhetjük meg, hogy a város nem rendelkezik kellő nagyságú piactérrel és vásárcsarnokkal. Ezen infrastrukturális alapfeltételek nagyon fontosak a helyi gazdaság fejlesztésében, hiszen így lehet helyszínt és lehetőséget biztosítani a helyi és térségi termelőknek a termékeik bemutatására és értékesítésére. Emellett a város kiemelt figyelmet fordít a közösség építésére és fejlesztésére s ehhez további közösségi kertek kialakítását tervezi, ezzel is hatékonyan hozzájárulva a helyi gazdaság kialakításához. A fejlesztések a helyi gazdasági alapinfrastruktúra kialakítását szolgálják.

Tervezett projektméret: 40 m Ft.

■ Szociális intézmény bővítése

A fejlesztés elemei: A szociális intézmény bővítése konferencia teremmel, 4-5 iroda helyiséggel, irattárral, raktárhelyiségekkel, informatikai infrastruktúrafejlesztéssel. Idősek szociális otthonának kialakítása. A szociális ellátás járműveinek tárolására alkalmas garázs kialakítása.

Tervezett projektméret: 120 m Ft.

■ Sportcentrum fejlesztése

A sportcentrum területén megvalósuló sport-infrastruktúra fejlesztés eredményeként a létesítmény több sportág befogadására válik alkalmassá. A fejlesztés eredményeképpen a mindennapos testnevelés lehetőségei bővülnek, a helyi iskola tanulói olyan új pályákat vehetnek birtokba, melyek hozzájárulnak a térségi (10 település) diákolimpia versenyszámainak bővüléséhez. Ezen túl a fogyatékkal élők sportolási lehetőségei is bővülnek, ami hiánypótló jellegű településünkön. A fejlesztés elemei: 16X36 m salakos tenispálya, 10 elemes streetfitness pálya, mobilvelő, mobilház (gépházként és edzőeszköztárolóként funkcionálna), strandfoci- és strandöplabdapálya.

Tervezett projektméret: 50 m Ft.

■ Helyi főzőkonyha bővítése, új konyha építése

A Major u. 5 szám alatt található a város közétkeztetést biztosító főzőkonyhája. A konyha a vonatkozó közegészségügyi előírásokat csak kompromisszumok mellett teljesíti: az eszköz- és géppark elhasználódott. A meglévő épület műszaki állapota erősen leromlott, falazata a vízszigetelés hiánya miatt salétromos, dohos, valamint az energetikai követelményeknek sem tesz eleget. A konyha technológia fejlesztés érdekében szükséges gépészeti-, légtechnikai korszerűsítés, elektromos hálózat felújítás. Az étkező gépészeti fejlesztése: központi fűtéskorszerűsítés, falak festése, továbbá a kapacitásfejlesztéséhez szükséges székek, asztalok beszerzése. Az előállított adagok száma: 600. Az ellátott intézmények: Bársonyos Napközi Otthonos Óvoda, Görgey Artúr Általános Iskola és Alapfokú Művészeti iskola és az Onga Szociális Szolgáltató Központ.

Az épület jellegéből adódóan rendkívül kötött alaprajzi elrendezése, új konyhai funkciók kialakítására nem alkalmas, ebből adódóan egy új konyha kialakítása is indokolt.

Tervezett projektméret: 300 m Ft.

■ Köztemetőbe urnafal építés

A város köztemetőjében jelenleg nem található urnafal. A fejlesztésre lakossági igény mutatkozik.

Tervezett projektméret: nincs adat

■ Ongaújfalu gazdasági szerepének erősítése

Ongaújfalu területén jelenleg is rendelkezésre állnak hasznosításra váró egybefüggő területek, amelyek része önkormányzati tulajdonban van, valamint akár zöldmezős beruházásokra is alkalmas. Ugyanakkor alulhasznosított területek is jelen vannak a településrészen. A terület nagy előnye, hogy közvetlen kapcsolata van a 3. számú főközlekedési úttal és a közeljövőben elkészülő Miskolc-Kassa gyorsforgalmi autópályával is, ami jelentős telepítő tényező lehet a betelepülni kívánó vállalkozások számára. A terület adottságai és lehetőségei alapján Ongaújfalu gazdasági szerepének erősítése indokolt új funkciók meghonosításával. Többek között oktatási központ, tanműhelyek, gyümölcs feldolgozáshoz szükséges eszközök (aszalók, hűtőházak stb.) kialakításával.

A településrészen található a volt Darvas kúria, mely jelenleg magántulajdonban van, de fejlesztése, felújítása, funkcióváltásának előkészítése annak leromlott állapota miatt indokolt.

Tervezett projektméret: nincs adat

■ **Kegyeleti park fejlesztése**

A Kegyeleti Park jelenleg rossz állapotban lévő közösségi park, amely felújításra szorul. A tervezett projekt tartalmaz zöldfelület rekonstrukciót és fejlesztést, utcabútorok beszerzését, pihenőszigetek és aktív közösségi funkciók kialakítását.

Tervezett projektméret: nincs adat

■ **Ócsanálós közösségi ház fejlesztése**

Az Ócsanálós településrész rendelkezik közösségi házzal. A közösségi ház állagmegóvására és a XXI. század igényeinek megfelelő fejlesztésre szükség van. Az Ócsanálós településrész kiemelt turisztikai szereppel rendelkezik a város életében, ezért is nagyon fontos a közösségi ház fejlesztése. Az épület felújítása mellett egy kis közösségi kert kialakítása is a projekt részét képezi.

Tervezett projektméret: nincs adat.

■ **Bársonyos-csatorna mederrendezése**

A Bársonyos-csatorna 0+956-1+950 szelvények közötti belterületi szakaszának iszaptalanítása és jó karba helyezése 994 m-es szakaszon, havária esetek elhárítása miatt. 1+710-1+950 szelvények között a meder adottságai miatt burkolt árok építése (60x40x10 cm-es lapokból).

Tervezett projektméret: 120 m Ft.

■ **Geotermikus alapú hő- és villamosenergia termelő projekt**

Földtani és vízföldtani szakvéleményen alapuló környezeti hatásvizsgálat segítségével fel kell kutatni milyen hévíz beszerzési lehetőségek vannak településünkön. Előzetes becslések szerint 2000 m mélyen 110-120°C-os hévíz lehet, amelyet energiává alakítva az önkormányzat intézményei fenntartási költsége csökkenhet.

Tervezett projektméret: 150 m Ft.

4.4 A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai céljaihoz

Az alábbi táblázatban mutatjuk be a fejlesztési elképzelések stratégiai célokhoz való illeszkedését, egyes projektek több cél eléréséhez is hozzájárulhatnak.

2. táblázat Stratégiai célok és projekttypusok kapcsolata

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Akcióterületi projektek	Egyéb projektek
T1: Fejlett helyi gazdasági élet, elsősorban a helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva	- Inkubátorház kialakítása - Ipari Park létesítése - A foglalkoztatás erősítése		- Inkubátor ház kialakítása - Ipari Park létesítése - Ongaújfalu településrész külső földgázhálózatának kiépítése - Szélerőmű létesítése településünkön - Ongaújfalu gazdasági szerepének erősítése - Geotermikus alapú hő- és villamosenergia termelő projekt	- Vásárcsarnok, piactér, közösségi kert kialakítása - Ongaújfalu gazdasági szerepének erősítése
T2: Onga a vonzó város	- Sportcsarnok és közösségi tér létesítése - Közüintézmények energiahatékonyságának növelése felújítással - Szélerőmű létesítése - Közübiztonság növelését szolgáló infrastrukturális	- Bel- és csapadékvízzel való gazdálkodás fejlesztése - Utak, járdák fejlesztése - Küüterületi mezőgazdasági utak fejlesztése - Közüvilágítás teljes körű korszerűsítése	- Közüintézmények energiahatékonyságának növelése felújítással - Szélerőmű létesítése - Onga kertje legyen zöldebb! - Bel- és csapadékvízzel való gazdálkodás fejlesztése - Utak, járdák fejlesztése - Közüvilágítás teljes körű korszerűsítése - Szabadtéri sportparkok	- Bölcsőde kialakítása - Városi uszoda építése - Helyközi kerékpárút kiépítése - Közüigazgatási infrastruktúra fejlesztés az Ongai Polgármesteri Hivatalban - Közüösségi busz és tanyagondnok gépjárművek beszerzése - Szabadtéri sportparkok kialakítása

	fejlesztés ■ Onga kertje legyen zöldebb! ■ A foglalkoztatás erősítése		kialakítása ■ Közigazgatási infrastruktúra fejlesztés az Ongai Polgármesteri Hivatalban ■ Városi uszoda építése ■ Helyi főzőkonyha bővítése, új konyha építése ■ Közbiztonság növelését szolgáló infrastrukturális fejlesztés ■ Bölcsőde kialakítása	■ Városi Művelődési Ház és Könyvtár felújítása ■ Szociális intézmény bővítése ■ Sportcentrum fejlesztése ■ Helyi főzőkonyha bővítése, új konyha építése ■ Köztemetőbe urnafal építés ■ Kegyeleti park fejlesztése ■ Bársonyos-csatorna mederrendezése ■ Geotermikus alapú hő- és villamosenergia termelő projekt
T3: Aktív közösségi élet és társadalmi reintegráció, civil szféra kohéziós funkcióinak erősítése	■ Sportcsarnok és közösségi tér létesítése ■ Felzárkóztatás és szocializáció Ongán		■ Felzárkóztatás és szocializáció Ongán ■ Szabadtéri sportparkok kialakítása ■ Ócsanáros közösségi ház fejlesztése ■ Sportcsarnok és közösségi tér létesítése ■ Hon és népismereti központ és közösségi hely, gyümölcsfeldolgozó és oktatási központ létesítése ■ Városi Művelődési Ház és Könyvtár felújítása ■ Görögkatolikus templom	■ Hon és népismereti központ és közösségi hely, gyümölcsfeldolgozó és oktatási központ létesítése ■ Városi Művelődési Ház és Könyvtár felújítása ■ Görögkatolikus templom építése ■ Szabadtéri sportparkok kialakítása ■ Ócsanáros közösségi ház fejlesztése ■ Sportcentrum fejlesztése

			építése ■ Sportcentrum fejlesztése ■ Kegyeleti park fejlesztése	
T4: Onga, mint térségi szereplő	■ Tavak idegenforgalmi célú fejlesztése ■ Inkubátorház kialakítása ■ Ipari Park létesítése ■ A foglalkoztatás erősítése	■ Utak, járdák fejlesztése	■ Tavak idegenforgalmi célú fejlesztése ■ Inkubátorház kialakítása ■ Ipari Park létesítése ■ Sportcentrum fejlesztése ■ Szociális intézmény bővítése ■ Hon és népismereti központ és közösségi hely, gyümölcsfeldolgozó és oktatási központ létesítése	■ Hon és népismereti központ és közösségi hely, gyümölcsfeldolgozó és oktatási központ létesítése ■ Városi Művelődési Ház és Könyvtár felújítása ■ Városi uszoda építése ■ Vásárcsarnok, piactér, közösségi kert kialakítása ■ Szociális intézmény bővítése ■ Sportcentrum fejlesztése ■ Ongaújfalu gazdasági szerepének erősítése
T5: Ongaújfalu, mint a város gazdasági központja	■ Ipari Park létesítése ■ A foglalkoztatás erősítése	■ Ongaújfalu településrész szennyvízkezelésének biztosítása ■ Külterületi mezőgazdasági utak fejlesztése ■ Közvilágítás teljes körű korszerűsítése	■ Inkubátor ház kialakítása ■ Ipari Park létesítése ■ Ongaújfalu településrész külső földgázhálózatának kiépítése ■ Szélerőmű létesítése településünkön ■ Ongaújfalu gazdasági szerepének erősítése ■ Geotermikus alapú hő- és villamosenergia termelő projekt	■ Ongaújfalu településrész külső földgázhálózatának kiépítése ■ Községi busz és tanyagondnok gépjárművek beszerzése ■ Ongaújfalu gazdasági szerepének erősítése
T6: Ócsanálós a turisztikai potenciál		■ Külterületi mezőgazdasági utak fejlesztése	■ Kereskedelmi szálláshelyfejlesztés	■ Kereskedelmi szálláshelyfejlesztés

		■ Közvilágítás teljes körű korszerűsítése	■ Tavak idegenforgalmi célú fejlesztése ■ Ócsanáros közösségi ház fejlesztése	■ Községi busz és tanyagondnok gépjárművek beszerzése ■ Ócsanáros közösségi ház fejlesztése
T7: Onga turisztikai jellegének fokozása	■ Tavak idegenforgalmi célú fejlesztése		■ Kereskedelmi szálláshelyfejlesztés ■ Tavak idegenforgalmi célú fejlesztése	■ Kereskedelmi szálláshelyfejlesztés

[illegible]

Projekt megnevezése	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Ócsanálós közösségi ház fejlesztése									
Bársonyos-csatorna mederrendezése									
Geotermikus alapú hő- és villamosenergia termelő projekt									

A város részére a legfontosabb projektek a következők:

- Bel- és csapadékvíz elvezetés fejlesztése
- Tornacsarnok és városi közösségi tér létesítése
- Városi Művelődési Ház és Könyvtár felújítása
- Közbiztonság növelését szolgáló infrastrukturális fejlesztés – Városi Rendészeti Központ kialakítása
- Közintézmények energiahatékonyságának növelése felújítással, eszközbeszerzéssel
- Bölcsőde létrehozása
- Utak, járdák fejlesztése
- Kerékpárút kialakítása
- Onga kertje legyen zöldebb!
- Helyi gazdaság fejlesztés (Inkubátorház és Ipari Park kialakítása)
- Foglalkoztatás növelése – foglalkoztatási paktum

A beavatkozások ütemezését befolyásoló tényezők:

Az egyik legfontosabb tényező a **fejlesztési források rendelkezésre** állása. Az önkormányzati fejlesztések legnagyobb része csak pályázati vagy más külső forrás bevonásával tud megvalósulni. Az önkormányzatnak a fejlesztéseire fordítható saját forrásának mértéke behatárolt, az iparűzési adó mértékétől függ.

A másik fontos tényező a **projektek előkészítettsége**. Itt a jelenleg még nem előkészített projektek esetében a tervezési, engedélyezési folyamatok hosszú időt vehetnek igénybe (az engedélyezési határidők miatt), emiatt a tervezett ütemezés jelentősen módosulhat, tolódhat.

Harmadik tényező a **projektek egymásra épültsége**:

A stratégiában kettő projekt van, amely esetlegesen akadályozhatja a másik megvalósulását: a bel- és csapadékvízzel való gazdálkodás fejlesztése és az utak, járdák fejlesztése. Azon útszakaszok esetében, ahol csapadékvíz elvezetés, út- és járda fejlesztés is megvalósul, ott a kivitelezési munkák ütemezése szükséges, egyrészt hogy a projektek időben ne akadályozzák egymást, másrészt az egyik kivitelezése a másik projektben ne okozzon pótmunkát.

Projektek előkészítettsége:

Teljesen előkészített projektek:

- Közbiztonság növelését szolgáló infrastrukturális fejlesztés
- Onga kertje legyen zöldebb! - Zöld város kialakítása
- A foglalkoztatás erősítése
- Utak, járdák fejlesztése
- Bölcsőde kialakítása
- Hon és népismereti központ és közösségi hely, gyümölcsfeldolgozó és oktatási központ létesítése

- Közösségi busz és tanyagondnok gépjárművek beszerzése
- Szabadtéri sportparkok kialakítása
- Sportcentrum fejlesztése
- Helyi főzőkonyha bővítése, új konyha építése

Részben előkészített projektek:

- Sportcsarnok és közösségi tér létesítése
- Közintézmények energiahatékonyságának növelése felújítással
- Felzárkóztatás és szocializáció Ongán
- Bel- és csapadékvízzel való gazdálkodás fejlesztése
- Külterületi mezőgazdasági utak fejlesztése
- Közvilágítás teljes körű korszerűsítése
- Városi Művelődési Ház és Könyvtár felújítása
- Közigazgatási infrastruktúrafejlesztés az Ongai Polgármesteri Hivatalban
- Ongaújfalu gazdasági szerepének erősítése
- Bársonyos-csatorna mederrendezése

Nincs előkészítve:

Az előzőeken kívül a projekttáblázatban lévő többi projektnél projekt előkészítési munkát tervezővel az Önkormányzat nem szerződött le.

4.6 Az akcióterületi fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

A tervezett projektek finanszírozási forrásait elsősorban a 2014-2020 közötti európai uniós támogatások jelentik, ami az egyes szereplők saját forrásaival egészül ki, részben a támogatások társfinanszírozása, részben a teljes mértékben saját forrásból megvalósítandó fejlesztések kapcsán. Onga Város Önkormányzata kiegyensúlyozott költségvetési helyzetének köszönhetően biztosítani tudja a tervezett fejlesztésekhez szükséges önerőt. A beavatkozások megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít a fenntarthatóságra a stabil költségvetési helyzet megőrzése érdekében:

- egyfelől fontos, hogy a létrejövő vagy megújuló létesítmények működtetése ne terhelje meg a város költségvetését,
- másfelől számos olyan fejlesztést tervez, amely már önmagában is a költséghatékony fenntartás irányába hat.

A városok számára kiemelt figyelmet érdemel a **Terület és Településfejlesztési (TOP)** források új eljárás szerinti felhasználása. A TOP keretein belül meghatározott források tervezése és felhasználása az ún. Integrált Területi Programok (ITP) kialakításával valósul meg, amely tartalmazza a megyék területén megvalósítani tervezett intézkedéseket (a megyei jogú városok kivételével). A Borsod-Abaúj-Zemplén megyében rendelkezésre álló keret 93,05 milliárd forint

(Miskolc nélkül)². Ezen túlmenően a megye szereplői részére allokált indikatív forráskeretek (allokációk) ismertek az alábbiak szerint.

4. táblázat: Borsod-Abaúj-Zemplén megye TOP forráskerete terhére tervezett forrásallokáció

Prioritás	Tervezett intézkedések	Tervezett allokáció
1. Térségi gazdasági környezet fejlesztése a foglalkoztatás elősegítésére	1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése	13,323
	1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés	8,310
	1.3. A gazdaságfejlesztést és a munkaerő mobilitás ösztönzését szolgáló közlekedésfejlesztés	5,956
	1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	7,132
2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés	2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés	17,218
3. Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken	3.1. Fenntartható települési közlekedésfejlesztés	8,770
	3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia-felhasználás arányának növelése	14,646
4. A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése	4.1. Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése	2,542
	4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése	2,005
	4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja	2,699
5. Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés	5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)	7,721
	5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	1,005
	5.3. Helyi közösségi programok megvalósítása	1,724
7. Községi szinten irányított városi helyi fejlesztések (CLLD)	7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése	CLLD
	7.2. A városi lakosság közösségi aktivitásának növelése a helyi közösség-szervezés és kulturális kínálatbővítés segítségével	CLLD

Forrás: 1562/2015. (VIII. 12.) Korm. Hat.

A TOP forrásain túl az Európai Unió Strukturális és Beruházási Alapjai terhére az alábbi források állnak rendelkezésre:

- Az **Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)** elsődleges célja a közlekedés hálózatának és infrastruktúrájának fejlesztése, a transzeurópai közlekedési hálózaton keresztül a városi közlekedésen át, egészen a környezetbarát megoldásokig.
- Az **Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program**, azaz az EFOP elsődleges célja, hogy a humán tőke és a társadalmi környezet javításával járuljon hozzá a társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezeléséhez. Az EFOP a gyakorlatban nemcsak a szegénység elleni küzdelemből fogja kivenni a részét, de hangsúlyt helyez a társadalmi kohézió erősítésére, az egészségügyi beruházásokra, a köznevelés minőségének

² 1462/2015. (VIII.12.) Kormányhatározat

fejlesztésére, kiemelt tekintettel a korai iskolaelhagyás csökkentésére, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők számának növelésére és a kutatás-fejlesztésre.

- A **Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)** célja, hogy a magas hozzáadott értékű termelésre és a foglalkoztatás bővülésére épülő gazdasági növekedés az emberi élet és a környezeti elemek – hosszú távú változásokat is figyelembe vevő – védelmével összhangban valósuljon meg.
- A **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program**, azaz a GINOP egyik legfontosabb célkitűzése Magyarország foglalkoztatási rátájának 75%-ra való emelése. Ehhez egyrészt új munkahelyeket kell létesíteni, másrészt a munkát vállalni akarók képességeit kell fejleszteni. A program további két fontos célkitűzése az ország innovációs képességeinek és kapacitásainak, valamint a magyar ipari és szolgáltató szektornak a fókuszált fejlesztése.
- A TOP, azaz a **Terület- és Településfejlesztési Operatív Program** fő küldetése, hogy kereteket biztosítson a területileg decentralizált fejlesztések tervezéséhez és megvalósításához. Fejlesztései között helyet kapnak a közvetlenül a közsférára, a helyi társadalomra és környezetre irányuló fejlesztések is.
- A közigazgatás, és a közszolgáltatási szféra kiemelt fejlesztései lesznek a **Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program (KÖFOP)** terhére végrehajtva.
- A VP, azaz **Vidékfejlesztési Program** elsődleges célja a mezőgazdasági vállalkozások versenyképességének növelése, az agrárium fenntartható fejlődése, a vidéki térségek és közösségek erősítése, az életminőség javítása a vidéki térségekben, valamint a gazdasági fejlődés támogatása.
- A **Magyar Halászati Operatív Program (MAHOP)** a halászati ágazat támogatási lehetőségeit tartalmazza.
- Az RSZTOP, azaz a **Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program** elsődleges célja, hogy a leginkább rászoruló személyeket – a szegénységben élő gyermekeket, a hajléktalanokat, valamint a rendkívül alacsony jövedelmű személyeket – megfelelő étkezéshez és alapvető fogyasztási cikkekhez juttassa.

Mindezek mellett a városok egyéb EU-s és nemzetközi támogatást is bevonhatnak fejlesztéseik megvalósításába:

- Határon átnyúló együttműködési programok (Románia-Magyarország, Magyarország-Szlovákia, Magyarország-Szlovákia-Románia-Ukrajna),
- Központi EU-s megvalósítású programok (pl. Horizon 2020, URBACT),
- Bilaterális programok (pl. Norvég Alap, Svájci Alap).

Az előző fejezetekben bemutatásra került kulcsprojektek, hálózatos, akcióterületi és egyéb projektek finanszírozás forrása szerinti összefoglalását a következő táblázat mutatja be. **Az Onga által felhasználható források milliárdos nagyságrendűek:** az alábbi táblázat adatai alapján legalább 10,5 milliárd forintnyi forrásra számít az önkormányzat. Az összegek rendelkezésre állása alapvetően a megpályázható források nagyságától, a tényleges pályázók (azaz versenytársak) számától és a támogatási intenzitástól függ. A tervezett fejlesztések teljes körű megvalósítására – éppen a pénzügyi korlátok és az élénk verseny miatt – nem feltétlenül lesz lehetőség, vagyis a tényleges források reálisan ennél alacsonyabbak lesznek. Ezért szükséges azon fő irányelveknek a meghatározása, amelyek alapján azonosíthatók a legfontosabb beavatkozások:

- a fejlesztés által érintett célcsoport nagysága és helyzete,
- a fejlesztés várható gazdasági, társadalmi és környezeti hatásainak mértéke,

- jogszabályi előírások, kötelezettségek,
- a helyi lakosság és vállalkozások elvárásai, szükségletei.
- A város által meghatározott célok elérése nem csak az Önkormányzat és a közsféra érdeke, hanem a városban élőké, az ottani munkavállalóké és az ott működő vállalkozásoké is. Ezért kiemelkedő fontossággal bír a források koncentrált felhasználásában a magánsféra fejlesztésekbe való bevonása is. Ezért már a tervezés szakában a civil szervezetek és a város jelentős vállalkozásainak megkeresése is megtörtént, hogy javaslataik beépülhessenek az ITS célrendszerébe és projektjeik megjelenjenek a stratégiában.

A magánberuházásokra különösen nagy hatást gyakorol a helyi és az azzal szorosan összefüggő makrogazdasági helyzet. Jelenleg is tapasztalható, hogy az építőipar különösen érzékenyen érintő gazdasági válság hatása növeli mind az állami, mind a magánberuházások kockázatát, mivel egyrészt a megtérülés időtartama növekszik, másrészt a hitelhez, vagy pályázati önerőhöz jutás feltételei is romlottak.

A város a városfejlesztésen túl számos olyan tevékenységet végez, amelyek segítik, támogatják a stratégiai célok elérését. Ezen tevékenységek közé tartoznak például bizonyos szabályozási tevékenységek, a városmarketing célú tevékenységek (pl. marketing stratégia elkészítése, marketingkommunikáció), a magánbefektetők bevonása, a lehetséges, kölcsönösen eredményes partneri együttműködések kialakítása érdekében, valamint hogy a létesítmények kihasználtsága növekedjen, a fejlesztési eredmények ismertebbé váljanak, a város által tervezett programok minél nagyobb vonzerővel bírjanak.

A fentiek érdekében a város a tervezés során megkezdett rendszeres találkozót folytatni fogja a helyi gazdaság szereplőivel és a lakossággal, valamint a városmarketing tevékenység erősítésével a magánsféra fejlesztőivel való együttműködések szorosabb kialakítása is teret kap (pl. közös projektgenerálás, valamint fejlesztések megvalósítása, stb.).

5. táblázat A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve

Projekt típus	Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Kulcsprojektek	Inkubátorház kialakítása	240	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
	Ipari Park létesítése	500	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
	Sportcsarnok és közösségi tér létesítése	1 500	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése VP 6.1. Többfunkciós közösségi szolgáltató terek létrehozása és működtetése
	Közüntézmények energiahatékonyságának növelése felújítással	1 009	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés TOP 3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia felhasználás arányának növelése KEHOP 5.2. Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával
	Szélerőmű létesítése	400	KEHOP 5.10. Nap-, szél-, és vízenergia hasznosításának

			támogatása
	Felzárkóztatás és szocializáció Ongán	170	TOP 4.3. Leromlott városi területek rehabilitációja TOP 5.2. A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok EFOP 1.3. Területi hátrányok felszámolása komplex programokkal
	Tavak idegenforgalmi célú fejlesztése	323	TOP 1.2. Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
	Közbiztonság növelését szolgáló infrastrukturális fejlesztés	38	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése VP 6.2. Települési infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése
	Onga kertje legyen zöldebb! - Zöld város kialakítása	200	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Helyi foglalkoztatás erősítése	505	TOP 5.1. Foglalkoztatás-növelést célzó megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések (paktumok)
Hálózatos projektek	Bel- és csapadékvízzel való gazdálkodás fejlesztése	1 500	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Ongaújfalu településrész szennyvízkezelésének biztosítása	400	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Utak, járdák fejlesztése	300	TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
	Külterületi mezőgazdasági utak fejlesztése	125	VP 6.2. Települési infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése
	Közvilágítás teljes körű korszerűsítése	90	KEHOP 5.13. Egyéb – nem épülethez kapcsolódó – közfeladat-ellátás energiahatékonysági beavatkozások
Egyéb projektek	Bölcsőde kialakítása	100	TOP 4.2. A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése TOP 1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
	Hon és népismereti központ és közösségi hely, gyümölcsfeldolgozó és oktatási központ létesítése	80	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése VP 6.1. Többfunkciós közösségi szolgáltató terek létrehozása és működtetése
	Városi Művelődési Ház és Könyvtár felújítása	150	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése VP 6.1. Többfunkciós közösségi szolgáltató terek létrehozása és működtetése
	Városi uszoda építése	800	VP 6.2. Települési infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése
	Ongaújfalu településrész külső földgázhálózatának kiépítése	495	VP 6.2. Települési infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése

	Helyközi kerékpárút kiépítése	300	TOP 3.1 Fenntartható települési közlekedésfejlesztés
	Közigazgatási infrastruktúra fejlesztés az Ongai Polgármesteri Hivatalban	146	TOP 3.2. Önkormányzatok energiahatékonyságának és a megújuló energia felhasználás arányának növelése KÖFOP 1.1. Adminisztratív terhek csökkentése
	Közösségi busz és tanyagondnok gépjárművek beszerzése	91	VP 6.7.1. Jármű- és eszközbeszerzés: köz- és vagyonbiztonságot szolgáló fejlesztések
	Kereskedelmi szálláshelyfejlesztés	25	VP
	Görögkatolikus templom építése	120	magánforrás
	Szabadtéri sportparkok kialakítása	40	hazai forrás TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Vásárcsarnok, piactér, közösségi kert kialakítása	40	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
	Szociális intézmény bővítése	120	TOP 4.2. Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése
	Sportcentrum fejlesztése	50	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Helyi főzőkonyha bővítése, új konyha építése	300	hazai forrás TOP 1.4. A foglalkoztatás segítése és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével
	Köztemetőbe urnafal építés	n.a.	hazai forrás
	Ongaújfalu gazdasági szerepének erősítése	n.a.	TOP 1.1. Helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztése
	Kegyeleti park fejlesztése	n.a.	TOP 2.1. Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés
	Ócsanáros közösségi ház fejlesztése	n.a.	TOP 7.1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése
	Bársonyos-csatorna mederrendezése	120	KEHOP 1.2. A vízkészletekkel történő fenntartható gazdálkodás feltételeinek javítása
	Geotermikus alapú hő- és villamosenergia termelő projekt	150	KEHOP 5.1. A megújuló energiaforrások felhasználásának növelése

5 Anti-szegregációs program

5.1 A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia részeként kell elkészíteni Onga város Antiszegregációs Programját, amelynek kidolgozása a következő lépésekből áll:

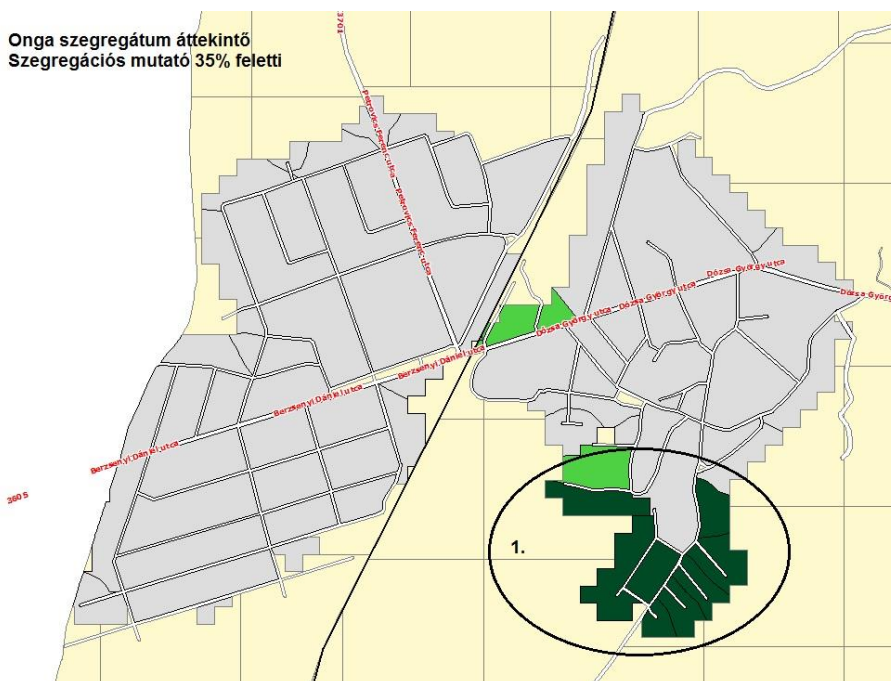
- szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek lehatárolása,
- az azonosított területek helyzetelemzése,
- célkitűzések és beavatkozások megfogalmazása

Onga város esetében egy szegregátum és egy szegregációval veszélyeztetett terület található.

A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet alapján „szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület: olyan egybefüggő terület, amelyen az alacsony társadalmi státuszú családok koncentráltan élnek együtt vagy a társadalmi státuszcsökkenés jelei tapasztalhatók, ezért a területen közösségi beavatkozás szükséges; szegregációval veszélyeztetett terület lehet egy önálló településrész, de részét képezheti egy vagy több településrésznek is”.

A Városfejlesztési Kézikönyv előírásainak megfelelően a szegregáció fogalma alatt az alacsony társadalmi státuszú családok koncentrált együttélése értendő. A szegregátumok lehatárolása az ún. szegregációs mutató alapján történik: azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a népszámlálási adatok alapján a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja a 35%-ot.

8. térkép: Onga város szegregált és szegregációval veszélyeztetett területei (KSH Népszámlálás 2011)

Forrás: KSH 2011-es népszámlálás

A szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek azonosítása

A térkép sötétzöld színnel, valamint számmal jelöli a szegregátumokat, míg a világoszöld színnel jelölt területeket szegregációs folyamatok veszélyeztetik.

A szegregátumok lehatárolása jelen dokumentumok készítésekor történt meg.

6. táblázat: Szegregátumok Ongán

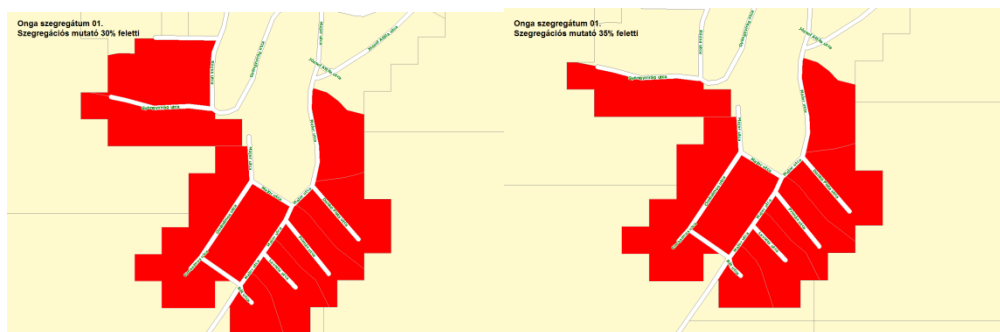
Szegregátum	2011-es népszámlálás szerint – 30%-os szegregációs mutató felett
1. szegregátum	József A. u. és a Major u. kereszteződéstől déli irányban a Major u. páros oldala - belterületi határ - Rózsa u.-ra merőleges magánút- Rózsa u. - Major u.
2. szegregációval veszélyeztetett terület	vasút - belterületi határ - Bársonyos- folyó - Dózsa Gy. u.
3. szegregációval veszélyeztetett terület	Ongaújfalu

Forrás: KSH

Az önkormányzat helyi adatai és ismeretei alátámasztják a KSH által azonosított szegregátumok meglétét. A szegregátumok statisztikai adatai a mellékletben találhatóak. Az érintett területeken elérhető, illetve az ott élők által igénybe vehető közszolgáltatások bemutatását a megalapozó vizsgálat 1.6 és 1.14 fejezetei tartalmazzák.

5.1.1.1 1. szegregátum

9. térkép: 1. szegregátum Ongán

Forrás: KSH 2011

Onga déli részén, a Major utca környékén található a szegregátum.

A szegregátum lakónépessége: 30% szegregációs mutató felett – 946 fő, 35% szegregációs mutató felett – 895 fő; a város lakosságának 18,4% a szegregátumban él. A szegregátum sokkal fiatalabb korszerkezettel rendelkezik, mint a város: a fiatalok aránya több mint kétszerese a városi átlagnak (19,2%), ennek megfelelően az idősek aránya nagyon csekély, mindösszesen 3,2%. A középső korosztály aránya a városi átlaghoz képest alacsonyabb; 54,6%. Összességében jóval fiatalabb társadalom él a szegregátumban a város egészéhez viszonyítva.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya háromszorosa a városi értéknek (a szegregátumban 78,8%), ezzel fordított arányban van a felsőfokú végzettségűek aránya, a teljes szegregátum területén néhány felsőfokú végzettségű lakos él. Jól látható, hogy az itt élő lakosság képzettségi szintje nagyon alacsony.

Az egy lakásra jutó lakosok száma a városban 3,09 fő, míg itt a szegregátumban 6,44 fő. Míg a városban csak minden 8-ik lakás alacsony komfortfokozatú, addig a szegregátum területén a lakások 68,3% tartozik ebbe a kategóriába. A lakások méretében is van különbség, itt az egyszobások aránya kicsit magasabb (6,8%), mint a város egészében (2,5%). Összességében elmondható, hogy a területen élők nagyon sokan élnek egy lakásban, s ezen lakások nagy hányada alacsony komfortfokozatú, a lakhatási körülmények nem felelnek meg a XXI. század elvárásainak.

A 2011-es népszámlálás adatai szerint az aktív korúakon belül a lakosság 82,8% nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. Jelenleg ez árnyaltabb képet mutat a közfoglalkoztatási rendszerben dolgozók magas száma miatt. A foglalkoztatottak aránya 15-64 éves korosztályon belül 16,7%, ami azt jelenti, hogy minden ötödik aktív korú ember dolgozik csak. A foglalkoztatott nélküli háztartások arányában is van eltérés a városhoz képest, 58% az értéke a szegregátumban, nyilván ennek a hátterében a fiatalok nagyon magas aránya is áll. A munkavállalóknak azonban 88,1% alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban tud csak elhelyezkedni, aminek egyik fontos oka az alacsony képzettségi szint.

A munkanélküliségi ráta majdnem háromszorosa a városi átlagnak (63,3 százalékpont), ezen belül a tartós munkanélküliek aránya is hasonlóan rossz képet mutatott 2011-ben.

A lakosok egy része meglehetősen rossz anyagi körülmények között, kiszolgáltatott helyzetben él, foglalkoztathatóságuk korlátozott. Esetenként a gyerekek kiegyensúlyozott fejlődéséhez szükséges anyagi feltételek nem állnak rendelkezésre. A telepszerű lakókörnyezet és a rossz szociokulturális háttér komoly lemaradást és szocializációs problémákat okozhat az óvodában, iskolában.

A település déli utcái által lehatárolt etnikailag szegregált, telepszerű lakókörnyezet közművesített, a közműveket az itt élők anyagi lehetőségeikhez mérten használják. A lakások magántulajdonban vannak, a telepen élők lakáskörülményei jónak mondhatók. A területen található házak többsége kertes, családi ház. A lakások tulajdonviszonya rendezett, 100%-a magántulajdonú, nincs a településen önkormányzati bérlakás (szükséglakás). A beépítettség mértéke majdnem teljes, hiszen elenyésző azon telkek száma, amelyek üresen állnak. A lakások állagát tekintve meglehetősen leromlott állapotban vannak. A nyílászárók elavultak, a tetőszerkezet jó néhány helyen felújításra szorul.

5.1.1.2 2. szegregációval veszélyeztetett terület:

A 2. szegregátum veszélyeztetett terület, a város középső részében helyezkedik el.

10. térkép: 2. szegregátum

Forrás: KSH 2011

A terület egésze veszélyeztetett területnek minősül, a szegregációs mutató a teljes területre 30% felett van.

A szegregátum lakónépessége 54 fő, ami a város lakosságának 1,1%-a. A népesség megoszlásában hasonlít a városi adatokhoz, de itt is fiatalabb a korstruktúra. A lakosok 1/3-a 15 év alatti, ez magasabb, mint a városi átlag. Ennek megfelelően a két idősebb korcsoportban alacsonyabbak az értékek, mint a város egészét tekintve.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 51,5%, minden második aktív korú csak általános iskolai végzettséggel rendelkezik. Ez 25%-kal több mint a városi átlag. Felsőfokú végzettségűek aránya alacsony, mindösszesen 4%.

Az aktív korúakon belül a lakosság 54,5%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel (ez 5 százalékponttal magasabb, mint a városi érték). A foglalkoztatottak aránya 15-64 éves korosztályon belül 44,1%, ami azt jelenti, hogy minden harmadik ember dolgozik. Ezen a területen a foglalkoztatott nélküli háztartások arányában nagy eltérés tapasztalható a városhoz képest (a vizsgált területen 20%, a városi érték 39,4%), mivel itt többen élnek egy lakásban (4,5 fő/lakás). A munkavállalóknak azonban 66,7% alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban tud csak elhelyezkedni, aminek egyik fontos oka a képzettség alacsony szintje.

A munkanélküliségi ráta (16,7%pont) 6,7 százalékponttal alacsonyabb a városi átlagtól, ezen belül a tartós munkanélüliek aránya a városi értékhez hasonló nagyságrendű.

Az itt élők javarészt munkanélüliek, gyerekek.

Az egy lakásra jutó lakosok száma 1,41 fővel alacsonyabb, mint a városi átlag. Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 16,7% mozog, ami nem sokkal kedvezőtlenebb, mint a városi átlag. A lakások méretében is mutatkozik különbség, egyszobás lakás nincs a területen.

Lakások régi építésűek, felújításra szorulnak. Mivel az itt élők rossz anyagi körülmények között élő munkanélüliek, a lakások felújítására nincs pénzük, azok leromlott állapotúak. Ennek ellenére a porták tiszták és rendezettek, kártevők előfordulása nem jellemző.

5.1.1.3 Ongaújfalu mint szegregációval veszélyeztetett terület

Ez a terület egyedülként külterületen, Ongaújfalu településrészen található, melynek lakónépessége 111 fő. Ez a terület a 2001-es népszámláláskor még nem jelent meg szegregátumként, most viszont már megfelel a 30% szegregációs mutatónak, így szegregációval veszélyeztetett területnek számít.

A szegregációval veszélyeztetett terület a település központjának főutcájához szilárd burkolatú úttal csatlakozik.

A korcsoportok megoszlása a városi arányhoz itt a leghasonlóbb, a 0-14 évesek aránya kicsit alacsonyabb, a középső korosztály hasonló, az idősek aránya kicsit magasabb értéket képvisel. A három vizsgált terület közül itt a legidősebb a korszerkezet.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a szegregátumok között az alacsonyabb értéket képviseli 42%-ával, ezt erősítve a felsőfokú végzettségűek aránya itt a legmagasabb.

Az egy lakásra jutó lakosok száma a városi átlagtól kedvezőbb (2,18), egyszobás lakások aránya 6,7%, viszont majdnem a lakások 1/6-a a komfort nélküli, félkomfortos lakás.

A gazdaságilag nem aktív népesség aránya picit magasabb, mint a városi átlag, de kedvezőbb mint a másik két területen. A foglalkoztatottak nagy része (61,3%) itt is csak az alacsony presztízsű szakmákban és munkahelyen tud elhelyezkedni. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 55,6%, aminek egyik oka az idősek magas aránya.

A lakásoknak bár 15,7% alacsony komfortfokozatú, de jórészt rendezett környezettel, gondozott udvarokkal, kerttel rendelkeznek.

Összegzés

Korösszetétel tekintetében a város egészére vonatkozó adatokhoz viszonyítva a fiatalok aránya az 1. és 2. szegregátumban jelentősebb, a középső korosztály tekintetében minden terület mutatói alacsonyabbak, a 60 év felettiek esetében az 1. szegregátum értéke nagyon alacsony, a 2. szegregátum értéke a városi átlag körül mozog, míg Ongaújfalu értéke magasabb.

Iskolázottság tekintetében jelentős lemaradás tapasztalható minden területen. A diplomások nagyon alacsony arányban élnek mindhárom területen, a legmagasabb végzettség jellemzően a 8 osztályos általános iskola, melynek értéke mindhárom esetben nagyon magas.

Így elmondható mindegyik szegregátum esetében, hogy a népesség képzettségi szintje alacsony; magas a munkanélküliség, a családok egy jelentős részében nincsen kereső családtag. A foglalkoztatottak többsége alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportban dolgozik. A lakásokra és az épített környezetre általában elmondható, hogy rossz állapotúak, felújításra szorulnak. Egy lakásban az 1. szegregátum és a 2. veszélyeztetett terület esetében többen élnek, mint a városi átlag, Ongaújfaluban kevesebben, ott viszont magasabb az idősek aránya, akik egyedül vagy házaspárként élnek a területen. Lakásokon belül az egyszobás lakások aránya szegregátumonként változó képet mutat. Viszont az alacsony komfortfokozatú lakások aránya mindhárom terület esetében magas, de az 1. szegregátum területén kiugróan magas. Az alapszolgáltatások városi szinten érhetőek el. Összességében – a statisztikai mutatók alapján – a legkedvezőtlenebb adatokkal az 1. szegregátum rendelkezik. Így megállapítható, hogy a legsürgősebb és legjelentősebb humán jellegű beavatkozást a Dankó-telepen található, társadalmilag, szociálisan erősen leromlott területen szükséges eszközölni.

A felzárkóztatásra, a szegregátum méretének csökkentésére folyamatosan történnek lépések, de ez egy hosszú folyamat, amit továbbra is folytatni kell, hogy az itt élők életminősége is javuljon.

7. táblázat: Onga város KSH által kijelölt és a város által jóváhagyott szegregátumainak és szegregációval veszélyeztetett területeinek státusza –a legsúlyosabb helyzetben lévő területek kiemelésével

	Demográfia	Foglalkoztatottság/ Segélyezés	Lakáshelyzet	Épített környezet / Közterületek minősége	Szolgáltatásokhoz (közintézményi/piaci jellegű) való hozzáférés
Szegregátum 1.	Fiatalos korszerkezet, 40,9% a 14 év alattiak aránya, s legalacsonyabb a középső korosztály aránya. A város lakosságának 18,4% él a területen.	A foglalkoztatottak aránya nem éri el a városi átlagot (48,2%), itt a legalacsonyabb az értéke. Itt a legmagasabb a munkanélküliség és a tartós munkanélküliség is.	Lakások 2/3-a alacsony komfortfokozatú, egy lakásra jutó lakosok száma 6,44 fő. Itt a legmagasabb az egyszobás lakások aránya is.	Többgenerációs családok által lakott, alacsony komfortfokozattal rendelkező lakások, rendezetlen környezet, gondozatlan udvarok.	A szolgáltatások a városban elérhetőek.
Szegregátum 2.	A városi adatokhoz hasonló korszerkezet.	A foglalkoztatottak aránya nem éri el a városi átlagot (48,2%). A foglalkoztatott nélküli háztartások száma itt a legkedvezőbb.	Nincs egyszobás lakás a területen s itt a legalacsonyabb az alacsony komfortfokozatú lakások aránya. Egy lakásra jutó lakosok száma 4,5 fő.	Többgenerációs családok által lakott lakások rendezett környezetben.	A szolgáltatások a városban elérhetőek.
Ongaújfalú	Itt a legmagasabb az idős korcsoport száma.	A foglalkoztatottak aránya nem éri el a városi átlagot (48,2%). A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a városi átlaghoz közeli.	Egy lakásra jutó lakosok száma 2,1 fő.	Rendezett környezet, gondozott udvarok, kertek.	A szolgáltatások Ongán érhetőek el.
	Legsúlyosabb probléma				
	Közepes súlyú probléma				
	Kis súlyú probléma				

5.2 Az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

Onga városában a szegregátumok lehatárolását a KSH készítette el 2016-ban az Önkormányzat felkérésére.

Onga városa nem rendelkezik korábbi időszakból antiszegregációs tervvel és programmal.

5.3 Anti-szegregációs intézkedési terv

5.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

5.3.1.1 Anti-szegregációs célok

Mivel Onga városának korábban nem volt antiszegregációs terve, így célrendszere sem, így most kerül sor a célrendszer felállítására.

A célrendszer kétszintű, egyrészt tartalmaz horizontális célokat, melyek a teljes város szintjén fontosak; valamint tartalmaz területi célokat, amelyek az adott szegregátumra érvényesek.

8. táblázat: Az anti-szegregációs terv horizontális céljai és alcéljai

Horizontális célok	Esetleges alcélok
1. Oktatást érintő célok	• HH és HHH arány csökkentése • Lemorzsolódás csökkentése • Iskolai hiányzások visszaszorítása • Szülőkkel szorosabb kapcsolat kialakítása • Szakmai átképzéseken a részvétel ösztönzése
2. Infrastruktúrát – lakhatást érintő célok	• Közművekhez való csatlakozás elősegítése • Szennyvízhálózat kiépítése Ongaújfalu településrészen • Egészségre káros problémák megszüntetése
3. Foglalkoztatási célok	• Hiányszakmák feltérképezése • Helyi vállalkozások alacsony képzettségű munkaerő felvevő kapacitásának felmérése • Halmozottan hátrányos helyzetűek foglalkoztatásának ösztönzése • Közfoglalkoztatás bővítése • Alacsony képzettségű munkahelyek létrehozása
4. Közszolgáltatásokhoz való hozzáférés	• Szegregált területek növekedésének megállítása • Újabb utcák nyitásának megakadályozása az érintett területeken • HHH-s lakosok felmérése, célzott segítségnyújtás

9. táblázat: Az anti-szegregációs terv terület specifikus céljai és azok relevanciája az egyes szegregátumokban

Terület specifikus célok	Szegregátum 1	Szegregátum 2 (veszélyeztetett terület)	Ongaújfalu
Szennyvízhálózat kiépítése			X
Szegregátum tisztán tartása: rágcslóirtás, kóbor állatok begyűjtése	X		
Képzettségi szint növelése	X	X	
Szociális alapellátás szolgáltatásainak fejlesztése – időskorúak			X
Gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása	X		
A területen élők felzárkóztatása	X	X	X
Közbiztonság erősítése	X	X	X

Az Anti-szegregációs program keretében tervezett intézkedésekhez megfelelő kiindulási alapot nyújt Onga Helyi Esélyegyenlőségi Programja (HEP), amely kiemelten foglalkozik a szociálisan hátrányos helyzetben élők problémáival. Jelen anti-szegregációs terv kialakításakor fontos figyelembe venni a HEP-ben foglaltakat, egyrészt mert szakmailag megalapozott vizsgálatokon alapul, másrészt mert biztosítani kell a HEP és az Anti-szegregációs program közötti összhangot.

5.3.1.2 Általános – horizontális anti-szegregációs intézkedések

A társadalmi és térbeli szegregáció mérséklése és megszüntetése sokrétű és kizárólag hosszútávon megvalósítható folyamat, amely során a következő – fizikai és nem fizikai jellegű – eszközök alkalmazandók és alkalmazhatók:

- **Oktatási integráció és felzárkóztatás:** a közoktatás rendszerében nyújtott teljesítmény alapvetően meghatározza a későbbi magasabb oktatási szintekbe való bejutás lehetőségét, ezáltal a várható munkaerő-piaci státuszt és az elérhető jövedelmet. A szegénység újratemelődésekének megakadályozásához tehát nagyrészt az oktatáson keresztül vezet az út, erre azonban az önkormányzat befolyása az érintett köznevelési intézmények fenntartói viszonyainak megváltozása óta korlátozott.
- **A lakhatási feltételek átfogó javítása:** az életminőséget alapvetően befolyásolja a lakóingatlanok mérete, komfortfokozata és állapota – mindezen mennyiségi és minőségi mutatók a szegregátumok esetében jellemzően kedvezőtlenek. A rossz minőségű lakásállomány felszámolása történhet részleges vagy teljes felújítással, kisméretű lakások összevonásával, esetleg bővítéssel, indokolt esetben akár szanálással is. Az önkormányzat mozgásterét korlátozza, hogy a lakóingatlanok nagy része magántulajdonú. Az egyes lakóingatlanokat érintő fejlesztések mellett elengedhetetlen a helyi infrastrukturális ellátottság hiányainak pótlása (pl. közkifolyók és szeméthyűjtők számának és elhelyezkedésének optimalizálása, szennyvízhálózat kiépítése). Legalább ennyire fontos a lakókörnyezet esztétikai megújítása – akár új zöldfelületek kialakításával is –, amibe ideális esetben az érintett lakosság bevonható.
- **A foglalkoztatási lehetőségek bővítése és a foglalkoztathatósághoz szükséges készségek és képességek kialakítása:** a közfoglalkoztatás országosan elterjedt rendszere mellett elő kell segíteni az elsődleges munkaerőpiacra való vissza-, illetve bevezetést is, amelynek hatékony eszközei a személyes mentoráláson alapuló munkaerő-piaci programok. Ezek jellemzően egyéni tanácsadást, képzési lehetőséget és átmeneti időtartamra munkalehetőséget is biztosítanak.
- **Közszolgáltatásokhoz való hozzáférés:** a szolgáltatások esetében hangsúlyosan figyelmet kell fordítani egyfajta egyensúlyra: egyfelől nem célszerű minden szolgáltatást a szegregátumba telepíteni, mert az közvetett módon tovább erősíti a szegregált állapotot, másfelől fontos a szolgáltatók aktív jelenléte is, mert csak ezáltal biztosítható, hogy minden érintett egyenlő eséllyel hozzáférhessen a jogszabályilag járó ellátásokhoz, szolgáltatásokhoz.

5.3.1.3 Terület (szegregátum) specifikus anti-szegregációs intézkedések

10. táblázat: Az anti-szegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései

Szegregátum	Konkrét intézkedés/ beavatkozás	Érintett terület specifikus cél	Felelős partner	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
Szegregátum 1	Felzárkóztatáshoz kapcsolódó programok szervezése: képzési, közösségfejlesztő, ifjúsági, szociális, bűnmegelőzési, foglalkoztatási stb.	A területen élők felzárkóztatása	önkormányzat, civil szervezetek, rendőrség, szociális szolgáltatók, polgárőrség	TOP	2016-2020
	Közösségi tér létrehozása	A területen élők felzárkóztatása	önkormányzat, civil szervezetek	TOP	2016-2018
	Közbiztonsági funkciók erősítése	Közbiztonság erősítése	önkormányzat, polgárőrség	TOP	2017-2020
	Gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása	Gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása	önkormányzat, civil szervezetek	TOP	2016-2020
	Leromlott területek rehabilitációja	Lakófunkció erősítése	önkormányzat	TOP	2017-2021
Szegregációval veszélyeztetett terület 2.	Felzárkóztatáshoz kapcsolódó programok szervezése: képzési, közösségfejlesztő, ifjúsági, szociális, bűnmegelőzési, foglalkoztatási stb.	A területen élők felzárkóztatása	önkormányzat, civil szervezetek, rendőrség, szociális szolgáltatók, polgárőrség	TOP	2016-2020
	Közbiztonsági funkciók erősítése	Közbiztonság erősítése	önkormányzat, polgárőrség	TOP	2017-2020
	Gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása	Gyermekek napközbeni ellátásának biztosítása	önkormányzat, civil szervezetek	TOP	2016-2020
Ongaújfalu	Felzárkóztatáshoz kapcsolódó programok szervezése: képzési, közösségfejlesztő, ifjúsági, szociális, bűnmegelőzési, foglalkoztatási stb.	A területen élők felzárkóztatása	önkormányzat, civil szervezetek	TOP	2016-2020
	Közbiztonsági funkciók erősítése	Közbiztonság erősítése	önkormányzat, civil szervezetek	TOP	2017-2020
	Szociális szolgáltatások bővítése	Szociális alapellátás időseket érintő szolgáltatásainak fejlesztése	önkormányzat, civil szervezetek	TOP	2016-2020
	Szennyvíz hálózat kiépítése és csapadékvíz elvezető rendszer fejlesztése	Infrastruktúra fejlesztése	önkormányzat	TOP	2018-2022

5.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések

Az ITS keretében tervezett fejlesztésekkel szemben alapvető elvárás, hogy ne idézzék elő zárványok, szegregátumok kialakulását, és semmilyen formában ne erősítsék a szegregációs folyamatokat. Ennek eléréséhez a következő intézkedések végrehajtása szükséges:

- az előző alfejezetben megfogalmazott intézkedések minél nagyobb arányú beépítése a tervezett fejlesztésekbe
 - egyfelől önálló antiszegregációs tartalmú projektek kidolgozásával – akár nagyobb volumenű akcióterületi vagy tematikus projektként, akár kisebb költségvetésű, de lokálisan hatékony projektként,
 - másfelől lehetőség szerint más projektekben való megjelenítéssel (pl. egy, a szociális vagy egészségügyi szakemberek számára szervezett képzés tematikájába beépíthető a hátrányos helyzetű személyekkel való eredményes együttműködéshez szükséges készségek elsajátítása is);
- az antiszegregációs szemlélet maximális érvényesítése az egyes projektek előkészítése és megvalósítása folyamán, amellyel többek között megelőzhető, hogy egy-egy fejlesztéssel érintett terület felértékelődése spontán népességcseréhez vezessen – önmagát felerősítő negatív folyamatokat idézve elő a település más területein;
- tényleges társadalmi párbeszéd és partnerség városi, akcióterületi és – szükség esetén – projektszinten egyaránt, amely során fontos, hogy a partnerség túllépjen a szokásos formákon, és valóban aktív együttgondolkodás jöjjön létre (ezáltal megakadályozható a vélt vagy valós társadalmi konfliktusok manifesztálódása);
- a szegregátumban élők foglalkoztatásának elősegítése a projekt-megvalósítás során (ez részben a közfoglalkoztatás keretében teljesíthető, részben pedig előírható közbeszerzési feltételként).

A fejlesztések által okozott szegregációs hatások leghatékonyabb eszköze az, ha már a fejlesztések tervezésekor lehetőség szerint csak olyan fejlesztések kerülnek kiválasztásra és megvalósításra, amelyek nem növelik a szegregáció mértékét, azaz a fejlesztések tervezésekor már megtörténik az esetleges szegregációs hatások vizsgálata.

5.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

A leszakadást erősítő társadalmi-gazdasági folyamatok esetében célszerű különbséget tenni az alapján, hogy belső, azaz a város által ténylegesen befolyásolható vagy külső folyamatról van szó.

Belső folyamatok:

- A város épített környezetének romlása beindíthatja a káros szegregációs folyamatokat. Az önkormányzat ezt a fizikai infrastruktúra karbantartási és szükség esetén felújítási munkálatok időben és térben megtervezett elvégzésével előzheti meg.
- Spontán folyamat eredményeként megjelenhetnek szolgáltatáshiányos városi területek. Ha ennek fennáll az veszélye, akkor az önkormányzatnak át kell gondolnia, hogy mely helyben elérhető közszolgáltatásokra van igény a lakosság körében, illetve hogy esetlegesen milyen támogatásokkal tudja helyben tartani a vállalkozásokat.

- A város különböző részei közötti migráció szintén zömmel természetes, piac vezérelte folyamat, amelyet az előző két pontban megfogalmazott tényezők is befolyásolhatnak. Az önkormányzat azonban az alábbi, részben közvetett beavatkozásokkal csökkentheti a negatív térbeli folyamatokat:
 - a fejlesztések térbeli mintázatának pontos megtervezése úgy, hogy a szegregált állapotot mérséklő intézkedések prioritást élvezzenek, és semmiképpen ne alakuljon ki újabb szegregátum;
 - önkormányzati bérlakások esetében lehetőség van egyfajta átgondolt lakás-kiutalási rendszer kialakítására, amely nagyobb hangsúllyal veszi figyelembe az antiszegregációs szempontok érvényesítését;
 - azon telepek vagy telepszerű képződmények esetében, ahol a magántulajdonú lakóingatlanok száma magas, a szükséges források rendelkezésre állása esetén elképzelhető a lakások felvásárlása (majd bontása és értékesítése és/vagy bérlakásként való felújítása) az önkormányzat által.

Külső folyamatok:

- Az elhúzódó gazdasági válság különösen hátrányosan érinti a szegregátumokban többségben lévő alacsony iskolai végzettségűeket, akik esetében az álláskeresés elhúzódása tartós munkanélküliséget idézhet elő. Ennek negatív hatásait ellensúlyozhatják a célzott munkaerő-piaci beavatkozások (pl. közfoglalkoztatás átgondolt helyi megvalósítása, komplex képzési és munkaerő-piaci integrációs programok).
- Sok esetben tapasztalható forráshiány azon ágazatok esetében (pl. szociális és egészségügyi ellátás), amelyek elősegíthetnék a szegregáció mérséklését. Amennyiben van lehetőség, az önkormányzatnak célszerű a jelenlegiek mellett további külső szolgáltatókat, egyházakat és civil szervezeteket bevonnia bizonyos feladatok ellátására, illetve kiegészítő finanszírozási lehetőségeket feltárni (pl. releváns pályázati források azonosítása).

Jelen stratégiában számos fejlesztés került megfogalmazásra, amelyek eredményeként a szegregációs mutatót adó statisztikai jellemzők értéke potenciálisan javulhat, melyek közül az alábbiak emelhetők ki a 4. fejezetben meghatározott projektek közül:

- Felzárkóztatás és szocializáció Ongán
- Sportcsarnok és közösségi tér létesítése
- Közbiztonság növelését szolgáló infrastrukturális fejlesztés
- A foglalkoztatás erősítése
- Bel- és csapadékvízzel való gazdálkodás fejlesztése
- Ongaújfalu településrész szennyvízkezelésének biztosítása
- Utak, járdák fejlesztése
- Bölcsőde kialakítása
- Hon és népismereti központ és közösségi hely, gyümölcsfeldolgozó és oktatási központ létesítése
- Városi uszoda építése
- Városi Művelődési Ház és Könyvtár felújítása
- Községi busz és tanyagondnok gépjárművek beszerzése
- Szabadtéri sportparkok kialakítása

- Szociális intézmény bővítése
- Sportcentrum fejlesztése
- Helyi főzőkonyha bővítése, új konyha építése
- Ócsanáros közösségi ház fejlesztése
- Kültérületi mezőgazdasági utak fejlesztése

6 A stratégia külső és belső összefüggései

6.1 Külső összefüggések

6.1.1 Illeszkedés EU 2020 tematikus célkitűzéseire

Az EU 2020 stratégia (intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés) megvalósítása érdekében kijelölt 2014-2020 közötti EU kohéziós politika tematikus célkitűzései az alábbiak:

- (1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;
- (2) az IKT-hoz való hozzáférésnek, azok használatának és minőségének a javítása;
- (3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;
- (4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
- (5) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása;
- (6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
- (7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrákban;
- (8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;
- (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;
- (10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében;
- (11) a hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás.

A tematikus célokhoz beruházási prioritások kerültek kijelölésre.

Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedését az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz a következő táblázat mutatja be.

11. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedése az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz³

ITS Tematikus célok	Kapcsolódó EU tematikus célok	Kapcsolódó EU beruházási prioritások
T1: Fejlett helyi gazdasági élet, elsősorban a helyi és térségi erőforrásokra támaszkova	1, 2, 3, 4, 6, 8, 10	1b, 2b, 3a, 3c, 4a, 4b, 6g, 8a, 8b, 8c, 8d, 9c, 10
T2: Onga a vonzó város	2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11	2a, 2c, 4a, 4c, 4e, 4g, 6e, 7b, 9a, 10, 11
T3: Aktív közösségi élet és társadalmi reintegráció, civil szféra kohéziós funkcióinak erősítése	8, 9, 10	8b, 9a, 9b, 9d, 10
T4: Onga, mint térségi szereplő	1, 3,	1b, 3c, 3d
T5: Ongaújfaló, mint a város gazdasági központja	1, 2, 3, 4, 8, 10	1b, 2b, 3c, 4a, 4b, 8b, 8c, 10

³ Az EU tematikus célkitűzéseire kapcsolódó beruházási prioritásokat az 1. sz. melléklet tartalmazza.

T6: Ócsanálós a turisztikai potenciál	5, 6, 8, 10	5a, 6c, 6d, 8b, 10
T7: Onga turisztikai jellegének fokozása	5, 6, 8, 10	5a, 6c, 6d, 8b, 10

6.1.2 Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz

6.1.2.1 Illeszkedés az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióhoz

A 2014. januárban elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK) négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg.

■ Szakpolitikai célok:

- Versenyképes, innovatív gazdaság
- Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése
- Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
- Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I
- Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom
- Jó állam, szolgáltató állam és biztonság
- Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme

■ Területi célok:

- Az ország makro-regionális szerepének erősítése
- A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
- Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
- Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
- Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése
- Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása

Onga város céljai a fent nevezett célok közül a következőkhez illeszkednek: Versenyképes gazdaság, Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése, az Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom, a Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése és a Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése.

6.1.2.2 Partnerségi Megállapodáshoz illeszkedés

A Partnerségi Megállapodás az európai uniós tervezési folyamat nemzeti alapidokumentuma, amely azonosítja Magyarország legfontosabb kihívásait, és kitűzi fő fejlesztési prioritásait a 2014 és 2020 közötti időszakra. A 2014. szeptember 11-én Magyarország és az Európai Bizottság által aláírt Partnerségi Megállapodás 5 nemzeti fejlesztési prioritást határozott meg, amelyekhez a következő módon illeszkedik az ITS célrendszere.

12. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásaihoz

Partnerségi Megállapodás nemzeti fejlesztési prioritásai	Onga ITS célrendszerének relevanciája
1. A gazdasági szereplők versenyképességének javítása és nemzetközi szerepvállalásuk fokozása	T1: Fejlett helyi gazdasági élet, elsősorban a helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva T4: Onga, mint térségi szereplő T5: Ongaújfalú, mint a város gazdasági központja T6: Ócsanálós a turisztikai potenciál T7: Onga turisztikai jellegének fokozása
2. A foglalkoztatás növelése (a gazdaságfejlesztési, foglalkoztatási, oktatási, társadalmi felzárkózási szakpolitikák által, tekintettel a területi különbségekre)	T1: Fejlett helyi gazdasági élet, elsősorban a helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva T2: Onga a vonzó város T3: Aktív közösségi élet és társadalmi reintegráció, civil szféra kohéziós funkcióinak erősítése T5: Ongaújfalú, mint a város gazdasági központja T6: Ócsanálós a turisztikai potenciál T7: Onga turisztikai jellegének fokozása
3. Energia- és erőforrás hatékonyság növelése	T2: Onga a vonzó város T6: Ócsanálós a turisztikai potenciál T7: Onga turisztikai jellegének fokozása
4. A társadalmi felzárkózási és népesedési kihívások kezelése	T3: Aktív közösségi élet és társadalmi reintegráció, civil szféra kohéziós funkcióinak erősítése
5. A gazdasági növekedést segítő helyi és térségi fejlesztések megvalósítása	T1: Fejlett helyi gazdasági élet, elsősorban a helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva T3: Aktív közösségi élet és társadalmi reintegráció, civil szféra kohéziós funkcióinak erősítése T4: Onga, mint térségi szereplő T5: Ongaújfalú, mint a város gazdasági központja T6: Ócsanálós a turisztikai potenciál T7: Onga turisztikai jellegének fokozása

6.1.2.3 Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiához való illeszkedés

A Kormány által 2013 márciusában elfogadott dokumentum a 2012-2024-es időszakra vonatkozik és a fenntarthatóság felé való átmenet céljait és teendőit foglalja össze. A dokumentum – többek között – kimondja, hogy a benne foglalt „a magyar nemzet hosszú távú sikeres fennmaradását célzó alapelveket és stratégiai célkitűzéseket” a jogalkotásban – többek között a költségvetés elfogadásakor – és a szakpolitikai stratégia- és programalkotásban folyamatosan érvényre kell juttatni. Mindezek alapján szükséges az ország számára rendelkezésre álló hazai, vagy uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésekor a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Keretstratégiájának (a továbbiakban: NFFK) elveit érvényesíteni.

A NFFK célja mindemellett, hogy „hozzájáruljon egy nemzeti egyetértés kialakulásához a fenntarthatóságról. A fenntarthatóság ugyanis nem csak politikai és kormányzási kérdés; hanem az egyes személyeknek, családoknak, üzleti vállalkozásoknak, civil szerveződéseknek is olyan célokat, értékeket kell követniük, oly módon kell meghozni mindennapos döntéseiket és olyan kezdeményezésekbe kell belevágniuk, amelyek biztosítják a fenntartható társadalom elérését.”

Az NFFK átfogó célja a folytonosan változó társadalmi – humán – gazdasági – természeti külső környezethez való alkalmazkodóképesség feltételeinek biztosítása, az ahhoz szükséges kulturális adaptáció minőségi javítása.

NFFK stratégiai fejlesztendő területei:

- Emberi erőforrás: demográfia, egészség, tudás, társadalmi kohézió
- Társadalmi erőforrások: bizalom, munka, család, a múlt öröksége
- Természeti erőforrások: biodiverzitás, megújuló természeti erőforrások, az embert érő környezeti terhelések csökkentése, nem megújuló természeti erőforrások
- Gazdasági (fizikai) erőforrások: a vállalkozói tőke és az innováció erősítése, a foglalkoztatás bővítése, költségvetési politika, életpálya-finanszírozás

Stratégiai szinten az ITS minden célja tartalmaz az NFFK-hoz kapcsolódó elemeket, így jelen dokumentum és az NFFK közötti összhang megállapítható.

6.1.2.4 Nemzeti Vidékstratégiához való illeszkedés

A stratégia átfogó célkitűzése: „Vidéki térségeink népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása.” A Nemzeti Vidékstratégia az alábbi alapelveket rögzíti:

- Az állam közösségi és környezeti érdekeket érvényesítő szerepvállalása, átláthatóság
- Közösségi hasznosulás, méltányos elosztás
- Rendszerszemléletű megközelítés
- A helyi gazdaságra és a hálózati jellegű együttműködésekre építkezés
- Helyi közösségi részvétel, együttműködés

Vidékfejlesztési stratégia stratégiai célkitűzései:

- a. Tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése
- b. Sokszínű és életképes agrártermelés
- c. Élelmezési és élelmiszerbiztonság
- d. A vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése
- e. A vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása

Stratégiai szinten jelen ITS minden célja tartalmaz a Vidékfejlesztési Stratégiához kapcsolódó elemeket, így jelen dokumentum és az NFFK közötti összhang megállapítható.

6.1.2.5 Megyei területfejlesztési koncepcióhoz / programhoz illeszkedés

Borsod - Abaúj - Zemplén Megye Területfejlesztési koncepciója 2013 decemberében készült. A Koncepció megfogalmazza: " hogy ipari hagyományaira, potenciális munkaerő kínálatára, kiváló természeti adottságaira és erőforrásaira fenntartható módon építve, földrajzi elhelyezkedéséből adódó előnyeit kihasználva elérje, hogy a megye versenyképessége 2020-ig a megyék átlaga feletti mértékben erősödjön."

13. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a megyei operatív program prioritásaihoz

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Operatív Program prioritásai	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
1. Kutatás-fejlesztés és innováció	T1: Fejlett helyi gazdasági élet, elsősorban a helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva T5: Ongaújfalú, mint a város gazdasági központja

2. Vállalkozások versenyképesség javítása és foglalkoztatás	T1: Fejlett helyi gazdasági élet, elsősorban a helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva T4: Onga, mint térségi szereplő T5: Ongaújfalú, mint a város gazdasági központja
3. Társadalom alkalmazkodó képességének javítása	T2: Onga a vonzó város T3: Aktív közösségi élet és társadalmi reintegráció, civil szféra kohéziós funkcióinak erősítése T6: Ócsanálós a turisztikai potenciál T7: Onga turisztikai jellegének fokozása
4. Közlekedés, a munkaerőpiaci központok elérhetőségének javítása	T2: Onga a vonzó város T4: Onga, mint térségi szereplő
5. Energetika, az energia megújuló forrásokból történő előállításának és helyi felhasználásának ösztönzése	T2: Onga a vonzó város
6. Mezőgazdasági termelés és feldolgozás, helyi termékek	T1: Fejlett helyi gazdasági élet, elsősorban a helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva T4: Onga, mint térségi szereplő T5: Ongaújfalú, mint a város gazdasági központja
7. Turizmus	T4: Onga, mint térségi szereplő T6: Ócsanálós a turisztikai potenciál T7: Onga turisztikai jellegének fokozása
8. Környezeti állapot és környezetbiztonság javítása	T2: Onga a vonzó város T6: Ócsanálós a turisztikai potenciál T7: Onga turisztikai jellegének fokozása

6.1.3 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat

6.1.3.1 Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz

Ongán a jelenleg hatályban lévő településrendezési eszközöket az ITS Megalapozó Tanulmánya mutatja be.

A tervezés jelenlegi szakaszában az előzetes fejlesztési elképzelések összhangban vannak a területek jelenlegi funkciójával, így a szabályzatok módosítására jelenleg nincs szükség. Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítása során, az adott beavatkozások véglegesítése közben szükség lehet a tervezett célok és a rendezési terv, valamint a HÉSZ illeszkedésének újbóli összevetésére, illetve utóbbi dokumentumok szükség szerinti módosítására vagy a fejlesztések újragondolására.

Onga esetében új településrendezési eszközök készülnek a közeljövőben. Ezen dokumentumok készítésekor az ITS-ben megfogalmazott fejlesztési elképzelések miatti esetleges változtatások beépítésre kerülnek.

Az országos és megyei településrendezési terv Ongára vonatkozó megállapításait a Megalapozó Vizsgálat tartalmazza.

6.1.3.2 Illeszkedés az önkormányzat gazdasági programjához

Onga Város Önkormányzata 2015 márciusában fogadta el a 2014 és 2019 közötti időszakra szóló gazdasági programját. Az ITS kidolgozásakor már figyelembe vételre kerültek a Gazdasági programban megfogalmazott megállapítások.

14. táblázat: A gazdasági program és az ITS összhangja

	Gazdasági program	ITS
Stratégiai fejlesztési célok	1. Munkahelyteremtés, foglalkoztatás elősegítés	T1: Fejlett helyi gazdasági élet, elsősorban a helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva T4: Onga, mint térségi szereplő T5: Ongaújfalu, mint a város gazdasági központja T6: Ócsanálós a turisztikai potenciál T7: Onga turisztikai jellegének fokozása
	2. Településfejlesztés, közszolgáltatások biztosítása, színvonalának javítása	T2: Onga a vonzó város T3: Aktív közösségi élet és társadalmi reintegráció, civil szféra kohéziós funkcióinak erősítése T7: Onga turisztikai jellegének fokozása
	3. A helyi adópolitika célkitűzései	T1: Fejlett helyi gazdasági élet, elsősorban a helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva T2: Onga a vonzó város

A Gazdasági programban meghatározott célok és fejlesztési elképzelések teljes mértékben összhangban vannak az ITS átfogó és területi céljaival, és illeszkednek a város jövőképehez.

6.1.3.3 Illeszkedés a Helyi Esélyegyenlőségi Programhoz

Onga Város Önkormányzata 2015-ben felülvizsgálta a 2013-ban elkészült Helyi Esélyegyenlőségi Programját (HEP), amelyben rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat – kiemelten a mélyszegénységben élők és romák helyzetével, a gyermekek helyzetével, esélyegyenlőségével, a gyermekszegénységgel, valamint a nők, idősek és fogyatékkal élők kapcsolatosan. Onga Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét;
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét;
- a diszkriminációmentességet;
- szegregációmentességet;
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket;
- a köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

Mindez a HEP átfogó céljaként került meghatározásra, minden tematikus cél hozzájárul, a fenti elveket pedig az ITS keretében tervezett összes beavatkozás esetében érvényesíteni kell.

6.2 Belső összefüggések

6.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Jelen fejezet célja, hogy bemutassa, hogy a stratégiában meghatározott célok teljesülése hogyan és milyen mértékben segíti elő a helyzetfeltáró fejezetekben meghatározott városi problémák mérséklődését, illetve hogy a célok milyen mértékben építenek a különböző területi szinteken definiált adottságokra. Az alábbi táblázatokban összefoglalva azonosítottuk a tematikus és területi célok, valamint a problémák és adottságok közötti összefüggések erősségét egy 0-3 skálán, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

15. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és problémák kapcsolatai

	Városi szintű középtávú tematikus célok							
Városi szintű problémák	T1. Fejlett helyi gazdasági élet, elsősorban a helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva	T2. Onga a vonzó város	T3. Aktív közösségi élet és társadalmi reintegráció, civil szféra kohéziós funkcióinak erősítése	T4. Onga, mint térségi szereplő	T5: Ongaújfalu, mint a város gazdasági központja	T6: Ócsanálós a turisztikai potenciál	T7: Onga turisztikai jellegének fokozása	A kapcsolódások összesített erőssége
Több szempontból hátrányos helyzetű munkanélküliek	3	1	3	0	3	2	2	14
Képzett fiatalok elvándorlása	3	2	0	1	3	1	2	12
KKV-k dominanciája, nincs nagyvállalat	3	1	0	1	3	2	2	12
Hiányzó turisztikai attrakciók és szolgáltatások	2	1	1	2	0	3	3	12
Egyes intézmények infrastruktúrája elavult	1	3	3	2	1	0	1	11
Természeti értékek rendszerezett bemutatása nem megoldott	0	3	1	1	0	3	3	11
Közlekedési infrastruktúra állapota nem megfelelő, nincs kerékpárút a településen	2	3	1	3	2	2	3	16
A kapcsolódások összesített erőssége	14	14	9	10	12	13	16	

Ahogy a fenti összefoglaló-értékelő táblából látszik, a problémák mérséklése szempontjából a város legfontosabb célkitűzése Onga turisztikai jellegének fokozása. A települési problémákat közel hasonló mértékben csökkentheti a fejlett helyi gazdaság és Onga, a vonzó város. Ongaújfalu és Ócsanáros tematikus céljai a város problémáinak kezelése tekintetében csak korlátozott szerepűek lehet, a térségi szerepkör erősítése és az aktív közösségi élet hatásai elsősorban közvetett módon jelenhetnek meg. Az egyes célokhoz kapcsolódó eredmények hozzájárulása a különböző problémákhoz eltérő mértékű, összességében a célok elérése kapcsán a hátrányos helyzetű munkanélküliek száma jelentős mértékben csökkenthet és a közlekedési infrastruktúra jelentősen javulhat. A város által megfogalmazott célok kevésbé képzett fiatalok elvándorlásának mérséklését és a természeti értékek rendszerezett bemutatásának megoldását szolgálják; mindkét esetben a problémák mérséklését tipikusan a város vezetése hatókörén kívül eső tényezők (pl. jelentős forrásigény, nem helyi szintű probléma, személyes kapcsolatok minősége) is jelentős mértékben befolyásolják.

16. táblázat: A városi szintű középtávú tematikus célok és adottságok kapcsolatai

	Városi szintű középtávú tematikus célok							
Városi szintű adottságok	T1. Fejlett helyi gazdasági élet, elsősorban a helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva	T2. Onga a vonzó város	T3. Aktív közösségi élet és társadalmi reintegráció, civil szféra kohéziós funkcióinak erősítése	T4. Onga, mint térségi szereplő	T5: Ongaújfalu, mint a város gazdasági központja	T6: Ócsanáros a turisztikai potenciál	T7: Onga turisztikai jellegének fokozása	A kapcsolódások összesített erőssége
Foglalkoztatottak száma folyamatosan növekszik	3	1	1	1	3	1	2	12
Erős lakossági aktivitás, és aktív civil szféra	0	2	3	2	0	2	2	11
Az intézményi ellátottság megfelelő, térségi szerepvállalás	1	3	2	3	0	1	2	12
Szabad önkormányzati területek ipari hasznosításra	3	0	0	1	3	0	0	7
Jelentős szabad és olcsó	3	2	1	1	3	1	2	13

	Városi szintű középtávú tematikus célok							
Városi szintű adottságok	T1. Fejlett helyi gazdasági élet, elsősorban a helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva	T2. Onga a vonzó város	T3. Aktív közösségi élet és társadalmi reintegráció, civil szféra kohéziós funkcióinak erősítése	T4. Onga, mint térségi szereplő	T5: Ongaújfalu, mint a város gazdasági központja	T6: Ócsanáros a turisztikai potenciál	T7: Onga turisztikai jellegének fokozása	A kapcsolódások összesített erőssége
munkaerő rendelkezésre áll								
Hernád és a bányatavak, mint természeti értékek	1	1	1	1	0	3	3	10
Kedvező földrajzi fekvés, jó közlekedési kapcsolatok	3	3	1	3	2	3	3	18
A kapcsolódások összesített erőssége	14	12	9	12	11	11	14	

Az értékelő táblázatból látható, hogy város két célkitűzés tekintetében azonos mértékben épít adottságaira; ezek közül a fejlett helyi gazdaság célkitűzés alapoz leginkább a meglévő legfontosabb települési erőforrásokra. Onga a vonzó város és a térségi szerep bővítése cél az adottságok csak kisebb részére és mérsékelt hangsúllyal építhet; ezen cél a meglévő adottságok szempontjából elsősorban városi „ágazati” célnak tekinthető. Az adottságok és a célok viszonyában kiemelkednek a kedvező földrajzi fekvés, jó közlekedési kapcsolatok, amelyek így a város legfontosabb adottságának tekinthetők, és amelyek további fejlesztése és minél szélesebb körű funkciókkal történő hasznosítása az egész város fejlődése szempontjából meghatározó lehet.

6.2.2 A célok logikai összefüggései

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott városi és városrészi célok között azonosítható összefüggéseit mutatná be. Mivel Onga esetében nincsenek városrészek, így városrészi célok, így azt vizsgáljuk, hogy a városi célok a város mely területeit érintik, s a város területei hogyan járulnak hozzá a célok teljesüléséhez

T1: Fejlett helyi gazdasági élet, elsősorban a helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva tematikus cél a település teljes egészére vonatkozik. A vállalkozások letelepedése az Ipari Park és az újonnan kialakítandó inkubátorházban várhatóak. A munkavállalói kompetenciához kapcsolódó fejlesztések a város egészét érintik.

T2: Onga a vonzó város esetében meghatározott célok a város teljes területére vonatkoznak.

T3: Aktív közösségi élet és társadalmi reintegráció, civil szféra kohéziós funkcióinak erősítése tematikus cél szintén az egész várost érinti.

A T4 Onga, mint térségi szereplő szintén a teljes város felületét lefedheti, de ez a cél közvetetten kapcsolódik fizikai területhez.

A következő két tematikus cél területspecifikus és ágazatspecifikus (T5: Ongaújfalu, mint a város gazdasági központja és T6: Ócsanálós a turisztikai potenciál), a város két külső településrészét érintik területileg.

Az utolsó tematikus cél (T7: Onga turisztikai jellegének fokozása) az egész város területét lefed, de prioritást élveznek a turizmus által frekvenciáltabb területek (bányatavak, Hernád, városközpont)

A T2, T3, T4 és a T7 célok lefedik a város területét, viszont a legnagyobb mértékű fejlődés a T1 cél megvalósulásakor érhető el.

6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága

A stratégia megvalósíthatósága számos külső és belső tényezőtől függ; ezek egy részét az önkormányzat közvetlenül biztosíthatja, más részére jelentős befolyása van, míg a tényezők jelentős része az önkormányzat tevékenységétől részben vagy egészben független adottságként jelentkezik. A legtöbb ilyen tényezővel kapcsolatban kockázatokat is azonosíthatunk, ezeket lásd részletesen a 7. „A stratégia megvalósításának főbb kockázatai” fejezetben. A megvalósítást befolyásoló legfontosabb tényezők:

- Partnerségi viszonyok: a megvalósítás alapfeltétele, hogy a város az összes érdekelt fél támogatását élvezze, és mind saját polgáraival, mind pedig járási, megyei és központi kormányzati partnereivel kölcsönös előnyökön nyugvó, a problémák megoldására koncentrálnak, kreatív párbeszédet folytasson. A partnerség kiépítése már a tervezés során megkezdődik, és a végrehajtás során a különböző ágazati partnerek bevonásával teljesebbé válik. A partnerségi kérdéseket a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” című fejezet fejti ki.
- Felelős vezetés: a stratégia megvalósításához – tekintettel a döntéshozói és operatív feladatok számosságára – felelős és aktív városvezetésre, és jól képzett, tájékozott operatív munkatársakra van szükség. A megfelelő szervezet és személyi állomány a biztosítéka annak, hogy a szükséges döntések megfelelő időben és megfelelő tartalommal megszülessenek, és a döntések alapján az operatív végrehajtó szervezet világos hatáskörökkel dolgozzon a megvalósításon. A vezetés és irányítás feladatait részletesen a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei” tárgyalja.

- Nyomkövetés, rugalmas tervezés: a változó társadalmi-gazdasági körülményekhez történő alkalmazkodás követelménye szükségessé teszi, hogy a stratégia elfogadása után is rugalmasan tudjon alkalmazkodni a lehetőségekhez, külső adottságokhoz. Ehhez monitoring és kontrolling rendszer működtetése szükséges, amely lehetővé teszi a megvalósulás nyomon követését, az akadályozó tényezők azonosítását és megfelelő intézkedések meghozatalát. A monitoring és kontrolling témakörét a 8.5 „Monitoring rendszer kialakítása” című fejezet tartalmazza.
- Pénzügyi tervezés, pénzügyi források: a megvalósítás alapvető feltétele a pénzügyforrások megfelelő időben történő rendelkezésre állása. Míg az előkészítés feladatai során ezek elsősorban önkormányzati források, addig a megvalósítás – tekintettel a szűkös belső anyagi lehetőségekre – elsősorban külső forrásokra támaszkodhat. A források biztosításának körülményeit, ütemezését és azok nagyságrendjét a 4.5 „A fejlesztések ütemezése”, valamint a 4.6 „A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve” című fejezet tartalmazza.

6.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott, **az önkormányzat döntése értelmében a 2024-ig terjedő időszakban prioritást élvező fejlesztések** között azonosítható logikai összefüggéseit mutatjuk be. Az alábbi összesítő táblában azt vizsgáljuk, hogy az egyes beavatkozások milyen mértékben kapcsolódnak más beavatkozásokhoz, mennyiben segítik, vagy éppen rontják azok eredményességét. Az alábbi táblázatban a beavatkozások közötti összefüggések erősségét egy -2 – 0 - +2 skálán azonosítottuk, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, a -2 az erős negatív hatást, míg a „+2” érték az erős pozitív kapcsolódást jelöli.

Az alábbi, a beavatkozások logikai összefüggéseit összesítő ábra alapján a következő főbb megállapításokat tehetjük:

A Stratégiában azonosított beavatkozások úgy lettek meghatározva, hogy azok

- minél nagyobb mértékben és integrált módon reagáljanak a helyzetelemzésben feltárt problémákra, hiányosságokra (6.2.1 fejezet),
- egyértelműen hozzájáruljanak a települési szintű és a magasabb rangú (megyei, országos, EU-s) célkitűzések eléréséhez (6.1 fejezet),
- integrált szemléletűek legyenek és kölcsönhatásuk pozitív eredményt mutasson – ezek kerülnek bemutatásra az alábbiakban.⁴

Onga városa tudatosan tervezi a szolgáltatásait és a funkciók városi szintű megoszlását. A városi szintű célok koherens rendszerben, egymást erősítve járulnak hozzá az integrált településfejlesztési stratégia átfogó céljának és tematikus céljainak megvalósításához.

A város gazdasági területén – egyedi projektekként vagy integráltan – végrehajtott gazdasági célú infrastrukturális fejlesztések (Ipari Park, inkubátorház stb.) lehetőséget teremtenek a munkahelyteremtésre a vállalkozások fejlesztésére. Ezek kedvező foglalkoztatási hatását egyértelműen felerősítik a közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódó gazdasági projektek (infrastrukturális projektek, foglalkoztatást segítő kiegészítő programok). A foglalkoztathatóságot nagymértékben javítják a 0-3 éves korú gyermekek nappali elhelyezését biztosító intézmények tervezett létrehozása, valamint az óvodás korú gyermekek ellátását biztosító intézmények

⁴ Az ITS keretében nem szükséges minden egyes projekt esetében a konkrét hatások részletes bemutatása, sokkal inkább az egyes beavatkozás-típusok közötti hatásmechanizmusok feltárása. A tervezett fejlesztések nagy száma miatt többnyire tematikusan csoportosítva kerül bemutatásra a projektek kölcsönhatása, egymásra épülése.

fejlesztése. Amennyiben a város gazdasági fejlődése dinamikussá válik, az a hátrányos helyzetű lakosság nagyobb mértékű foglalkoztatását is előidézhetheti – így indirekt kapcsolat mutatható ki a szociális városrehabilitáció felzárkóztatásra irányuló tevékenységeivel is.

A turisztikai jellegű projektek (attrakció és szolgáltatásfejlesztés) egyértelműen kiegészítik egymást, mivel az idegenforgalmi vonzerő hosszú távon és nemzetközileg csak akkor erősíthető, ha széleskörű turisztikai kínálat és szolgáltatások állnak a vendégek rendelkezésére, s még nagyobb előnyt jelentenek, ha programcsomagként kínálják az ide látogatóknak. Ezek a helyi lakosság számára is elérhetőek, ami közvetetten hozzájárul a helyi identitástudat erősödéséhez is.

A tervezett közlekedési fejlesztések a legtöbb projekt esetében hozzájárulnak a hatásosság növeléséhez – hiszen az elérhetőség javul; ami mind a vállalkozások, mind a lakosság szempontjából előnyös.

Az energetikai fejlesztések a közszolgáltatásokat nyújtó intézmények esetében valósulnak meg, ezzel hozzájárulva, hogy az intézmények működési, fenntartási költségei csökkenjenek, valamint a környezet védelme továbbra is kiemelt szerepet kap.

A helyi identitás erősítésére, közösségfejlesztésre irányuló beavatkozások közvetett módon szinte az összes többi projektre hatással vannak, hiszen a népességmegtartó erő növelésével egyaránt biztosítható a város által nyújtott szolgáltatások iránti kereslet és a gazdasági szereplők számára rendelkezésre álló munkaerő-kínálat, de ugyanígy kedvező tendenciák indulhatnak el a társadalmi kohézió szempontjából is, ami a szociális városrehabilitáció esetében is fontos célkitűzés.

A projektek közül a stratégia megvalósíthatóságára a legjelentősebb hatással van a gazdaságfejlesztési projektek, ehhez is közvetlenül kapcsolódó infrastruktúra fejlesztése és a város Zöld város projektje.

Emellett viszont sok olyan projekt is megjelenik, amely más fejlesztésre nincsen hatással, a fejlesztések ágazati jellegű, speciális probléma kezelését célozzák.

A gazdaságfejlesztési és a hozzá kapcsolódó infrastruktúra, foglalkoztatás fejlesztési projektek jelentősen erősítik egymást, hiszen egy fizikai területen helyezkednek el, így pozitív hatással vannak egymás megvalósítására is.

Az „Onga kertje legyen zöldebb!” projekt segíti a legjobban a többi beavatkozás megvalósulását.

A fentiek értelmében **a tervezett beavatkozások közötti szinergikus hatásmechanizmus egyértelműen igazolható**, negatív hatások vagy gátló kapcsolatok nem prognosztizálhatók.

17. táblázat: A beavatkozások logikai összefüggései

Beavatkozások		Kulcs-projektek										Hálózatos projektek					Egyéb projekt				Össz.
		Inkubátor-ház	Ipari Park	Sportcsarnok és közösségi tér	Közüntézmények energiahatékonyságának növelése	Szél-erőmű	Felzárkóztatás	Tavak fejlesztése	Közübiztonság növelése	Onga kertje legyen zöldebb!	Foglalkoztatás erősítése	Bel- és csapadékvíz	Onga-újfaluszennyvíz	Utak, járdák	Külter. mg-i utak	Közüvilágítás	Intézmény fejl.	Közüségi fejl.	Infrastruktúra fejl.	Gazdaságfejl.	
Kulcs-projektek	Inkubátorház kialakítása		+2	0	0	0	+1	0	0	0	+2	0	+2	+1	0	0	+1	0	+2	+2	+13
	Ipari Park létesítése	+2		0	0	+1	+1	0	0	0	+2	0	+2	+1	0	0	+1	0	+2	+2	+14
	Sportcsarnok és közösségi tér létesítése	0	0		0	0	+2	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	+1	+2	0	0	+6
	Közüintézmények energiahatékonyságának növelése felújítással	0	0	0		0	0	0	0	+2	0	0	0	0	0	0	+2	0	0	0	+4
	Szél-erőmű létesítése	0	+1	0	0		0	0	0	+1	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	+3
	Felzárkóztatás és szocializáció Ongán	+1	+1	+1	0	0		0	+1	0	+2	0	0	0	0	0	0	+2	0	+2	+10
	Tavak idegenforgalmi célú fejlesztése	0	0	0	0	0	0		0	+2	0	0	0	0	0	0	0	+1	0	0	+3
	Közübiztonság növelését szolgáló infrastrukturális fejlesztés	0	0	0	0	0	+1	0		+1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+2
	Onga kertje legyen zöldebb! Zöld város kialakítása	0	0	+1	+2	+2	0	+2	+1		0	+1	0	+1	0	+2	+2	+1	+1	0	+16
	A foglalkoztatás erősítése	+2	+2	0	0	0	+2	0	0	0		0	0	0	0	0	0	+1	0	+2	+9

Beavatkozások		Kulcs-projektek										Hálózatos projektek					Egyéb projekt				Össz.
		Inkubátor-ház	Ipari Park	Sportcsarnok és közösségi tér	Közüntézmények energiahatékonyságának növelése	Szél-erőmű	Felzárkóztatás	Tavak fejlesztése	Közübiztonság növelése	Onga kertje legyen zöldebb!	Foglalkoztatás erősítése	Bel- és csapadékvíz	Onga-újfalusi szennyvíz	Utak, járdák	Külter. mg-i utak	Közüvilágítás	Intézmény fejl.	Közüösségi fejl.	Infrastruktúra fejl.	Gazdaságfejl.	
Hálózatos projektek	Bel- és csapadékvízzel való gazdálkodás fejlesztése	0	0	0	0	0	0	0	0	+1	0		0	+2	0	0	0	0	+2	0	+5
	Onga-újfalusi településrész szennyvízkezelésének biztosítása	0	+2	0	0	0	+1	0	0	0	0	+2		+2	0	0	0	0	+2	+2	+11
	Utak, járdák fejlesztése	+1	+1	+1	+1	0	0	+1	0	+1	0	+2	+2		0	0	0	0	+2	+2	+14
	Külterületi mezőgazdasági utak fejlesztése	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+1		0	0	0	+1	0	+2
	Közüvilágítás teljes körű korszerűsítése	0	0	0	0	0	0	0	+2	+1	0	0	0	0	0		0	0	+2	0	+5
Egyéb projektek	Intézményi fejl.	0	0	+1	+2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		+1	0	0	+4
	Közüösségi fejl.	0	0	+2	0	0	+2	+1	0	+1	0	0	0	0	0	0	0		0	0	+6
	Infrastruktúra fejl.	+1	+1	0	+1	+1	0	0	0	+2	0	+1	0	+1	0	0	0	0		+1	+9
	Gazdaságfejlesztés	+2	+2	0	0	0	+2	0	0	0	+2	0	0	+1	0	0	+1	0	0		+10
A kapcsolódások összesített erőssége		+9	+12	+6	+6	+4	+12	+4	+4	+13	+8	+6	+6	+10	0	+2	+8	+8	+15	+13	

7 A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Az ITS megvalósítása és megvalósíthatósága szempontjából fontos, hogy azonosítsa azokat a kockázatokat, amelyek esetleges bekövetkezése a stratégia céljainak elérését veszélyezteti. Az egyes konkrét beavatkozások, projektek megvalósítását veszélyeztető kockázatokat az adott fejlesztések kapcsán kell meghatározni és kezelni.

Jelen fejezet a stratégiai szintű kockázatok bemutatása mellett megbecsüli a bekövetkezés valószínűségét és hatásának mértékét, valamint minden egyes kockázat esetében meghatározza a kockázatkezelési intézkedéseket is. A kockázatok több szempont alapján csoportosíthatók:

- attól függően, hogy az adott kockázat bekövetkezése, illetve megelőzése önkormányzati hatáskörbe tartozik-e, elkülöníthetők belső és külső kockázatok;
- a stratégiaalkotás és - megvalósítás fázisait tekintve három kockázattípus különböztethető meg:
 - **tervezéshez kapcsolódó kockázatok:** a legfontosabb kockázatot a stratégiaalkotás szempontjából a tervezési környezet folyamatos változása jelenti; a kockázat kiküszöbölése érdekében folyamatos egyeztetések, szakértői konzultációk valósultak meg, a városi projektportfólió a helyi igények és szükségletek, valamint az EU-célkitűzések és a hazai operatív programok által kijelölt lehetőségek figyelembevételével került kialakításra;
 - **megvalósításhoz kapcsolódó kockázatok:** a legfőbb nehézséget a tervezett projektek végrehajtásával kapcsolatos műszaki és pénzügyi problémák okozhatják, amelyek megfelelő előkészítési tevékenységgel jelentősen csökkenthetők;
 - **fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok:** a tervezés és megvalósítás mellett kiemelt figyelmet kell fordítani az elért eredmények fenntartásának módjára és szervezeti hátterére;
- a kockázatok különböző területeken jelentkezhetnek – felmerülhetnek pénzügyi, gazdasági, jogi, intézményi, műszaki vagy társadalmi nehézségek, amelyek akadályozhatják a stratégia céljainak elérését.

Az alábbi táblázat azt mutatja, hogy a stratégia megvalósíthatóságának milyen kockázatai vannak és a kockázat bekövetkezése esetén az egyes célok milyen módon érintettek.

18. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja	Kapcsolódó célok
A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányba változása	magas	jelentős	Az jogszabályi változások folyamatos figyelemmel kísérése Rugalmas, gyors reagálás a megváltozó jogszabályi körülményekhez	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7
Közbeszerzési	közepes	közepes	Az eljárásrend szigorú betartása minden	T1, T2, T3, T4,

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja	Kapcsolódó célok
eljárásokból adódó kockázatok (időbeli elhúzóadások)			érintett részéről A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének biztosítása	T5, T6, T7
Hatósági dokumentumok hiánya, késése	közepes	közepes	A hatósági dokumentumok ügyintézési időkereteinek figyelembe vétele Esetleges késésre, csúszásra előre felkészülés már az előkészítés során	T1, T2, T5, T6, T7
Kedvezőtlen gazdasági környezet	közepes	jelentős	Alternatív megoldások és eszközök alkalmazása a város fejlődése érdekében Intenzív befektetés-ösztönzés	T1, T
Megye más városaival való verseny	közepes	jelentős	Egyeztetés a városokkal a verseny minimalizálása érdekében	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7
Saját forrás előteremtésének kockázata	közepes	jelentős	Alternatív forráslehetőségek felkutatása	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7
Hazai illetve Európai Unió fejlesztési források elmaradása	alacsony / közepes	jelentős	A forrás lehívás késedelmére való felkészülés	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7
A tervezett projektek megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	közepes	közepes	Részletes projekttervek, átgondolt műszaki tervek, költségvetések készítése Tartalékkeret meghatározása	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7
A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya	alacsony	közepes	Az Önkormányzat feladata, hogy megfelelő szakmai háttérrel biztosítson	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7
Előre nem látható műszaki problémák	magas	jelentős	Részletes tanulmánytervek készítése, alapos helyszínteltek	T1, T2, T5, T6, T7
Nem megfelelő műszaki tervek vagy kivitelezés	alacsony	közepes	A tervezők és kivitelezők kiválasztása során kiemelt figyelem fordítása a szakmai alkalmasság, megfelelő referenciák meglétére.	T1, T2, T5, T6, T7
Többletmunka felmerülése	közepes	közepes	Esetleges többletmunkára felkészülés már az előkészítés során	T1, T2, T5, T6, T7
Az indikátorok teljesítése nem lehetséges	alacsony	jelentős	Teljesíthető és mérhető indikátorok meghatározása	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7
A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya	közepes	közepes	Megfelelő marketing és promóciós tevékenységek, a befektetési lehetőségek kapcsán	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7
Társadalmi szempontok kockázata: lakossági ellenállás, negatív közvélemény	közepes	közepes	Magas szintű partnerség biztosítása Folyamatos kommunikáció a lakossággal, helyi fórumok szervezése	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7

Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja	Kapcsolódó célok
A létesítmények fenntartási költségei emelkedése	közepes	közepes	Korszerű, hatékony technológiák alkalmazása Költség-haszon elemzés előzetes elvégzése	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7
A revitalizált vagy új zöldfelületek gyors degradációja	alacsony	alacsony	A városi klímát jól tűrő, őshonos növényfajok megfelelő időben történő betelepítése Fenntartási költségek biztosítása	T2, T3, T6, T7

8 A megvalósítás eszközei és nyomon követése

8.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

- **Szabályozási tevékenységek:** az újonnan elkészülő településrendezési terv fogja részletesen leírni ezen tevékenységeket.
- **Hatékony és következetes városmarketing tevékenység,** pozitív arculat és identitás erősítés: a megvalósuló fejlesztések kihasználtságának és piaci ismertségének növelése; Onga térségi, turisztikai imázsának növelése, marketingterv készítése, marketing eszközök fejlesztése, város marketing működtetése, marketing készségek oktatása.
- **Funkcióvesztett, kiüresedett, használaton kívüli épületek és területek hasznosítása**
- **Településfejlesztési és -rendezési szerződések**
- **Vállalkozói helyi adókedvezmény:** Az önkormányzat a vállalkozás-élénkítés érdekében mérsékli a vállalkozások kommunális adóját-
- **Beépítési javaslat, műszaki támogatás:** Az Integrált Településfejlesztési Stratégiában megfogalmazott fejlesztési célok elérése szempontjából feltárásra kerülnek az esetleges módosítási szükségletek, beépítési javaslatok. Ezen módosítási igények figyelembe vételre kerülnek az új településrendezési eszközök készítésekor.
- **Beruházói igények egyeztetése:** Egyes fejlesztendő ingatlanok esetében frekvenciált elhelyezkedésük miatt kell vizsgálni a magántőke becsatornázásának lehetőségét és az erre irányuló szándékokat.
- **Stratégiai tervezés:** A város különböző stratégiai dokumentumainak felülvizsgálatakor célszerű kiemelt figyelmet fordítani a kiegyensúlyozott településszerkezetet megcélzó városi fejlesztésekre és a városközponti funkciókra. A stratégiai dokumentumokat rendszeresen – legalább 3 évente – felül kell vizsgálni és az érdekcsoportokkal egyeztetve aktualizálni.
- **Kiskereskedelmi egységek tudatos területre vonzása:** A város központjában jelenleg is nagy koncentrációban vannak jelen a kiskereskedelmi egységek. Alapos felmérést követően meghatározhatóak azok a kereskedelmi-szolgáltató területek, melyek hiányszereket tölthetnek. A jövőben arra kell törekedni, hogy a lakossági igények minél nagyobb fokú kielégítése mellett a városba ügyintézésre, kulturális, közösségi kapcsolódásra érkezők, illetve a turisták számára is megfelelő kínálatot tudjon biztosítani a város.
- **Lakossági konzultáció:** Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a civil szervezetek és a lakosság bevonására. A korábbi fejlesztések esetében is a lakosság véleményének beépítését szolgálták a lakossági fórum és közmeghallgatás. A fejlesztések jellegének megfelelően kiemelten került figyelembe vételre a város életében meghatározó, kulturális területen tevékenykedő civil szervezetek véleménye is.
- **Kiszámítható és transzparens szabályozási környezet:** A stratégia céljainak elérését biztosító fejlesztéseket alapvetően meghatározza azok környezete, amely esetében a természeti és infrastrukturális környezet mellett meghatározó szerepet tölt be a helyi önkormányzat és annak szabályozási gyakorlata. A településfejlesztési stratégia

megvalósításához elengedhetetlen az önkormányzat következetes és kiszámítható jogalkotói és jogalkalmazói magatartása, mely biztosítja és fenntartja a transzparens és támogató, adminisztratív és szabályozási környezetet. A fentieknek köszönhetően csökken a gazdasági bizonytalanság, a befektetési kockázat, s a társadalmi, valamint a gazdasági szereplők számára biztonságos befektetői környezet jön létre. Felismerve a biztonságos környezetben rejlő előnyöket, előtérbe helyeződnek a közsféra és magánsféra együttműködésén alapuló projektmegvalósítási konstrukciók, mely biztosítja a befektetések költséghatékonyságát, az önkormányzat pénzügyi forrásainak szabadabb felhasználhatóságát, a beruházások gyorsabb megvalósulását. A pénzügyi erőforrások tudatos felhasználásából származó vélelmezett hatásokat sokszorosán felülmúlhatja az önkormányzat a hatáskörébe rendelt szabályozási eszközök tudatos alkalmazásával, ám ennek ellenkezője is igaz: a megfelelő és támogató szabályozás hiánya ellehetetleníti, megghiúsíthatja a pénzügyi eszközökre alapozott fejlesztéseket.

Ezért a stratégia sikeres megvalósításához elengedhetetlen **az önkormányzat konzisztens és kiszámítható jogalkotói és jogalkalmazói magatartása**, az átlátható, támogató adminisztratív és szabályozási környezet biztosítása és fenntartása, legyen szó akár milliárdos befektetésekről, akár a szociális segély igénybevételéről. A helyi gazdaságpolitika céljait világosan meg kell fogalmazni, meg kell határozni a célok megvalósításához szükséges támogató jogi, szabályozási lépéseket, és tudatosan végre is kell hajtani azokat. Az önkormányzatnak a helyi gazdaság szabályozásában, valamint a gazdasági tevékenységekhez kötött adminisztratív és engedélyezési eljárások során tanúsított kiszámítható és átlátható magatartása csökkenti a gazdasági bizonytalanságot és a befektetések kockázatát.

- Különösen fontos továbbá **az építési szabályok meghatározása és a területhasználat korlátainak felállítása** úgy, hogy az megfelelő rugalmassággal módosítható lehessen, amennyiben befektetői igény jelentkezik – természetesen a helyi lakosok érdekeinek maximális érvényesítése mellett.
- A befektetői folyamatot szükség esetén **adó- és illetékkedvezményekkel** is ösztönözni, gyorsítani lehet.

8.2 Az ITS megvalósításának szervezeti keretei

A városfejlesztés jelenleg is hatékonyan és szakmailag jól működő szervezeti rendszere a jövőben is alkalmas a városrehabilitációval kapcsolatos tevékenységek átgondolt, ütemezett és eredményes megvalósítására. A szervezeti struktúra hármas tagolású:

- A **stratégiai menedzsmentet** a város képviselőtestülete, jegyzője és polgármestere alkotják. Ők felelősek a döntéshozatal során a városfejlesztési célok elérése érdekében érdemi előrelépéseket tenni, valamint a stratégia megvalósulását, illetve ennek társadalmi-gazdasági hatásait nyomon követni, értékelni. A stratégiai menedzsment feladata az ITS rendszeres vagy indokolt esetben történő aktualizálásának biztosítása is.
- Az **operatív menedzsmentet** a polgármesteri hivatal fejlesztések megvalósításában közreműködő szakemberei, valamint az érintett intézmények vezetői alkotják. Ezek a szakemberek saját területükön végzik a stratégiai célok végrehajtásával kapcsolatos feladatokat.
- A **fenntartásban közreműködő** személyek a település, az önkormányzati intézmények munkavállalói, illetve mindazon személyek és szervezetek, akik valamilyen módon kapcsolódnak a városfejlesztés eredményeként létrehozott, megújított létesítményekhez.

Onga Város Önkormányzata szervezeti hierarchiájában a városfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása a **képviselőtestület** feladata. A bizottságokat **véleményezési, kezdeményezési, javaslattételi, közreműködő és döntési jogosítványokkal** ruházták fel, amelyek révén:

- saját szakterületükön közreműködnek a városfejlesztési tevékenységeket megalapozó dokumentumok tervezésében, véleményezésében,
- figyelemmel kísérik a fejlesztések megvalósítását,
- felügyelik a feladatkörükhöz kapcsolódó önkormányzati intézmények működését,
- valamint ezen általános hatáskörök mellett speciális feladatokat is ellátnak a városfejlesztéshez kapcsolódóan, amelyek jelentősége az Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozása és megvalósítása szempontjából is kiemelkedő (pl. önkormányzati intézmények felújításának menetrendje, ingatlanhasznosítás, vállalkozási feltételek stb.).

A városfejlesztési tevékenységekben a jegyző is fontos szerepet játszik, hiszen jogszabályi felhatalmazás alapján koordinálja az önkormányzati rendeletek és koncepciók előkészítését.

8.2.1 A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere

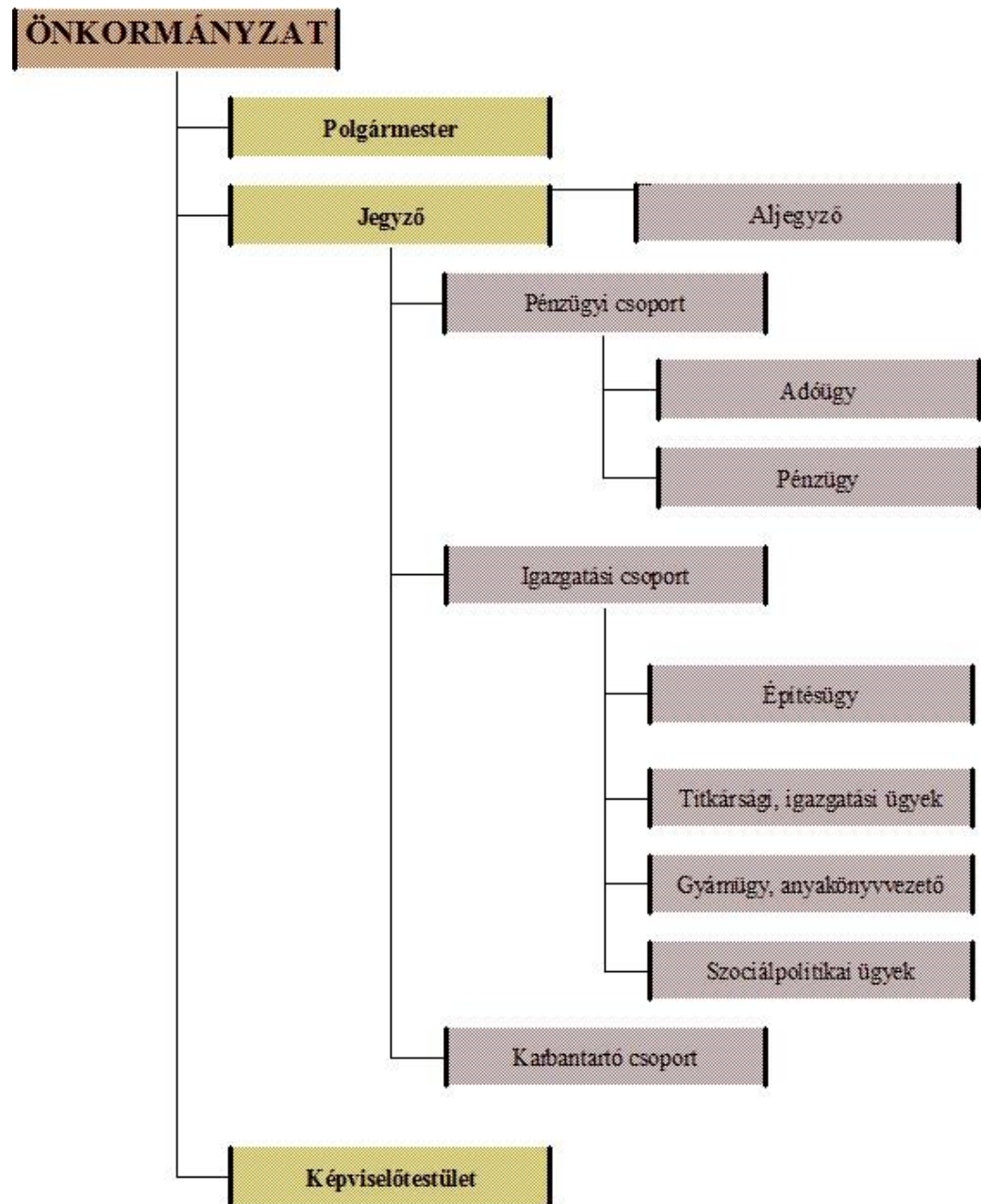
Ongán a városfejlesztéssel kapcsolatos döntési jogkörrel a polgármester rendelkezik. A **képviselő-testület** az általa elfogadott rendeletek és határozatok révén dönt többek között az erre célra rendelkezésre álló pénzeszközök nagyságáról, az egyes ilyen jellegű pályázatokhoz szükséges önerő biztosításáról. Ezen túlmenően a testület feladata a város térbeli fejlődését nagymértékben befolyásoló településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv elfogadása és/vagy módosítása. A képviselő-testület döntéseinek előkészítésében fontos szerepet játszanak a képviselőtestület különböző **bizottságai**. Bizottságok:

- Pénzügyi Bizottság
- Szociális és Egészségügyi Bizottság

A városfejlesztéssel összefüggő döntések végrehajtása a Polgármesteri Hivatal igazgatási Csoportjának a feladata.

A városfejlesztési feladatokban közvetlenül mindkét Bizottság részt vesz.

3. ábra: Szervezeti ábra

Forrás: www.onga.hu

8.2.2 Az ITS megvalósításának intézményi háttere

Onga Város Önkormányzata a 2007-2013-as időszakban sok projektet sikeresen valósította meg, melynek keretében számos közintézmény megújult és a lakosság közérzetének javítását eredményező fejlesztés valósult meg a városban. Az Önkormányzat munkáját a fejlesztésekben a fent bemutatott hivatali szervezeti egységek hatékonyan és sikeresen támogatták.

Az ITS megvalósítására kialakítandó szervezeti háttérnek illeszkednie kell a 2014-2020-as időszakra kiépítendő országos és megyei szervezetrendszerhez, úgy hogy a források lehívhatósága és elszámolhatósága biztosítható legyen.

Az önkormányzat jelenlegi településfejlesztési intézményrendszere, stratégiai és operatív menedzsmentje alkalmas az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítására, a 2014-2020 közötti fejlesztések szervezeti rendszerének biztosítására, ezért az ITS megvalósítása során az intézményi struktúra megváltoztatása nem tervezett.

Annak érdekében, hogy a feladatok és jogosultságok tisztán és világosan szétválaszthatóak legyenek, az ITS megvalósításához stratégiai (döntéshozó) és operatív (végrehajtó, adminisztratív) szervezet kialakítása szükséges. A stratégia eredményességét a kiválasztott indikátorok értékei és a várható hatások folyamatos megfigyelése, monitoringja, valamint szükség esetén a megfelelő korrekciók alkalmazása biztosítja.

19. táblázat: A városfejlesztés szervezete Ongán

Döntési szintek	Döntéshozók	Koordinátor/vezető
Stratégiai szint	Képviselőtestület, Polgármester	Polgármester
Szakmai szint	Alpolgármester, jegyző	Alpolgármester
Operatív szint	Igazgatási Csoport, Pénzügyi Csoport	Csoportvezető
Társadalmi kapcsolatok	Polgármester	Alpolgármester

Stratégiai
menedzsment

Onga Város Önkormányzata szervezeti hierarchiájában a településfejlesztés általános irányvonalainak meghatározása a képviselő testület feladata, tehát a testület, a jegyző és a polgármester együttesen alkotják a stratégiai menedzsmentet.

A bizottságok saját szakterületükön közreműködnek a városfejlesztési tevékenységeket megalapozó dokumentumok tervezésében, véleményezésében, figyelemmel kísérik a fejlesztések megvalósítását, felügyelik a feladatkörükhöz kapcsolódó önkormányzati intézmények működését.

A városfejlesztési tevékenységekben a jegyző is kiemelt szerepet játszik, irányítja, szervezi és koordinálja az önkormányzati rendeletek, tervek, koncepciók, programok és pályázati projektek előkészítését.

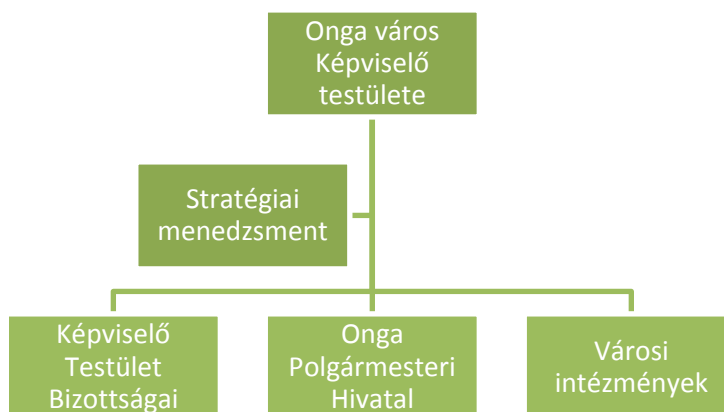
A stratégiai menedzsment feladatai:

- Az ITS megvalósításának folyamatos nyomon követése és értékelése
- A városfejlesztés társadalmi, gazdasági és szabályozási környezete változásának figyelemmel kísérése
- A külső változások hatásainak elemzése és értékelése
- A társadalmi és gazdasági igények és lehetőségek feltárása és azok változásainak beépítése az ITS-be

Összességében a stratégiai menedzsment a középtávra megfogalmazott tematikus célok megvalósulásának folyamatát vizsgálja, illetve annak relevanciáját és koherenciáját a hosszú távú célokhoz. A vizsgálathoz szükséges indikátorrendszerre már az ITS is ad iránymutatást, de

várhatóan beavatkozásokként a mérési módszerek és indikátorok konkretizálódni és változni fognak, ugyanis a legtöbb állami támogatással megvalósuló projekt saját indikátor rendszerrel rendelkezik. A stratégiai menedzsment fog rendelkezni azokkal az információkkal, amely segít megítélni a tematikus célok megvalósulását, a magán és közszféra beruházási eredményeinek összesítése és elemzése a stratégiai menedzsment szintjén fut össze, a kiértékelés és hatásvizsgálat az egész települést lefedi. A szükséges információk begyűjtésére külön információs hálózatot és rendszert szükséges bevezetni.

4. ábra: A stratégiai menedzsment összetétele

Képviselőtestületi Bizottságok: A képviselőtestület 2 bizottságának jelenléte biztosítja a stratégiai menedzsment működésében a népképviselőt elvét.

Városi intézmények: Az egészségügyi, szociális, oktatási, közművelődési és közszféra intézményei vesznek részt a stratégiai menedzsmentben.

Kompetenciakörök:

- Pénzügyi Bizottság: a finanszírozási kérdésekben kompetens, az ITS pénzügyi megvalósulásának nyomon követése a feladata.
- Szociális és Egészségügyi Bizottság delegáltja: képviselője az antiszegregációs program megvalósulását követi nyomon, illetve az ITS által megfogalmazott beavatkozások társadalmi hatásait vizsgálja.
- Városi intézmények: Az aktív közösségi élet és társadalmi reintegráció, civil szféra kohéziós funkcióinak erősítése tematikus célkitűzéseinek megvalósulását, illetve a város funkcióellátottságának javulása célkitűzést követi nyomon.
- Polgármesteri Hivatal: a műszaki, városszerkezeti, környezeti hatáselemzések elvégzése. A Hivatalnak meghatározó szerepe van a stratégia menedzsment számára a hatásvizsgálatok elvégzéséhez szükséges adatok, információk összegyűjtésében.

A stratégiai menedzsment a jelentéseit a város képviselőtestülete elé terjeszti, ezáltal a város vezetése rendszeresen értesül az ITS stratégiai programjának megvalósulásáról.

Operatív
menedzsment

Az operatív menedzsment szervezet a stratégiai menedzsment szervezet alárendelt szervezete, amely az ITS által meghatározott időszakban működik és látja el feladatait. Az operatív menedzsment feladata a konkrét projektek, fejlesztések előkészítésének és megvalósításának menedzselése. Az operatív menedzsment a városrehabilitációs és egyéb városfejlesztési programok megvalósulásához kötődik.

Az operatív menedzsment komplex módon tudja kezelni a beruházási, pályázat előkészítési, kivitelezési, működtetési, monitoring feladatokat. Létrehozása nélkül a városfejlesztési projektek koordinálása, tervezhetősége nem biztosítható a megfelelő hatékonysággal. A menedzsment

szervezet egy másik része külső szolgáltatókból áll. A végrehajtás sikere érdekében a projektért felelős szervezeti egység az Önkormányzati vezetés támogatásával törzsgységi szervezatként kapcsolódik az önkormányzati szervezethez, amely biztosítja függetlenségét. A szabad információáramlásnak biztosítottnak kell lennie az önkormányzati szervezet és a projektért felelős szervezet között.

A településfejlesztési programok operatív megvalósítása az érintett köztisztviselők feladata a polgármester utasításainak megfelelően.

A bizottságokhoz hasonlóan, a Polgármesteri Hivatal csoportjai (pénzügyi, igazgatási csoport) is közreműködnek a városfejlesztési tevékenységekben, hozzájárulnak azok megvalósításához.

A városfejlesztéssel foglalkozó dolgozók szakértőgárdája komplex módon tudja kezelni a beruházási, pályázat előkészítési, kivitelezési, működtetési, monitoring feladatokat.

A jelen stratégiában felvázolt fejlesztéseket Onga Város Önkormányzata koordinálja majd, melyben összpontosulnak a pénzügyi koordináció, műszaki ellenőrzés valamint a monitoring feladatkörei, így egy szervezeten belül képesek lesznek az esetlegesen felmerülő hibás koordinációs, illetve tervezési mechanizmusok azonnali korrigálására, mely biztosítja a fejlesztések sikerességét. Fontos kiemelni, hogy a fejlesztések végrehajtását részben a stratégia fejlesztésében szerepet vállaló önkormányzati alkalmazottak végzik, így elkerülhető a stratégia hiányos ismeretéből fakadó nem teljes értékű végrehajtása. Másrészt a Taktaköz-Hernádvölgy Fejlesztéséért Nkft. látja el a TOP és VP projektek tekintetében a projektmenedzsment feladatokat. Az Önkormányzat részben rendelkezik a projektek megvalósításában alkalmas megfelelő végzettségű személyekkel (projektmenedzser, pénzügyi munkatárs, jogász, műszaki munkatárs). Amennyiben speciális feladatok ellátása szükséges a projekt megvalósításához, abban az esetben az Önkormányzat külső szakértő/szolgáltató bevonását is igénybe veszi. Pl. esélyegyenlőség, műszaki, gazdasági, közbeszerzés.

5. ábra: Operatív menedzsment szervezeti felépítése

Projektvezető feladat- és hatásköre:

- Az erőforrások biztosítása, összehangolása, prioritások tisztázása, konfliktuskezelés.

- A projekt működéséhez szükséges erőforrások (emberi, erőforrások, eszközök, egyéb) tervezése és alkalmazása.
- A projekt minőségének fenntartása az alkalmazott módszerek kiválasztásában való részvételen, a meghatározott standardok és minőségbiztosítási előírások betartatásán és javasolt változások minőségre való hatásának figyelemmel kísérésén keresztül.
- Az esetleges változások figyelemmel követése.
- A kockázatok figyelemmel követése.

Projektmenedzser

A projektmenedzser felelős a projekt mindennapi irányításért a projektvezető felhatalmazása és a vele való egyeztetés alapján. A projektmenedzser irányítja a projekt team-et, megfelelő jogosultsággal, felelősséggel rendelkezik a projekt irányításában, azért, hogy elérje a kitűzött projekt célokat a projektmenedzsment eszközein keresztül. Felelős még a projekt elszámolhatóságáért, ezért kötelessége jelenteni a projekt állapotát a projektvezető felé. Felelős a projekt időbeni megvalósulásáért, korrekt műszaki specifikációnak megfelelően, a felhasználói követelményeknek megfelelően, jóváhagyott költségkeretek között és további egyéb kritériumoknak figyelembevételével, valamint kulcsfontosságú paraméterek mellett.

Projektmenedzser feladata- és felelősségi köre:

- A projekt részletes tervezése, ellenőrzése, a célok megvalósításának menedzselése, a projekt team irányítása, kockázatok kezelése.
- Kapcsolattartás a projektvezetővel a projekt irányának és minőségének biztosítása érdekében.
- Különböző jelentések elkészítése
- Általános adminisztrációs, dokumentációs feladatok ellátása.
- A projekt pályázati adminisztrációjának támogatása.
- A projekt általános állapotának leírása: melyik fázis, melyik szakasza zajlik, az ütemtervnek megfelelően halad. A következő periódus elvárásainak, tennivalóinak és felelőseinek nyomon követése.
- Kockázat analízis: kockázatok felsorolása, lehetséges hatásuk a projektre, javasolt korrekciós intézkedések és azok várható költségei.

Pénzügyi menedzser

A projektek pénzügyi elszámolásában kompetens.

Műszaki munkatárs:

A projektek műszaki előkészítésének és a műszaki megvalósítás koordinálásában kompetens. A projekt működése, különösen a közbeszerzésen kiválasztott vállalkozók által végzett munka az előírásoknak megfelelően történjen, projekt ütemterveihez igazodva. Eltérés esetén a projekt sikerének érdekében javaslatokat tesz a projekt vezetőjének.

Projektek társadalmasításáért felelős munkatárs

Az ITS-ben meghatározott projektek társadalmasításában kompetens. A nyilvánosság, tájékoztatás tevékenységén túl a szükséges igényfelmérések és kihasználtsági tervek elkészítésének koordinációját is végzi. A városmarketing tevékenységek koordinálása szintén feladatai közé tartozik.

A feladatok hatékony és szakszerű elvégzése érdekében külső szakértők is kerülnek bevonásra eseti jelleggel.

8.3 A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Megyei szint

Megyei szinten a településközi koordinációban Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Önkormányzata játszik kiemelkedő szerepet, mivel a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezése és részben a megvalósítása is e szervezet hatáskörébe tartozik. Ahhoz, hogy a megye számára rendelkezésre álló forráskeretet hatékonyan, ésszerűen és maradéktalanul fel lehessen használni, elengedhetetlen a partnerség a megyei önkormányzat és a települések között.

Járási szint

Vonzáskörzete és az általa ellátott funkciók alapján a miskolci járás egyik meghatározó települése, amely rendelkezik bizonyos számú, más települést ellátó, városi funkciót jelentő intézményi és speciális funkcióval, melyek az ITS Megalapozó tanulmány 1.1.2. fejezetben kerülnek bemutatásra. Elsősorban a szomszédos települések jelentik Onga vonzáskörzetét.

A mikro körzeti szerepkörből adódó alapfeladatokat Onga képes ellátni, a városnak nem érdeke a pontszerű, elszigetelt fejlődés.

Az alábbi területek fejlesztési elképzelései azok, melyeket mikro térség egészét érintik:

A városi funkciók megerősítését, a gazdasági potenciált erősítő fejlesztési cél az Ipari park és inkubátorház kialakítása, mely fejlesztés hatása nagymértékben kihat a környező településekre, hiszen az agglomeráció munkahelypiaci helyzetét is javítja.

A biztonságos kerékpár közlekedés, mint a környezetbarát és egészséges közlekedési mód, infrastrukturális fejlesztése, települések közötti kerékpárutak kiépítése.

20. táblázat: Munkamegosztás Onga és a vonzáskörzetébe tartozó települések között

Onga városa által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások	A környező települések által nyújtott tényleges és lehetséges szolgáltatások
Munkahely Munkaerő Lakóterület Rekreációs tevékenység Alapfokú oktatás Szociális szolgáltatások Kiskereskedelmi szolgáltatások	Munkahely Munkaerő Egészségügyi alap- és szakellátás Alternatív ipari területek Kulturális lehetőségek Kiskereskedelmi szolgáltatások Mezőgazdasági termékek Üzleti és pénzügyi szolgáltatások Kommunális szolgáltatások Turizmus

A kapcsolatrendszer jól ábrázolja a város és a környező települések közötti szoros és részleteiben is pontosan meghatározható egymásrautaltságot, amelynek alapja az erősségeket építeni és a gyengeségeket megszüntetni kívánó gondolkodásmód és a funkciók ésszerű megosztása.

Onga vonzáskörzetének együtt járó fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a térség legyen képes szükségleteit és problémáit egységben megfogalmazni, majd ezeket komplex projektekké, integrált programokká alakítani. A párhuzamos kapacitások elkerüléséhez, valamint a város és környéke közötti esetleges konfliktusok (pl. szelektív migráció, párhuzamos kapacitások) megelőzéséhez tehát nemcsak a város, hanem a környező települések fejlesztési igényeit is

pontosan kell ismerni. A folyamatos kapcsolattartásnak, a közös gondolkodásnak a projektfejlesztés teljes szakaszára ki kell terjednie.

Az ITS-ben kijelölt fejlesztéseket az Önkormányzat elsősorban saját hatáskörben hajtja végre, hatásai a vonzáskörzetére közvetetten nyilvánulnak meg, azonban egyes területeken (pl. szociális, egészségügyi ellátás, hulladékgazdálkodás) településközi együttműködések keretében is célszerű átgondolni a közös fejlesztések megvalósítását.

Lehetséges együttműködési területek:

- térségi turisztikai kínálat – programcsomagok kialakítása,
- közös befektetés-ösztönzési tevékenység,
- térségi termékek számára helyi értékesítési lehetőségek biztosítása, ezzel rövid élelmiszer-ellátási lánc biztosítása
- térségi kerékpárút-hálózat létrehozása,
- közfeladatok, közszolgáltatások közös ellátása.

Mind a járásban, mind az egyes önkormányzati szervezetekben jelentős projektmenedzsment tudás gyűlt össze ahhoz, hogy az érintett települések fejlesztési elképzeléseit koordinálni tudják. Ehhez elengedhetetlen:

- a térségi szinten megjelenő projektjavaslatok pontos nyilvántartása,
- az esetlegesen közösen megvalósítható projektek beazonosítása,
- a folyamatos egyeztetés és tájékoztatás a tervezett fejlesztésekről,
- a megvalósítást befolyásoló tényezők nyomon követése,
- a fejlesztések megvalósításának rendszeres (pl. évenkénti) felülvizsgálata,
- valamint a kritikai észrevételek, visszacsatolások beépítése a települések és a térség stratégiai fejlesztési dokumentumaiba.

A 314/2012. Korm. rendelet 31. §-a értelmében a környező települések önkormányzatai megismerhetik és véleményezhetik a stratégia tervezetét, a partnerségi egyeztetésre 2016. október-november hónap folyamán került sor.

Összefoglalva elmondható, hogy Onga város tervezett fejlesztései és az azt megalapozó Integrált Településfejlesztési Stratégia területi szintű kölcsönhatása a környező települések fejlesztési elképzeléseivel pozitív mérleget mutat: a hatások szinergikusan kiegészítik, felerősítik egymást, egymást kioltó fejlesztések nem valósulnak meg. A beavatkozások eredményeként az ellátott funkciók optimalizálására kerül sor az Európai Unió egyik legfontosabb alapelveinek, a szubszidiaritásnak a figyelembevételével.

8.4 A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során

Onga város Önkormányzata 2016 júliusában elkészítette a város fenntartható városfejlesztési programjának – (településfejlesztési koncepciójának és) integrált településfejlesztési stratégiájának (ITS) – társadalmasításához kapcsolódó Partnerségi egyeztetési tervét, összhangban a képviselőtestület által elfogadott partnerségi egyeztetési szabállyal.

A partnerségi egyeztetési terv az alábbi jogszabály és útmutatók figyelembe vételével került kidolgozásra:

- **314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet** a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről
- **Útmutató** a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez (Munkaanyag) (Belügyminisztérium, 2014. december 11.)
- **Városfejlesztési Kézikönyv** (Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, Területfejlesztésért és Építésügyért Felelős Szakállamtitkárság, második, javított kiadás, 2009. január 28.)

A partnerség megvalósításának a jogszabályi kötelezettségen túl is **fontos szerepe van** a tervezési folyamatban: egyrészt lehetőséget ad a partnerek fejlesztési elképzeléseinek megismerésére, másrészt lényeges szerepe van az elkészülő (településfejlesztési koncepció és) integrált településfejlesztési stratégia társadalmi elfogadtatásában annak, hogy a partnerek már a tervezés során széles körben bevonásra kerülnek, véleményt nyilváníthatnak.

A partnerségi együttműködés folyamata a fenntartható településfejlesztés tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaira is kiterjed.

Partneri csoportok

A településfejlesztési dokumentumok egyeztetésének folyamatába az alábbi **partneri csoportok** kerülnek bevonásra:

- A 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör
 - államigazgatási szervek
 - önkormányzatok
- Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek, melyek elsősorban a város közintézményeit, hatósági szerveit és a legjelentősebb közösségi szerveződések foglalta magában
- Lakossági szint

Megvalósult egyeztetések

Megvalósult egyeztetések:

- A 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör: a dokumentumok tervezete 2016. november 16-án került kiküldésre a jogszabályilag előírt szervezetek számára.
- a szakmai egyeztetések a gazdaságfejlesztési, infrastruktúrafejlesztési, illetve a humán fejlesztési munkacsoport tagjainak részvételével megszervezett workshopok keretében zajlottak le.
- 2016. augusztus 30-án a helyzetelemzés főbb megállapításainak egyeztetése, a SWOT elemzés véglegesítése, valamint a településfejlesztés fő irányainak kijelölése történt meg, valamint az ITS fő elemeinek egyeztetésére, a fejlesztési célok, prioritások, beavatkozások lehetséges területeinek megvitatására került sor.

Az egyeztetéseken részt vettek a város nagyobb foglalkoztatói is, amelyekkel az önkormányzat együttműködése folyamatos és stabil alapokon nyugszik. Így összhangba hozhatók a piaci szereplők, illetve az önkormányzat által megvalósítandó fejlesztési elképzelések, amelyek szinergikus hatásai hozzájárulnak a város fejlődéséhez.

- Lakossági szint: a lakossági konzultáció 2016. november 15 és 2016. december 15. között zajlott. Egyrészt a város honlapján elérhetőek voltak a dokumentum tervezetek, amelyekkel kapcsolatosan e-mailben lehetett véleményt nyilvánítani; másrészt 2016. november 22-én lakossági közmeghallgatás keretein belül is lehetőség volt a dokumentumokkal kapcsolatos észrevételek ismertetésére.

Vélemények
kezelése

A megvalósult egyeztetések dokumentációja (jeleníti ívek, emlékeztetők, prezentációk), valamint a kötelező államigazgatási egyeztetés keretében beérkezett észrevételek kezelésének dokumentációja elérhető Onga város önkormányzatánál.

A partnerségi egyeztetési folyamat során beérkező vélemények kezelése egységes, előre rögzített módon történt, megtörtént a javaslatok, vélemények dokumentálása, nyilvántartása, majd szakmai feldolgozása. Az elfogadott vélemények beépítésre kerültek a megfelelő dokumentumokba, míg az el nem fogadott vélemények esetében megtörtént azok indoklása.

Megvalósultak az elfogadott koncepció és stratégia nyilvánosságát biztosító intézkedések, a dokumentumok a város honlapján – www.onga.hu – elérhetőek.

A partnerek
bevonása a stratégia
megvalósításába

A településfejlesztés egy város esetében összetett folyamat, amelynek során számos szereplő érdekeit kell figyelembe venni. A stratégia megvalósítása során is törekedni kell a partnerség szempontjainak fenntartására, amely a tervezési folyamatot is jellemezte, és amely az ITS elfogadottságának, a magántőke részvételének és a civil szféra érdekeinek képviselete szempontjából egyaránt fontos szerepet játszik. Ennek alapján a legfontosabb partnerségi csoportok a következők:

- szakmai felügyelet gyakorlója,
- működtető, megvalósítók,
- partnerek a működtetésben,
- felhasználók,
- önkormányzat érintett szervezeti egységei,
- érdekképviselői szervek,
- a várostérség érintett szereplői,
- érintett államigazgatási szervek,
- területi (megyei) önkormányzat érintett képviselője.

Ahogy a fentiekben bemutatásra került, a város a városfejlesztésen túl számos olyan tevékenységet végez, amelyek segítik, támogatják a stratégiai célok elérését. Ezen tevékenységek közé tartoznak például bizonyos szabályozási tevékenységek, a városmarketing célú tevékenységek, a magánbefektetők bevonása.

A stratégiában megfogalmazott célok elérése érdekében a város a tervezés során megkezdett rendszeres találkozókat folytatni fogja a helyi gazdaság szereplőivel és a lakossággal, valamint a városmarketing tevékenység erősítésével a magánszféra fejlesztőivel való együttműködések kialakítása is teret kap. Ahogy a tervezés során, úgy a megvalósítás során is törekszik arra az önkormányzat, hogy a lakosok véleményét maximálisan figyelembe vevő fejlesztéseket valósítson meg. Ezen túlmenően arról is gondoskodik, hogy az ITS megvalósítása kapcsán tájékoztassa az érintett partnereket, célcsoportokat a stratégia előrehaladásáról, ennek érdekében a monitoring tevékenységhez kötődő legfontosabb információk a város honlapján rendszeresen frissülő elemként meg fognak jelenni. A stratégia kialakításában résztvevő – a Partnerségi Tervben azonosított – szervezetek számára biztosított az éves monitoring jelentéshez való hozzáférés és előzetes véleményezési lehetőség is.

8.5 Monitoring rendszer kialakítása

8.5.1 Az ITS intézkedéseikhez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása

Mivel a 2014–2020 közötti időszakban az ún. eredményközpontúság elve miatt az indikátorok és azok célértékeinek szerepe megnő, ezért az ITS indikátorai úgy kerültek kialakításra, hogy azok egyértelmű és hozzáférhető adatokra támaszkodjanak, azaz az indikátorok változását az adatok egyértelmű változásához lehessen kötni. Az indikátorok meghatározása az EU által megjelölt közös indikátorok és a hazai OP tervezetekben használt indikátorok figyelembe vételével történt.

A beavatkozások fő pénzügyi forrását a TOP jelenti, így meg kell vizsgálni, hogy mely TOP-indikátorokhoz járulhatnak hozzá leginkább a város tervezett fejlesztései:

Eredményindikátorok:

- A KMR és a kevésbé fejlett régiók közsféra adatai nélkül számított foglalkoztatási rátáinak (20-64 évesek) különbsége, %
- Külföldi és belföldi turisták költsége, milliárd Ft
- Az aktív korú női népességen belül (20-64 éves) a foglalkoztatásban lévő nők aránya
- Elégedettség a települési környezet minőségével, pontérték (0-10)
- Primer energia felhasználás, PJ
- A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma, fő
- A nem megfelelő lakhatási körülmények között (komfort nélküli és szükséglakásban) élő háztartások aránya
- Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma, fő
- Periférikus élethelyzetből pozitív eredménnyel kikerült személyek száma, fő
- Szociális partnerek vagy nem kormányzati szervezetek (NGO-k) által részben vagy teljesen végrehajtott projektek száma, db
- A HFS végrehajtása keretében megújított közösségi tereket rendszeresen igénybe vevő lakosság aránya, %
- Az 5 éven túl működő foglalkoztatási paktumok száma, db

Kimeneti mutatók:

- Gazdaságfejlesztés:
 - A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe, ha
 - Támogatásban részesülő vállalkozások száma, db
- Fenntartható idegenforgalom: A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése, látogatás/év
- Városfejlesztés
 - Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek, m²
 - Integrált településfejlesztési stratégiákba bevont területek lakossága, fő
 - Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek, m²

- Helyreállított lakóegységek városi területeken, lakóegység
- Szociális célú városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma, fő
- A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma, fő
- Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága, m²
- Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza, m
- Újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma, db
- Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma, db
- Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza, km
- A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza, km
- Energiahatékonyság: A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése, kwh/év
- A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma, fő

Az ITS céljaihoz kapcsolódó indikátorok meghatározása az EU által megjelölt közös indikátorok és a hazai OP tervezetekben használt indikátorok figyelembe vételével történt. A célértékek a lehető legjobb jelenlegi tudás szerinti nagyságrendi becslést jelölnek. A város által felhasználható források nagyságrendi becslését a 4.6 fejezet tartalmazza.

21. táblázat: Tematikus célok eredményindikátorai

Tematikus cél	Eredmény indikátor	Mérték-egység	Indikátor forrása (mérés módja),	Mérés gyakorisága	Bázisév	Bázisérték	Célérték 2023
T1: Fejlett helyi gazdasági élet, elsősorban a helyi és térségi erőforrásokra támaszkodva	A KMR és a kevésbé fejlett régiók közsféra adatai nélkül számított foglalkoztatási rátáinak (20-64 évesek) különbsége	%	KSH	évente	2011	48,2	50,5
	Működő ongai vállalkozások számának változása (növekedés)	db	KSH	évente	2014	156	165
T2: Onga a vonzó város	Elégedettség a település környezet minőségével	0-10 pontérték	Önkormányzat	ötévente	2016	később kerül meghatározásra	
	A fejlesztett közszolgáltatásokat igénybe vevők száma	fő	Önkormányzat	ötévente	2016	0	később kerül meghatározásra
	Megújított és újonnan kiépített utak és kerékpárutak hossza (növekedés)	km	Önkormányzat	évente	2014	0	8
T3: Aktív közösségi élet és társadalmi reintegráció, civil szféra kohéziós funkcióinak erősítése	Szociális partnerek vagy nem kormányzati szervezetek (NGO-k) által részben vagy teljesen végrehajtott projektek száma	db	Önkormányzat	évente	2016	0	később kerül meghatározásra
	A 15-64 év közötti lakosság foglalkoztatási rátája (növekedés)	%	KSH	tízévente	2011	48,2	49

	Szegregációval veszélyeztetett területen élők száma (csökkenés)	fő	KSH (népszámlálás), Önkormányzat	tízévente, évente	2011	1111	1060
T4: Onga, mint térségi szereplő	Vállalkozási aktivitás a kevésbé fejlett régiókban	db/lakosság	KSH	évente	2012	13	15
T5: Ongaújfalu, mint a város gazdasági központja	A KMR és a kevésbé fejlett régiók közsféra adatai nélkül számított foglalkoztatási rátáinak (20-64 évesek) különbsége	%	KSH	évente	2011	48,2	49,5
	A városban székhellyel rendelkező vállalkozások által fizetett iparűzési adó értéke (növekedés)	m Ft	Önkormányzat	évente	2014	38	45
T6: Ócsanálós a turisztikai potenciál	Turisztikai szálláshelyeken töltött vendégéjszakák száma (növekedés)	db	KSH	évente	2013	0	250
T7: Onga turisztikai jellegének fokozása	Külföldi és belföldi turisták költsége	Mrd Ft	KSH	évente	2011	később kerül meghatározásra	
	Turisztikai szálláshelyeken töltött vendégéjszakák száma (növekedés)	db	KSH	évente	2013	0	300

Két eredmény indikátor két-két tematikus cél esetében is megjelenik. Itt a meghatározott célértékek összeadódnak a célok teljesülésénél.

22. táblázat: Az akcióterületi fejlesztések output indikátorai

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Indikátor forrása (mérés módja),	Mérés gyakorisága
Zöld Város Akcióterület				
Onga kertje legyen zöldebb! - Zöld város kialakítása	A városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²	Önkormányzat	Projekt záráskor
Bel- és csapadékvízrel való gazdálkodás fejlesztése	Felújított elvezetők hossza	km	Önkormányzat	Projekt záráskor
Közüntézmények energiahatékonyságának növelése	Megújuló energiaforrást használó és/vagy energiahatékonysági beruházási intézkedések által érintett önkormányzati épületek száma	db	Önkormányzat	évente
Bölcsőde létrehozása	Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	Önkormányzat	Projekt záráskor
Közigazgatási infrastruktúra fejlesztés az Ongai Polgármesteri Hivatalban	Megújuló energiaforrást használó és/vagy energiahatékonysági beruházási intézkedések által érintett önkormányzati épületek száma	db	Önkormányzat	évente
	Elektronikus közszolgáltatások száma	db	Önkormányzat	Projekt záráskor
Sportcsarnok és közösségi tér létesítése	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	m ²	Önkormányzat	Projekt záráskor
Utak, járdák fejlesztése	Felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	Önkormányzat	Projekt záráskor
Közüvilágítás teljes körű korszerűsítése	Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés	PJ/év	Önkormányzat	Projekt záráskor
Hon és népismereti központ és közösségi hely, gyümölcsfeldolgozó	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	m ²	Önkormányzat	Projekt záráskor

és oktatási központ létesítése				
Városi Művelődési Ház és Könyvtár felújítása	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	m ²	Önkormányzat	Projekt záráskor
Városi uszoda építése	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	m ²	Önkormányzat	Projekt záráskor
Görögkatolikus templom építése	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	m ²	Önkormányzat	Projekt záráskor
Szabadtéri sportparkok kialakítása	A városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²	Önkormányzat	Projekt záráskor
Szociális intézmény bővítése	A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma	db	Önkormányzat	Projekt záráskor
Sportcentrum fejlesztése	A városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²	Önkormányzat	Projekt záráskor
Kegyeleti park fejlesztése	A városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²	Önkormányzat	Projekt záráskor
Helyi főzőkonyha bővítése, új konyha építése	A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma	db	Önkormányzat	Projekt záráskor
Szociális rehabilitációs Akcióterület				
Felzárkóztatás és szocializáció Ongán	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma	fő	Önkormányzat	évente
Bel- és csapadékvízzel való gazdálkodás fejlesztése	Bel- és csapadékvízvédelmi létesítmények hossza	m	Önkormányzat	Projekt záráskor
Közbiztonság növelését szolgáló infrastrukturális fejlesztés	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	m ²	Önkormányzat	Projekt záráskor
Utak, járdák fejlesztése	Felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	Önkormányzat	Projekt záráskor

Közvilágítás teljes körű korszerűsítése	Energiahatékony-sági fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés	PJ/év	Önkormányzat	Projekt záráskor
Turisztikai Akcióterület				
Kereskedelmi szálláshely fejlesztés	Vendégéjszakák száma	fő	Önkormányzat	évente
Tavak idegenforgalmi célú fejlesztése	Látogatószám	fő	Önkormányzat	évente
Ócsanálós közösségi ház fejlesztése	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	m ²	Önkormányzat	Projekt záráskor
Gazdaságfejlesztési Akcióterület				
Inkubátor ház kialakítása	Az inkubátorházban működő vállalkozások száma	db	Önkormányzat	évente
Ipari Park létesítése	A fejlesztett vagy újonnan kialakított iparterületek vagy ipari parkok területe	ha	Önkormányzat	évente
Ongaújfalu településrész külső földgázhálózatának kiépítése	Kiépített infrastruktúra hossza	km	Önkormányzat	Projekt záráskor
Szélerőmű létesítése településünkön	A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	PJ/év	Önkormányzat	Projekt záráskor
Ongaújfalu gazdasági szerepének erősítése	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	Önkormányzat	Projekt záráskor
Geotermikus alapú hő- és villamosenergia termelő projekt	A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	PJ/év	Önkormányzat	Projekt záráskor

23. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai

Projekt típusa	Fejlesztések megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Mérés gyakorisága	Bázisérték
Kulcs projektek	Inkubátorház kialakítása	Az inkubátorházban működő vállalkozások száma	db	Projekt záráskor	0
	Ipari Park létesítése	A fejlesztett vagy újonnan kialakított iparterületek vagy ipari parkok területe	ha	évente	0
	Sportcsarnok és közösségi tér létesítése	Megújult közfunkciót nyújtó felújított épületek száma	db	Projekt záráskor	0
	Közüntézmények energiahatékonyságának növelése felújítással	A középületek éves primer energia fogyasztásának csökkentése	kwh/év	évente	0
	Szélerőmű létesítése	A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	PJ/év	évente	
	Felzárkóztatás és szocializáció Ongán	Szociális célú városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma	fő	évente	0
	Tavak idegenforgalmi célú fejlesztése	Fenntartható idegenforgalom: A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése	látogatás/év	évente	0
	Közbiztonság növelését szolgáló infrastrukturális fejlesztés	Fejlesztéssel érintett terület nagysága	m ²	Projekt záráskor	0
	Onga kertje legyen zöldebb! – Zöld város	A városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²	Projekt záráskor	0

	kialakítása				
	A foglalkoztatás erősítése	A foglalkoztatási paktumok keretében munkaerőpiaci programokban résztvevők száma	fő	évente	0
Hálózatos projektek	Bel- és csapadékvízzel való gazdálkodás fejlesztése	Bel- és csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza	m	Projekt záráskor	0
	Ongaújfalu településrész szennyvízkezelésének biztosítása	Javított szennyvíz-kezelésben részesülő további lakosság	fő	Projekt záráskor	0
	Utak, járdák fejlesztése	A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	Projekt záráskor	0
	Külterületi mezőgazdasági utak fejlesztése	A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	Projekt záráskor	0
	Közüvilágítás teljes körű korszerűsítése	Korszerűsített világítótestek száma	db	Projekt záráskor	0
	Bölcsőde kialakítása	Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	Projekt záráskor	0
Egyéb projektek	Hon és népiismereti központ és közösségi hely, gyümölcscsodolgozó és oktatási központ létesítése	Megújult közfunkciót nyújtó felújított épületek száma	db	Projekt záráskor	0
	Városi Művelődési Ház és Könyvtár felújítása	Megújult közfunkciót nyújtó felújított épületek száma	db	Projekt záráskor	0
	Városi uszoda építése	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi	m ²	évente	0

	épületek				
Ongaújfalu településrész külső földgázhálózatának kiépítése	Kiépített infrastruktúra hossza	km	Projekt záráskor	0	
Helyközi kerékpárút kiépítése	Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km	évente	0	
Közigazgatási infrastruktúra fejlesztés az Ongai Polgármesteri Hivatalban	Megújult közfunkciót nyújtó felújított épületek száma	db	Projekt záráskor	0	
Közösségi busz és tanyagondnok gépjárművek beszerzése	A javított szolgáltatás/infrastruktúra előnyeit élvező vidéki népesség százalékos aránya	arány	Projekt záráskor	0	
Kereskedelmi szálláshelyfejlesztés	Vendégéjszakák száma	fő	évente	0	
Görögkatolikus templom építése	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	m ²	évente	0	
Szabadtéri sportparkok kialakítása	A városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²	Projekt záráskor	0	
Vásárcsarnok, piactér, közösségi kert kialakítása	Támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	Projekt záráskor	0	
Szociális intézmény bővítése	A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma	db	Projekt záráskor	0	
Sportcentrum fejlesztése	A városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²	Projekt záráskor	0	
Helyi főzőkonyha bővítése, új konyha	A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma	db	Projekt záráskor	0	

	építése				
	Köztetetőbe urnafal építés	Létrejött urnaférőhelyek száma	db	Projekt záráskor	0
	Ongaújfalu gazdasági szerepének erősítése	A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	Projekt záráskor	0
	Kegyeleti park fejlesztése	A városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²	Projekt záráskor	0
	Ócsanáros közösségi ház fejlesztése	Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	m ²	Projekt záráskor	0
	Bársonyos-csatorna mederrendezése	Vízgazdálkodási fejlesztéssel érintett területek nagysága	ha	Projekt záráskor	0
	Geotermikus alapú hő- és villamosenergia termelő projekt	A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	PJ/év	Projekt záráskor	0

Az ITS intézkedéseikhez tartozó indikátorok bázis- és célértékeinek meghatározása a jelenleg rendelkezésre álló anyagok és ismeretek alapján nehézkes. A monitoring és értékelési rendszer, így a bázis- és célértékek végleges meghatározása akkor lehetséges, ha a stratégiában megfogalmazott projektek műszaki és tartalmi előkészítettsége eljut abba a fázisban, hogy a hozzájuk kapcsolódó eredmények, hatások és outputok azonosíthatóak és számszerűsíthetők legyenek. Azoknál az indikátoroknál, ahol nem sikerült bázis- és célértékeket azonosítani, ott az ITS monitorozása (első éves felülvizsgálata) során pótlásra kerülnek az értékek. A 23. táblázat esetében az indikátorok forrását az Önkormányzat biztosítja, valamint egyes projektek célértékei később kerülnek meghatározásra.

8.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

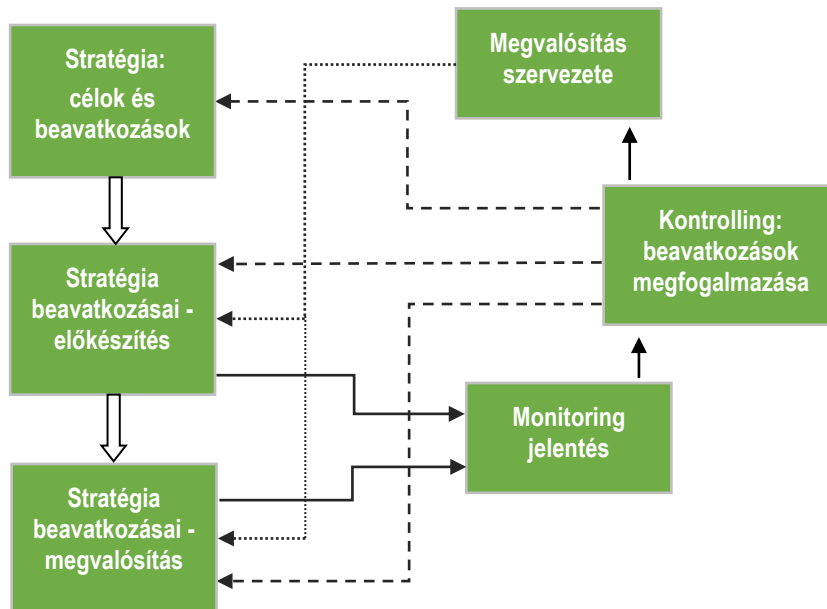
A monitoring az a programalkotást követő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel és visszacsatol a végrehajtás folyamatába, illetve indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti. A monitoring célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását, és biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mellett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a megvalósításhoz. A monitoring elválaszthatatlan a kontrolling fogalmától, amely a monitoring eredményeit felhasználva, szükség szerint és tervezett módon a stratégia megvalósítási folyamataiba, vagy magába a stratégiába avatkozik be.

Fontos, tehát a stratégiában kijelölni a program monitoring

- felelőset
- kivitelezőjét
- gyakoriságát
- formai elvárásait
- a visszacsatolás módját

A monitoring jelentések rendkívül fontos adalékok a program ütemezett (7-éves) felülvizsgálatának megalapozásához, illetve indokolt esetben rendkívüli módosításokat is eredményezhet egy-egy éves jelentés tartalma a programban. A monitoring jelentések az évente készülő akciótervek fontos háttérdokumentuma is, az ott megfogalmazott javaslatokat az akciótervekben is figyelembe kell venni. A monitoring folyamatát az alábbi ábra összefoglalja:

6. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása

A monitoring folyamat szervezete:

- Képviselőtestület: a képviselőtestület a monitoring folyamatokkal javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket
- Szakmai Bizottságok: javaslatot tesz a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra

- **Monitoring bizottság:** éves rendszerességgel felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve képviselőtestület felé; megtárgyalja és elfogadja az éves rendszerességgel készülő monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg annak kapcsán; a monitoring bizottság tagjai:
 - Polgármester
 - A testületi bizottsági elnökök
 - Főépítész
 - A településen működő civil szervezetek
 - Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet
- **Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet – monitoring felelős:** a végrehajtó szervezeten belül a monitoringért felelős munkatársat kell kijelölni. A munkatárs feladata, hogy éves rendszerességgel elkészítse a megvalósítás folyamatáról szóló jelentést, azt az operatív szervezet vezetőjével egyeztesse, aki a jelentést a monitoring bizottság vezetője felé továbbítja.

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

- **Éves monitoring jelentés:** az éves jelentés elkészítéséért az operatív végrehajtó testület felel. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a képviselőtestület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket. Az éves jelentés tartalma:
 - A megvalósítás szervezeti keretei
 - A megvalósítással kapcsolatos tevékenységek, azok előrehaladása és értékelése
 - A megvalósítás folyamatainak javítása érdekében foganatosított intézkedések leírása és értékelése
 - A stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok
 - A megvalósításra fordított pénzügyi források
 - A szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is
 - A következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása
- **Adatbázis:** az előre elkészített és folyamatosan frissítendő adatbázis biztosítja az ITS keretében tervezett beavatkozások előrehaladásának, valamint a stratégiai és projektszintű indikátorok teljesítésének objektív és naprakész nyomonkövethetőségét, valamint az esetlegesen felmerülő problémákat megfelelő kezelését. Az adatbázis az éves jelentések mellékletét képezi.
- **Partnerek tájékoztatása:** a monitoring tevékenység során keletkező adatokat a település rendszeresen megjelenteti saját honlapjának azon részén, amelyet a településfejlesztéssel kapcsolatos információk számára tart fenn. Emellett, a monitoring adatokat célzottan megküldi az ITS kialakításában aktívan közreműködő partnerek részére és számukra negyedéves rendszerességgel konzultációs lehetőséget biztosít az ITS előrehaladása tárgyában. A képviselőtestület évi egy alkalommal nyilvános közmeghallgatást tart az ITS megvalósításának előrehaladásáról.

9 Rövidítésjegyzék

AT – akcióterv
CLLD – Községi szinten irányított városi helyi fejlesztések
EFOP – Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
EMVA – Európai mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap
ERFA – Európai regionális Fejlesztési Alap
ESZA – Európai Szociális Alap
ETHA – Európai Tengerügyi és Halászati Alap
GINOP – Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
HEP – Helyi Esélyegyenlőségi Program
HÉSZ – Helyi Építési Szabályzat
HH – hátrányos helyzetű
HHH – halmozottan hátrányos helyzetű
IKOP – Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
IKT – Információs és Kommunikációs Technológiák
ITP – Integrált Területi Programok
ITS – Integrált Településfejlesztési Stratégia
IVS – Integrált Városfejlesztési Stratégia
KEHOP – Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program
KÖFOP – Közigazgatási- és Köszolgáltatási Fejlesztési Operatív Program
KMR – Közép-Magyarországi régió
KSH – Központi Statisztikai Hivatal
KT – Képviselő Testület
MAHOP – Magyar Halászati Operatív Program
NFGM – Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium
OFTK – Országos Fejlesztési és területfejlesztési Konceptió
OP - Operatív Program
RSZTOP – Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program
SM – Stratégiai Menedzsment
TEIR – Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer
TOP – Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
VEKOP – Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program
VP – Vidékfejlesztési Program

10 Mellékletek

10.1 Szegregátumok statisztikai adatai

10.1.1 1. szegregátum

Mutató megnevezése	Onga összesen	1.szegregátum 35% szegregációs mutató felett	1.szegregátum 30% szegregációs mutató felett
Lakónépesség száma	4858	895	946
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	19,6	42,1	40,9
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	63,7	54,6	55,6
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	16,8	3,2	3,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	24,9	78,7	76,0
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	11,7	0,0	0,6
Lakásállomány (db)	1574	139	158
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	12,5	68,3	62,7
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	49,1	82,8	81,6
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	19,2	67,3	64,8
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	48,2	16,7	18,0
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	39,4	58,0	56,8
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	4899		
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	42,7	88,1	88,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	56,7	74,4	73,5
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	23,4	63,3	61,4
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	12,4	34,9	32,7
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	11,9	68,4	63,8

Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	2,5	6,6	7,2
---	-----	-----	-----

Forrás: KSH, 2011.

10.1.2 2. szegregációval veszélyeztetett terület

Mutató megnevezése	Onga összesen	2. szegregátum
Lakónépesség száma	4858	54
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	19,6	31,5
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	63,7	61,1
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	16,8	7,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	24,9	51,5
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	11,7	4,0
Lakásállomány (db)	1574	12
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	12,5	16,7
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	49,1	54,5
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	19,2	30,3
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	48,2	44,1
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	39,4	20,0
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	42,7	66,7
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	56,7	66,7
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	23,4	16,7
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	12,4	11,1
A komfort nélküli, félkomfortos és szükség lakások aránya a lakott lakásokon belül	11,9	16,7
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	2,5	0,0

Forrás: KSH, 2011.

10.1.3 Ongaújfalu területe

Mutató megnevezése	Onga összesen	Ongaújfalu (Külterület)
Lakónépesség száma	4858	111
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	19,6	14,4
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	63,7	62,2
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	16,8	23,4
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	24,9	42,0
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	11,7	5,8
Lakásállomány (db)	1574	51
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	12,5	15,7
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	49,1	58,0
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	19,2	30,4
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül	48,2	39,7
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	39,4	55,6
Állandó népesség száma – a mutató a település egészére állítható elő, szegregátumokra nem	4899	
Alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya	42,7	61,3
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül	56,7	60,4
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	23,4	29,5
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 360 napos munkanélküliek aránya)	12,4	13,6
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül	11,9	15,6
Egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül	2,5	6,7

Forrás: KSH, 2011.

10.1.4 Beruházási prioritások

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1301/2013/EU RENDELETE

(2013. december 17.)

az Európai Regionális Fejlesztési Alapról és a „Beruházás a növekedésbe és munkahelyteremtésbe” célkitűzésről szóló egyedi rendelkezésekről, valamint az 1080/2006/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről

5. cikk

A támogatások köre

1. a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése a következők révén;
 - a) a kutatási és innovációs (K+I) kiválóság fejlesztése, és különösen az európai érdekeltségű kompetenciaközpontok támogatása érdekében a K+I infrastruktúra és kapacitás megerősítése;
 - b) a vállalkozások K+I beruházásainak előmozdítása, valamint a vállalkozások, a kutatási és fejlesztési központok és a felsőoktatási ágazat közötti kapcsolatok és szinergiák létrehozása, különös tekintettel a termék- és szolgáltatásfejlesztésre, a technológiaátadásra, a társadalmi innovációra, az ökoinnovációra és a közszolgálati alkalmazásokba, a keresletélénkítésre, a hálózatépítésre, a klaszterekben és az intelligens specializáció általi nyílt innovációra történő beruházásokra, továbbá a technológiai és alkalmazott kutatás, a kísérleti programok, a korai termékhitelítési intézkedések, az alaptechnológiák fejlett gyártási kapacitásának és próbagyártásának támogatása, valamint az általános célú technológiák terjesztése;
2. az ikt-khoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása a következők révén:
 - a) a szélessáv-kiépítés kiterjesztése és nagy sebességű hálózatok kiépítése, valamint a digitális gazdaságot szolgáló feltörekvő technológiák és hálózatok bevezetésének támogatása;
 - b) az ikt-termékek és szolgáltatások, az e-kereskedelem továbbfejlesztése és az ikt iránti kereslet fokozása;
 - c) az e-kormányzás, az e-tanulás, az e-befogadás, az e-kultúra és az e-egészségügy ikt-alkalmazásainak megerősítése;
3. a kkv-k versenyképességének fokozása a következők révén:
 - a) a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítése, valamint új cégek alapításának – többek között üzleti inkubátorházak segítségével történő – ösztönzése;
 - b) a kkv-k számára új vállalati modell – elsősorban a nemzetközivé válás céljával történő – kidolgozása és megvalósítása;
 - c) a korszerű termék- és szolgáltatásfejlesztési képességek megteremtésének és bővítésének támogatása;
 - d) a kkv-k abban való segítése, hogy növekedni tudjanak a regionális, nemzeti és nemzetközi piacokon, és hogy az innovációs folyamatokban részt tudjanak venni;
4. az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban a következők révén:
 - a) a megújuló forrásokból nyert energia előállításának és elosztásának támogatása;
 - b) az energiahatékonyság és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a vállalkozásokban;
 - c) az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a közcélú infrastruktúrákban, beleértve a középületeket és a lakóépületeket is;
 - d) intelligens alacsony és közepes feszültségen működő elosztórendszerek fejlesztése és kialakítása;
 - e) alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó stratégiák támogatása valamennyi területtípuson, de különösen

a városi területeken, ideértve a fenntartható multimodális városi mobilitást és a kárenyhítést előmozdító alkalmazkodási intézkedések támogatását;

f) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiák kutatásának, innovációjának és bevezetésének az előmozdítása;

g) a hasznos hőigény alapján a hő és a villamos energia nagy hatásfokú kapcsolt előállításának előmozdítása;

5. az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése a következők révén:

a) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást, többek között az ökoszisztémán alapuló megközelítéseket célzó beruházások támogatása;

b) egyedi kockázatok kezelésére, a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség biztosítására és katasztrófavédelmi rendszerek kifejlesztésére irányuló beruházások elősegítése;

6. a környezet megőrzése és védelme, valamint a forráshatékonyság támogatása a következők révén:

a) a hulladékágazatba történő beruházás az uniós környezeti vívmányok követelményeinek való megfelelés és a tagállamok által megállapított, e követelményeken túlmutató beruházási igények kielégítése érdekében;

b) a vízgazdálkodási ágazatba történő beruházás az uniós környezeti vívmányok követelményeinek való megfelelés, és a tagállamok által megállapított, e követelményeken túlmutató beruházási igények kielégítése érdekében;

c) a természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, elősegítése és fejlesztése;

d) a biológiai sokféleség és a talaj megóvása és helyreállítása és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, többek között a Natura 2000 és a zöld infrastruktúrák révén;

e) a városi környezetfejlesztést, a városok megújítását, a rozsdáövezetek (köztük a átalakuló használatú területek) helyreállítását és szennyezésmentesítését és a légszennyezettség csökkentését célzó intézkedések, valamint a zajcsökkentési intézkedések támogatása;

f) a hulladékgazdálkodási ágazatban, a vízgazdálkodási ágazatban, a talaj tekintetében vagy a légszennyezettség csökkentése területén a környezetvédelem és az erőforrás-hatékonyság javítását szolgáló innovatív technológiák előmozdítása;

g) az erőforrás-hatékony gazdaságra való ipari átalakítás támogatása, a zöld növekedés, az öko-innováció és a környezeti teljesítményirányítás a köz- és a magánszektorban történő előmozdítása;

7. a fenntartható közlekedés támogatása és a szűk keresztmetszetek eltávolítása az alapvető fontosságú hálózati infrastruktúrákból az alábbiak révén:

a) a multimodális egységes európai közlekedési térség támogatása a TEN-T-be való beruházás által;

b) a regionális mobilitás fokozása a másodrangú és harmadrangú csomópontok TEN-T infrastruktúrához – többek között a multimodális csomópontokhoz – történő kapcsolásával;

c) környezetbarát (többek között alacsony zajkibocsátású) és alacsony szén-dioxid kibocsátású közlekedési rendszerek, többek között belvízi és tengeri hajózási útvonalak, kikötők, multimodális összeköttetések és repülőtéri infrastruktúrák kifejlesztése és korszerűsítése, a fenntartható regionális és helyi mobilitás előmozdítása érdekében;

d) átfogó, magas szintű és interoperábilis vasúti rendszerek kifejlesztése és helyreállítása, valamint zajcsökkentő intézkedések előmozdítása;

e) az energiahatékonyság és az ellátásbiztonság javítása intelligens energiaelosztó, -tároló és -átviteli rendszerek kialakításával és a megújuló forrásokat használó megosztott termelés integrálásával;

8. a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás ösztönzése a következők révén:

- a) üzleti inkubátorházak létrehozásának támogatása, valamint az önfoglalkoztatás, a mikrovállalkozások és a cégalapítás beruházásokkal való támogatása;
 - b) a foglalkoztatásbarát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése által, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint az egyes természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását;
 - c) helyi fejlesztési kezdeményezések és szomszédos szolgáltatásokat nyújtó struktúrák támogatása munkahelyek teremtése érdekében, amennyiben ezek a tevékenységek a(z) 1304/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazási körén kívül esnek;
 - d) a foglalkoztatási szolgálatok infrastruktúrájába történő beruházás;
9. a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység és mindenfajta diszkrimináció elleni küzdelem a következők révén:
- a) a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába történő beruházás, az egészségi állapotbeli egyenlőtlenségek csökkentése, a társadalmi, kulturális és rekreációs szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés megteremtésével a társadalmi befogadás előmozdítása, valamint az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra való átállás;
 - b) a városi és vidéki területeken élő, rászoruló közösségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása;
 - c) a szociális vállalkozások támogatása;
 - d) a közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiák keretében végzett beruházások;
10. az oktatásba, a készségekkel kapcsolatos képzésbe, szakképzésbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás oktatási és képzési infrastruktúrák kifejlesztésével;
11. a hatóságok és az érintettek intézményi kapacitásának növelése és eredményes közigazgatás kialakítása az ERFA feladatainak végrehajtásához kapcsolódó közigazgatási rendszerek és közszolgáltatások eredményességének és intézményi kapacitásának megerősítése által.